

Kirchröatsjer maiblómme

Jos. Weyden

bron

Jos. Weyden, *Kirchröatsjer maiblómme*. De Zuid-Limburger, Kerkrade 1935

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/weyd012kirc01_01/colofon.php

© 2015 dbnl / erven Jos. Weyden

The logo for the Dutch Bibliography (dbnl) consists of the lowercase letters 'dbnl' in a blue, sans-serif font. The letter 'd' is stylized with a small hook at the top.

Der Kirchröatsjer Berg (van ôês der Bril)

Kirchröatsjer Maiblómme

hêesjt dis ieësjte zamloeng va jediechte en prozasjtuksjere in ós Kirchröatsjer Plat. Wie de kling Maiblumsjere in et vrui-joar de ieësjte zind, die noa der wingter et landsjaf tseere mit hun hóngede, die op de wijje bij-jenêê ôêskómme, zoeë zind dis jediechsje de ieësjte die bij-jenêê ôêskómme en die doomit multe dunt ós hofnoeng op inne sjunne fruulieng in der jaat van de Kirchröatsjer sjproach tse jêave.

Dat et nit allemoal mêêsterwerke va jedanke en sjproach zind, dat wêes iech. Evvel dat der derjinnieje, dèa ze lêast óch nit verlange. Me mós mar draa dinke dat Kólle en Oche óch nit óp inne dââg jebouwd zind. En jidder vûûejelsje zingt wie em der bek jewâase is; evver allemoal flêûte ze vuur der jouwe tswek, woavuur der Herjot ze in de welt jezatzat hat. Doa aa mós me óch mar ins dinke went me dis ôeswaal durchleäst en hij of doa dôks jet vingt wat inne mësijen winniejer jevilt.

De pennevrûete, die uur noe vuurjezatzat kriet, zind van de hêare: *J. Geilenkirchen, M. Hax, H. Hermans, Fr. Ploum, J. Reinard en Rektor W. Ritten*. Iech han ze hij alfabeetiesj hingerêê jeneumt en in 't bóch kómme óch e zoeë de jediechte hingerêê, zoeëdat jinne sjtriet broech tse mâache, datte nit wiet jenóch noa vuure sjtêet. Och broech ziech jinne jet tse mêene, wente kót vuurââ sjtêet; et is doch bekank, dat et ieësjte der koerjóng kunt en doa hinger ieësj der dechant. Doomit kunt et óch al jót ôes, dat der ieërwurdieje hêar Rektor alfabeetiesj tsouwvellig hingenââ sjtêet.

De versjillende sjrievêre zind i Kirchröa jenóg bekank. Dat is óch mar ee jeluk; ze hant miech nêmliech ôesdruklicch verboane jet uvver 'n tsje sjrêve. Jinne inne wól hij in de zón jezatzat wêade, doa zind ze allemoal tse besjaide

vuur. Ze zââte zoeëjaar, dat iech jinne inne rêêjël van hön kreeg, wen iech jet uvver hön zelve zow sjrîêve. Dat mós iech alzo in Jodsnaam losse. Mar uur kint ze joadoch. Uvver et werk zelve móss iech evvel doch jet zââge; dat kónne ze miech doch waal nit verbije. Doabij móss iech aavange mit de *schriefwies*.

De jroeësse vroag is: wie mós et Kirchröatsjer Plat jesjrêve wêade of livver: wie zólle vër et sjrîêve? (mós is tswank en krîêse is kingerjezank, dat hant vër livver nit). Bis noe is et 't ónjëluk, dat jing tswai luu zind, die ós plat êtzelfde sjrîêve en zoeëjaar went me bij inne man bliet, da ziet me nog jing eehêet in de sjriefmaneer. Die eehêet, dat ze allemoal êtzelfde sjrîêve, is evvel nuuëdieg. Iech han dan ooch jeprobeer die eehêet tse krîêje. Iech han alles nèavëree jelâat en verjelêche. Datjinnieje, wat bij alle sjrîêver êtzelfde woar, han iech ë zoeë jelósse, winnestens zoeëvul wie meugliech. Doa zind ze et offenbaar uvver eens; dat woar vuur jidderinne dûûtlic en jemeklic. Evvel óch et angert - en dat woar et míêetste - môêet êê wêade. Noa lang verjelieche, zukke en probeere, han iech et jëdoa, zoeë wie uur et noe hij læst. Dit is alzo de ieësjte moal dat verzôêet wèat eehêet in de sjriefwies van 't Kirchröatsjer Plat tse bringe.

Uvver et aljemeen wêade de lettëre, die iech jesjrêve han ôês-jesjròche wie in et Hollentsj. Doabij móss me evvel nog wisse, wat noe hij kunt:

a = de a in et Hollentsje woat: kat; tsoem baisjpiel: kap (pet).

aa = de aa in et Hollentsje woat paal; tsoem baisjpiel: jaat (tuin). (valtoon)

ââ = de aa in et Hollentsje woat: maar; tsoem baisjpiel: jââde (tuinen). (slepton)

e = de e in et Hollentsje woat: bek; tsoem baisjpiel: drek; zek (zakken).

ee = de ee in et Hollentsje woat: keel; tsoem baisjpiel: deene (dienen).

êê = de ee in et Hollentsje woat: het meer; tsoem baisjpiel: mêêne (meenen).

ë = de e in et Hollentsje woat: lopen; fietsen; ze

kunt vul vuur noa lang klinkere: mieë (meer); lôêët (lucht). De e aan et letste va wöat (sjtoedente; jelôôfe), in ee woat, went der noadroek nit dróp vilt (uvver; kinger) en de e in 't woat 'der', 'de' en 'et' (lidwoord) wèat lôêter wie dis ë ôês jesjpròche; doarum kan iech hij et tsêêche .. dêrvan aaf lósse; óch wèat de e dôks als ë ôês-jesjpròche in 'be-' 'je-' en 'ver-' als ieësje zielbe van ee woat: bejrâave (begraven), verjèsse (vergeten). Hij kan et .. óch voetbliêve. Der durch et tsêêche ë vuurjesjtelde klank kunt reejëlmèssieg vuur noa inne lange klank vuur ing r. Umdat ë doa evvel ë zoeë sjwâäch is, dat me bouw nûûs dêrva huuët, en ë vuur de r lôêter sjtêët noa inne lange klank, wèate doa nit jesjrève; dat is nit nuuëdieg; went me dat êêmoal wêês, sjprikt mën et doch jót ôês (vuur: wij; voor). Mar: wuuër = Duutsje wære; in die konjoenkief-vórm huuët me de ë vul kloarder; doarum sjrief iech ze doa óch.

è = è in et frantsuuëziesje woat père; dit lettersêêche sjtêët i wöat wie: sjprèche (spreken); verjèsse (vergeten).

i = de in in et Holl. woat: ik; brikt (breekt), brik (baksteen).

ie = de ie in et Holl. woat: Piet; niet; miech (mij); miep - mop (vlinder).

ie - de ie in et Holl. woat: Piet, niet; miech (mij); sjîên (schijn).

o = de o in et Holl. woat spot; mot; jrot (grot); pot.

oo = de oo in et Holl. woat poot; ootoo (auto); joof (hij gaf).

ôô = de oo in et Holl. woat boor; dôôf (doof) lôôfe (loopen).

ó = der kótte klank i wöat wie: kót (kort); jót (goed); blót (bloed).

ò = der lange klank i wöat wie: kòt (koud); òt (oud); jesjpròche (gesproken).

u = de u in et Holl. woat bukken; bukkem (bokking).

uu = de uu in et Holl. woat minuut; Juud (Jood); Duutsj (Duitsch); huus-je (huisje).

ûû = de uu in et Hollandsche woat: muur: nûûs (niets); kûûte (kuiten).

ai is der klank van et Duutsje ei (Heil); tswai (twee).

au wèat ôês-jesjròche wie in et Duutsj (Haus); jenuw (precies); blauw (blauw); kauw (koude).

äu: wie in et Duutsj (Häuser); vräut (vreugde).

èa: is der klank i wöat wie: kèal (keel); jèal (geel); rèane (regenen).

eu = Holl. eu (vreugde): jeleuve (gelooven).

oa is der klank i wöat wie: woat (woord); koat (touw); Kirchroa.

öa vingt me in wöat wie: wöat (woorden); Kirchröatsjer. (der vurrieje klank mit oemlout).

oe: wie oe in et Holl. goed; bloed; roetsje (glijden), koetsj (rijtuig).

ôê: wie oe in et Holl. loeren; schôêm (schuim); brôên (bruin); fôêtele (valsche spelen); kôêtsj (pet).

ou = Holl. ou in houden: houwe (slaan); blouwe (bloeden).

ö = der klank van de ö in Duutsj: Löffel; in wöat wie: döks (dikwijls), hön (hun; hen; haar mvd.)

ui = Holl. ui in huis; dui-je (duwen); sjpui-je (spuwen); kui-je (kauwen).

ij = Holl. ij in blij; bijna: hij (hier); drij (drie).

Op tse merke is hijbij nog, dat aa, ee, eu, ie, oe, oo, uu vuur r jeweunlich wie ââ, êê, êû, îê, êê, ôô en ûû ôês-jesjròche wèade. Iech han alzoô doa (vuur r) et tsêêche □□ dërvanaaf kónne losse; iech setz et alling dróp vuur anger lettere.

De ââ, êê (en ezoeë wieër) zind jeweunliech nog jet langer wie de Hollentsje aa, ee (en ezoeë wieër) zind, went ze vuur ing r sjtunt.

Vuur de sj wöat wie et Duutsje spielen, springen han iech et tsêêche sj jewèalt, dat wie langer wie mieë doavuur jebroecht wèat, óch i anger dialekte. Woa evver ing s en j hingëreê jidder vuur ziech alling ôês-jesjròche mósse wèade han iech ee - der tusje jezatz. (ôês-jèave; uitgeven).

Uvver de mitklinkëre broech iech angesj nit vul tse zââge; ze wèade ôês-jesjròche wie in et Hollentsj. 't Vilt evvel óp dat ing g in et bejin van ee woat of letterjrêêp

benoa nit vuurkunt; doa sjtêêt uvveral ing j. (jrâave: graven; jelt: geld; joa: gaan; jejange: gegaan).

‘Assimilatie’ kunt vul vuur. Me zèat:
 doe kunts, mar kunts tôê
 doe has, mar has tôê
 ze zèat, mar zèat se
 Mââch dats te voet kunts, mar: et is foet.

In et sjrif is dat nit ôês-jedrukt, angesj wôêêt et sjrifbild hij en doa jet vrëam, zoeëdat men et nit flot jenóg versjtêêt.

Um diezelfde rëa sjtêêt óch dôks inne doebbële konzonant, woa vuur de ôês-sjproach êêjentliech inne jenóg wuuër (evvel; verjësse). Mar et oog wilt óch jet han, vuural went et sjrifbild doadurch óch nog jemekliejer tse bejriêfe en tse lèaze is.

Went me dat allemoal bij-jênêê ziet, sjiengt et nogal lestieg vuur et jebroech; went me evvel ins jót kiekt, da ziet me dat et i wirklichhêêt doch vul ainfacher is, wie me aavangs meent en et is óch siestëmaatiesj. Zoeë wèat tsoem baisjpiel inne kótte klank in et aljemeen aajëjèave durch ing inkel letter (a, o), inne lange durch tswai (aa, oo), inne dëa nog langer is, durch tswai mit □□ dróp, (ââ, ôô)

Da mós iech nog dit zââge. Went dôks ee woat op mieë wie ing maneer jesjrève is (óch nèaver ooch), dat is óch óngërsjêêt in de ôês-sjproach. Jiddëre Kirchröatsjer wêês, dat nit alle Kirchröatsjer jenuw etzelfde sjprêche. Verjêliech mar ins Sjevêêmet (Chèvremont) mit Blieërhij (Bleijerheide). In dit jeval mós dat versjil i ôês-sjproach ââjejèave wèade. Dat is dan óch jesjit.

't Sjprikt van alling, dat mit dat allës nog lôêter nit jiddëre klank, dëa vuur kunt, jants jenuw ka weerjêjèave wèade. Dat is noe êêmoal nit meujêliech. Da mùûët me nog vul mieë tsêêchens han. Da wûûët et jantse evvel e zoeë i-jewikkeld, dat men et kóm nog lèaze kûûët. Ee zûûver ‘phonetisch’ siestëem kunt óch nit i ââmerkoeng. Da kûûët der durchsjnits Kirchröatsjer uubërhaup nûûs mieë lèaze. En der tswék van dit bóch is doch jraat jiddëre

Kirchröatsjer en jiddere angere, dea et interesseert, Kirchröatsjer Plat tse losse læze en ziech draa tse vräu-je. Miesj sjien probeert mennieje et óch ins en wèa wèes wat vuur talente da nog ópsjtunt. Dit buchsje wilt mithelpe ós Kirchröatsjer Plat vuurôes tse bringe i sjrif en woat. Et jieet ee uvvërzich van der sjtand op et oogenblik (jing jësjiechte der va). 't Hulpt óch mit auw wöat, die langsaamerhand versjwiende, vas tse hòde.

Vuur inne nit-Kirchröatsjer bliet et óch mit de äajejèave reejële noch lestieg et plat tse læze.

E mós et ziech mar ins losse vuurlæaze durch inne dea et kint. Da kanne ziech doanoa uube. Iech han zelve de proof jenoame mit ee paar richtieje Hollender en noa jet uuboeng kôêete ze et jants jót helóp læze.

Iech wèes óch dat dis sjriefwies nit vollkomme is. Evvel ze hat mierere jouw zieje:

1. me kan ónjëvèar alles sjrêve.
2. 't Jantse is tsemlicch êêfach, mit zoeë winnieg wie meuglicch tsêechens en jemeklicch âa tse jewenne en tse læze.

Dit siesteem han iech da óch zoeëvul wie meuglicch durchjeveurt. Went inne mit êe kunt, dat wirklicch besser is, da wil iech et jèar der vuur tôesje.

Noe jet uvver 't werk zelve. Natuurlicch sjtêet nit alles dri. 't Is mar ing ôeswaal. De jekoaze sjtukker kónne ós um mierere oerzâache interesseere. Doa zind er, die behandle bekante perzoone ôes Kirchroa: Mêester Jacobs; Mêester Absil; Pastoeër Gerards; de Sjtuserij; angere bekinde jebouwe of plaadsje i Kirchroa: De auw sjoeël, Der rónge Pool, Et Bergputs-je; óch in de umjèavoeng: In et Wórmdaal. Werm angere besjrêve tiepiesj Kirchröatsjer dinger wie: Loeëndaag, Fronleichnamsbrónk, Brónk-altoar, Noa Wuësjele; Ing Krisboombësjeeroeng óp de Hollëtsje koel in de 80er joare. Sjtimmoeingsbilder sind óch dêrbij: Zondësmörje aan et Bergputs-je, Rèane. Dit letste interesseert óch sjterk: wat de wöat âa-jêêt.

Der hoemor is óch nit verjësse: Ee onjëluk onger ing bruk en vul angere. Waiter vertelsjere, wirkliche en je-

dreumde, liebes-jediechte, besjrfêvoenge, erinneroenge en nog mieë.

Uur ziet: van alles jet i 'proza en poezie'; 't hat jinne tswék nog ins alles op tse neume; læast et zelvër mar; da hof iech dat uur jet vîngt dat uuch jevilt.

Hingenââ sjtêêt ing liês va wöat en ôêsdruk, die inne Kirchröatsjer vuur et jruuêtste dêêl wal zal versjtoa; vuur inne angëre zînd ze evvel nit ze misse; miesjien kónne ze óch deene als matêriejaal vuur wiessenschaftlieje tswekke.

Tsoem sjloes - angesj num iech tse vul plaatsj i besjlâag - ee woat va dank aan der hêar H.J. Schutgens i Hèale vuur zieng vrundlieche hulp bij et kontrólleere van de sjrieftsêêchens. Bezóngesj dank iech - en mit miech jidderinne dèa jet uvver hat vuur ós sjproach - de N.V. De Zuid-Limburger, die in dis sjlèate tsiet doch nog dis ôêsjaaf meujëlich jemâât hat en ooch zînd ver der hêr A.L.G.M. van Oorschot en ziene ópvoljer der hêar B. Bekman vuur hön muite en mitwirkoeng dank sjoeldiech.

Mit der betste wónsj vuur ós Kirchröatsjer Plat.

JOS. WEIJDEN.

J. Geilenkirchen

De Auw Sjoëël (23 Jannewaar 1931)

Der rónge pool, dèa wôêët bezónge
 Oês priestêrlieche mónk.
 Va diech, Auw Sjoëël, uvver diech auw sjwaad,
 Doa rouwt noch kats, noch hónk.
 Mer iech, dèa bij de ieësje woar,
 Die in dieng benk jezèsse
 - Al zind et óch uvver vóftsieg joar -
 Iech zal diech nie verjèsse.

Iech erinner miech nog jót der dââg,
 Wiets doe wôêëts i-jezèant.
 Wat hauwe vuur jónge doe vermââch,
 Wie sjun doabij jebèant.
 Mit plets-jëre wôêëte ver besjónke,
 Zoevul v'r wólle èsse,
 Doabij wôêët sjókkelaad jedrónke,
 Och nit tse knap jemèsse.

Zes joar lang bin iech bij diech
 Oês- en i-jejange;
 Dôê zoogs went der mêêster kónkëlet miech,
 Wen iech jet hauw ââjevange.
 Och mennieje zûûët has dôê jehôêët,
 Went de ópjaaf nit wól floeppe;
 Wie dik en vies woar dôks dieng lôêët
 Van allemoal dat p....

Noen bis de nit mieë modern jenóg,
 Dieng môère zint versjlèsse;
 Die dâach jêêt ummer mieë tsebróch,
 Dieng plafóns, die zint jeresse.
 Hôts du nog ing tsing jöarchère bloeës
 Jezörgt vuur dieng sjtoedente,
 Da kôêets de zâage: 'iech mâach sjloes!
 Jeft miech mieng altersrente.'

En wens te noen bauw aaf móts kratse,
 De han iech nog ing letste bit:
 Bejrus miech da va jantser hatse,
 - Dink drââ, verjès et nit! -
 Drij auw burjêr van der ieësjte rang,
 Woa Kirchroa vul óp hool:
 De Ackens-sjuur, de auw voeëjêlsjtang
 En bezóngêsj der rónge pool.

Der Neeres **(7 Mèats 1931)**

Der Neeres woar 'ne duchtieje jóng,
 Mar 'ne dôôjênieks ieësjte klas;
 Went hêa mar ónduuëg mââche kôêêt,
 Hauw hêa zieng jrutste sjpas.
 In sjoeël en ooch in kristêlieër,
 Doa woar hêa bij de letste,
 Mar went êns jet temteert moeët wêade,
 Da woar hêa ummer der betste.

Der mêêster hauw et ins i-jên sjoeël
 Uvver de teelêfonie en teelêjrafie;
 De jantse klas woar muus-jêns-sjtil
 En loestêrêt wie nog nie;
 Sjun lâât der mêêster oezêrêê
 De jauwieghêêt doavan,
 Woa tseppelien en vligmasjieng
 Nit 't jringste a tieppe kan.

Des angërdaas, doe zèat der mēester
 Der Neeres zouw ins zâage,
 Wat jauwer wuur wie ing vligmasjien;
 Der Neeres vingt an 't lâache.
 En wist uur wat der dómjroaf zâât,
 Jants druuëg en ónjeloage?
 ‘De kótbek-zij van mienne nónk,
 Die hat tswaimoal Roeëm jevloage!’

Zoeë vragt hem ins der hēr kaploan:
 - Et woar i-jën kristēlieër -
 ‘Was ist Unrecht und Betrug,
 Kannst du das sagen mir?’
 Der Neeres, dèa bedâât ziech lang,
 Op ins doe zèat de prie:
 ‘Hèar kaploan, hèar kaploan iech wêês et al,
 De wasserlaitoengs-kwestie!’

Zoeë hauw óch ins der hèar pastoeër
 De kristēlieër jehat.
 Dèa zâât, wat me de erme jeuf,
 Dat wuuër jót aajëlâât;
 Der aalmós wuuër ee kapietaal
 In himmel ôês-jesjtelt,
 Woavan me vul mieë tsinze kreeg
 Es urjens óp de welt.

Der hèar pastoeër der Neeres vragt:
 ‘Wer zahlt die meisten Zinsen uns
 Für unsere guten Werke?’
 Der Neeres dáât, huuët hèa mar óp,
 Vër sjlachte huu et verke.
 ‘Du Dummkopf kannst du 's sagen mir?’.
 Zoeë zèat der hèar pastoeër.
 Der Neeres wurpt der kop in nak
 En kratst ziech hinger 'n oeër.
 Op êemoal sjtêët der vlèajël óp
 En watsjèlt wie ing ent:
 ‘Der Heutser Kónsóm, hèar pastoeër,
 Dèa.... dèa jieët 18 prótsent.’

Tswai auw sjoeël-veetëraane

I

Mêêster Jacobs

(2 April 1931)

Vóftsieg joar zind noen verjange,
 Dat vuur hem 't letste zôôge,
 Dat hêa vuur ós klas jesjtange
 Mit hêesse troane in de ôôge.
 Wie woar ós kingerhats beklómme
 En vool ós doe der absjied hel,
 Wie vuur hem hôêete zââge:
 'Jongens, 'k zeg U nu vaarwel'.

De mêêtste die 't hónt mitjevólt,
 Zint nit mieë op de welt;
 Der doeët, dèa hat 'n voetjeholt
 En vuur Jods troeën jesjtelt.
 Evvel vuur, die nog in 't lèave zind,
 - En went ooch jrîês ós hoare -
 Vuur dinke nog vol vräut en dank
 An die sjun kingërjoare.

Der mêêster Jacobs woar 'ne man
 Je-ieërt en ekstëmeert;
 Va hoeëgmót, sjtôôts kank hêa nûs van
 Woamit mennieje ziech blameert.
 Hêa hólp ooch jèar der erme man
 Als trui-je vintsentsieaan;
 Evvel de zörg vuur de kingerzieël,
 Dat woar zie jruuëtste iedeeaal.

Rêliejoeën, dat woar et fónđament
 Woa-op zie wirke sjtóng;
 De jôêgent woar et eelëment,
 Woa zie julde hats dra-hóng.

Wie dróng hêa i-jên kristêlieër.
 Zoeë deep in alles in,
 Vuur ós mer tse bejaistêre
 Vuur kirch en jodsdeenszin.

Went inne 'ne dómme sjtrich ôêshóng,
 Dat kôêët hêa jót verdrââge;
 Mer went 't uvver de moasse jóng,
 Da joof et nûûs tse lââche.
 En hauw inne sjtroaf verdeent,
 Da kank hêa jêê pardóng;
 Wie dôks han iech der sjtek jevólt,
 Went hêa an et lêar miech jóng.

Noe is hêa doeët, al joare lank;
 Ooch hêa môêët van ós joa.
 Zoeë lang iech læaf, wêês iech 'm dank,
 Vuur wat hêa vuur miech jedoa.
 Vuur vóftsieg joar, zâât hêa an ós:
 'Sluit mij in Uw gebeden';
 Dat han iech vuur hem ooch jedoa;
 Mêêster Jacobs, rust in vrede.

II

Mêêster Absil

(4 April 1931)

Kirchroa hauw jêê 'hoofd der school',
 Die plaatsj woar ónbêzats;
 Dat woar jet wat ós jónge jevool,
 Wie kloppet va vräut ós hats.
 De vakants, die doerët noen zoeëlang
 Bis-dat 'ne nui-je koam;
 Mer më mââchet ós al jauw
 Durch die rechnónk inne sjroam.

Veer hère hauwe solliesieteert,
 Der naam bin iech verzèsse.
 Op inne - iech zaan et ónsjéneert -
 Jants Kirchroa woar verzèsse.
 Der jemeendëroad, dèa môêët besjtimme
 Wèa et betste hun jevool.
 En êesjtimmieg wôêët besjlòsse:
 ‘Mêêster Absil, hoofd der school’.

De vräut, die woar nit tse besjrfêve.
 Opp'ën Hôôtz de vaan ôeshóng;
 Dat woar ooch zieër-jót tse bejrfêfe,
 Hèa woar joa 'ne Heutsër-jong!
 I Mastrich der mêêster Jacobs
 Hat sicher doe jezâat:
 ‘Jod-tse-dank! mie werk i Kirchroa
 Is in jouw heng jelâat.’

En mós iech noen besjrfêve joa,
 Wat vër 'ne man hèa woar?
 Wat hèa vuur Kirchroa hat jedoa
 I mieë wie vieëtzieg joar?
 Doavuur han iech jing wôat jenóg,
 Uur hat 'm joa jekankt,
 Wie hèa jesjaft, wie hèa jewirkt
 Zie jantse lèave lank.

Zie jants lieramt, dat woar durchdrónge
 Van ee deep en vas jeloof,
 En jraad doarin hat hèa vónge,
 Wat 'm kraf en ôesdoer joof.
 Mit wat vuur hiemliesje jedóld,
 Als echte pedajjooge,
 Wós hèa talente optsëwekke,
 Die deep verbórje looge.

Hèa kôêët ooch èansj en sjtremg vervaare,
 Went de fliecht ët hem bevool;
 De rouw die doog héa ooch nit sjpaare,
 Woa hèa 't vuur nuuiëdieg hool.

Mer doarin woar hêa zier rechvieëdieg
 Oane aaziêê va perzoeën;
 Jidder kreeg wat hêa verdeent hauw,
 Zienne taadêl, zienne, loeën.

Mós iech noen ooch nog verroane,
 Wat hêa vuur de erme doog?
 Wievul lêêd en wievul kómmer,
 Went hêa kêêt, tse lindre zoog?
 Vroagt dat mer an de vintsentsieaane,
 Die zâage uuch beschêêd,
 Wie mennieje hêa jehólpe hat
 I ermód en i lêêd.

Hêa woar beliebt en ooch jêacht,
 Wie noa hem jinne tswaide;
 Hêa hat ooch nie noa ier jetracht,
 Woar êêfach en beschaide.
 Nit wie mennieje dómme praalhans,
 Dêa ziech zelve va sjtôôts nit kint
 En dêa nit ziet, wie ze uvver 'm lââche.
 Wail der hoeëgmót hem verblingt.

Lang is ê doeêd, mer nit verjêsse,
 Kirchroa, dat verjêest 'm nit.
 Vuur, die in zieng klas jezêsse,
 Volje hem al mit-en-mit;
 En bis der Hêar ooch ós kunt hoale
 - Kót of lank, dat wisse vuur nit -
 Zalle v'r vuur 'm blieve bèane:
 'Hêar, schink 'm der ieëwieje vrid'.

't Kloeëster-kapelsje (2 Mai 1931)

Der sjunne Maimond is bejónne,
De nââtejaal, die is werm hij,
Der sjunne Maimond mit zieng blómme,
Mit vôêjëlzang en koekoeksjrai.
De welt, die is wie nui ersjtange,
Wie 'ne blómmejaad ze vuur ós liet,
De winkternoeëd is noen verjange,
Et lâacht en winkt ing sjunder tsiet.

Et veld, dat sjtêêt vol joddesjaave,
De obsboom vol va blómmeprach;
Kóm, los ós zieël ziech noen ins laave
A Joddes jóthêêd en Zieng mach.
De zon, die wurpt hör letste sjtroale
Wie julde piel óp busch en veld,
Els wul ze ós ee bild joa moale
Va Joddes almach óp de welt.

Der wèg veurt miech durch Rolducs velder,
Noa dat kapelsje, òd mar net.
Hoeëg in de lôêêt, doa zingt zoeë helder
Der lieëver nog zie dankjebed.
Vuur ët kapelche ing módder sjtêêt,
Veer kingërchëre um hör sjtunt;
Ze klaagt de Módderjoadës hör lêêd
En vroagt hör hulp, went mieë nog kunt.

Iech blief tsëruk, wil hör nit sjtuure
In dat vertrouwóngsvol jebed.
Mar wat is dat? - Wat mós iech huure?
De kingër zinge zoeë ring en net:
'Maria, Maienkönigin!
Dich will der Mai begrüssen;
O seg'ne seinen Anbeginn
Und uns zu deinen Füßen.'

Mie hats wêêd wêêch en vuch mie oog:
 Ing môdder bèant, de ónsjöld zingt!
 Wat iech doa hôêët en iech doa zoog,
 Jants zeker durch de wólke dringt;
 Wat ee herliech bild miech der himmel joof,
 Umraamd va oavêds-zónnesjtroale;
 Wat kan doch óze katooliesje jloof
 Vuur herlieche bilder moale!

Noen junt ze voet en iech kom noader
 En jrus Maria innieglicch.
 Mie hats, dat wèad noe nog vul sjwoader
 En al sjtââmêlêns bëan iech miêch:
 ‘Milde Königin gedenke,
 Wie's auf Erden unerhört,
 Dass zu Dir ein Pilger lenke,
 Der verlassen wiederkehrt’.

Doa kómme Rolducs sjtoedente êrââ,
 Noa 't kapelsje in et veld.
 Ze zint voller vräut, dat ziet me hön ââ,
 Als wen 'n jehuuët de jantse welt.
 Ze kómme de Môdderjoades iere
 Hör um jenaad en zèaje vroage,
 Höre bijsjtank bij et liere
 En in die jevoarvol joare.

Ze hant noen ópjehôêët mit bèane
 - Et letste Amen is verhalt -
 En mechtig klinkt ôês hóngêde kèale,
 Dat 't uvver busj en velder sjalt:
 ‘C'est le mois de Marie,
 C'est le mois le plus beau,
 A la Vierge chérie
 Disons un chant nouveau’.

Et wèad alles sjtil...., der oaved kunt
 Der nieëvêl bejint tse zinke
 En hij en doa al sjtèare sjtunt
 An et fiermament tse blinke.

Ich bin va verwóngëróng jants sjtóm
 En doch is mieng zieël zoeë vroeë.
 Opins vingt van Ailbertoes-hilliegdom
 De Johannes-klok an 't loewe.

De Johannes-klok! en ónwilkuurlicch
 Huur iech vuur Rolducs tabernââkel
 Ee jungsje bèane zoeë innieglicch
 - Zieng zieël is oane mââkel -
 ‘O Jezus, Gij goede kindervriend
 Wil toch aan mijn moeder geven
 Het ware geloof, dat mij bezielt,
 Zelfs ten koste van mijn leven!’

Wat ee herlicch bild miech der himmel joof,
 Umraamd va jnaade-zónnesjtroale.
 Wat kan doch óze katooliesje jloof
 Vuur herlicche bilder moale!

Loeëndââg **(4 Joenie 1931)**

Wat is dat vuur ee renne en jââge?
 De jantsje koeljââs is sjwats van luu.
 Wist uur dat nit? Da zal iech et uuch zââge:
 't Is ôêsjangsmond en loeëndââg huu.
 Doa kómme ze erââ, et Bil en et Setsje
 Et Miekke, et Lîêbet, et Truud en et Trieng,
 Et Jrit en et Lies, et Trees en et Netsje,
 Et Nis en et Klör, et Fieng en et Sjtieng.

I-jusses! doa kunt joa ooch de vrouw Sjlammel
 Mit inne jumper ââ zoeë jreun wie jrââs.
 En doa hinge, doa kunt de vrouw Bammel,
 Zoeë ronk en zoeë dik wie 'n orrendlicch vââs.

Noe jêêt et los! vuur krieje jet tse lââche,
 ‘Dââg Klör!’ - ‘Dââg Trieng!’ Noe vange ze ââ:
 Trieng, doe wêasj dik, doe bis diech an 't mââche;
 Doe has jing zörg, dat ziet me diech ââ’.

‘Sjwieg va jing zörg Klör, dóch miech nit lââche;
 'Ne man, zes kinger, tswai verke en iech,
 Noe broech iech diech wieësjter nûus tse zââge.
 Die vrêsse jet voet, dat verzicher iech diech’.
 - ‘Mie leefste Trieng, Jod wilt diech behuie;
 Da móts doe joa wirke wie 'ne kaarehónk’.
 Noe vingt et Trieng ââ banaane tse kuie
 En et Klör sjtikt ziech ing vieg i-jênne mónk.

‘Jaa Klör, jetrouwd is nog lang nit bejrââve.
 Wen iech jót zîêê sjtêêt hinge et Jrit
 Mit de vrauw Lapsjoer tse klââfe;
 Et kint va hoeëvâât ziech zelver nit.’
 Et Jrit kunt noe noader en et Trieng vingt ââ:
 ‘Dââg Jritsje! jêês dôê ooch noa-jen koel?
 Da tsauw diech mar, zôs kunts doe nit ââ’.
 Et Trieng sjtikt ziech doabij de zesde banaan i-jen moel.

‘Ziech Klör, et jêêt perfek wie 'ne tsoldaat.
 En drieëne kan et noa noeëte.
 Nêê, wat mââcht dèa jekke tròch inne sjtaat,
 Hai et mar nit zóng sjeef poeëte.
 Op dèa manktel broech et ziech nit dik tse dôêê
 - Dat hat miech zie êêje módder jezâât -
 Zoeë waar Klör, wie iech hij vuur diech sjtoa,
 Dèa is va Hèale van der juuddemâât’.

‘Doa tûût et tswelf ôêre, Trieng wat vang iech ââ!
 Um tswai, da kunt miene Frents van koel:
 Jing èadeppël jesjelt, de ferneus nit ââ,
 Der Frents, dèa huit miech besjtint um de moel!’
 ‘Och Klör, da zèaste doe wuuësj nit rêad-óp,
 Doe haits nit kónne kòche;
 En da bings de diech inne plak um der kop
 En zèas, dats de diech haits jebròche’.

Et is tswantsiech op tswai; der Frents kunt van koel.
 Et Klör zitst doa mit der kop i-jen heng.
 ‘Wat is diech?’ vroagt der Frents; mar et Klör hilt de moel.
 ‘Has doe koppieng of pieng an de tseng?’
 Et Klör hieëft der kop óp en zèat jants bedruft:
 ‘Iech han diech huu mar brij kónne kòche;
 In de loeënhal, doa rôôch 't zoeë erg bemuft,
 Iech han miech al drijmoal jebroche’.

‘Brij’, zèat der Frents, ‘dem darf iech nit èsse,
 Vuur brij Klör, doavuur bedank iech miech;
 Iech han huu i dienamietsjwaam jezèsse
 En da jung et miech jraad els wie diech.
 Wits doe wat, ich ès miech bij mie módder zat,
 Da kants dôê noa der dokter joa.
 Dôê has de jriep en noe mar op lap,
 Da hêësjt et jauw road jedoa’.

‘Nêê Frents, noa der dokter, doa joan iech nit hin;
 Dèa dêêd miech mar pille versjriëve;
 Of nêê, hèa zèat, went hèa hat sjlèate zin,
 Dat iech i-jë bed múûët blîëve’.
 Der Frents wèat roasètiëg, sjtopt ziech ing pîêf
 En zèat, ier e jêêt an et Klör:
 ‘Da zââg hèa zouw diech inne tsofa versjriëve’.

In et Wórmdaal (14 Joëlie 1931)

Iech zits in et Wórmdaal, jants alling,
 An der zôôm van der busj op 'ne bemoosde sjtam;
 Vuur miech 'ne berg van sjrot en van sjting
 En doa hinger der sijnôôrsjnakke îêzerbaandam.
 De Wórm, die driëft hör koalsjwatse brui
 Wie ee trôêrband durch de bende vol zaftieg jrââs
 En hij en doa sjtunt innieje kui
 En lèsje der dôêësj an dat sjlammieje nââs.

Mieng jedanke junt hieël, hieël wiet tseruk,
 Noa hön, die al hónderde joare bejraëve;
 Noa die daag va vrid en va jroeës jéluk,
 Wie hij der sjwatse dieamant wôêëd jejrâave.
 Iech zîëen mechtig jroeësse wasserraar,
 Durch et kristalkloar wórmwasser jedrève.
 Iech zîëen mönche in hönne talaar,
 Jenauw wie kanoonikoes Ernst 't besjrève.

Hónderde köaldër zîëen iech joa,
 Noa de koel hön broeëd verdeene in iere.
 En bij hön zîëen iech abt Chaineux sjtoa
 Vuur hön tse waarsjauwe en tse beliere.
 Vol achtóng óngërwerpe ze ziech
 An de belieróng, die hëa hön zal jêave;
 Ze kinne zieng kentnisse en zâage ziech:
 Onger zienne krómsjtaaf is et jót lêave.

Iech zîëen hön knije, rónksüm der sjâât,
 Hön sjróngieje heng tsezâamevauwe;
 Ze hant de hillieje Katharina jezâât:
 ‘Dôê bis ós pátroeënin, óp Diech vuur vertrouwe’.
 Ze klumme deep eraaf in de èad,
 Drieve sjtolle en sjtrekke, mit jroeësse jëvoar.
 In de abdij wèat vuur hön jebèant
 En aa hön jedâât bij 't offer an altoar.

Zoeë bleef bënoa zivvehónget joar
 Op et lendsje va Roda der Joddës-zêaje
 En de abdij de ieësje woar,
 Die Europa der sjtêêkoal vuur kêêët lêaje.
 Mar doa zîëen iech ing sjwatse wólk
 Verdónkële der polietiesje hoorietsónt.
 Iech zîëen barbaariesj kriejervólk,
 Wie ze op Roda's jezèande huuëvèle sjtónd.

De horde dringt noen in de abdij
 En wie vandaale dunt ze roove en sjtêale.
 De vrijhêed van de mönche is noen verbij
 En zoeëjaar der abt hat nûs tse bevèale.

Hèa protesteert en de mönche vluchte,
 Evvël de vandaale kinne jing wette.
 Der abt hulpt jee klâåge en ooch jee zuchte
 En hèa vlucht voet urn zie lèave tse rette.

Noen wèad verkoat alle haab en jót
 En de mönche dunt hönne eejëdom werm jelde.
 Den de abdi, die loog 'n in et blót.
 Alle achtóng vuur zóng duchtieje helde!
 Nog drij joartseende mósse verjoa,
 Ooch dat offer mót uur nog bringe,
 En i jlants zal werm de abdi doa sjtoa
 En ze kan vol vräut et 'Alleloeja' zinge.

Roda-lendsje, der roem is verbij
 En der zèage Joddes is van diech jesjwónde.
 Oësjerlungert dieng prachvol abdi,
 Die hilliegdom entieërt en sjreckliech jesjónde.
 Beroofd en verlósse likste noen hij,
 Woa zoeë mennieje hat vónge zie jeluk
 En va koeër- en psalmemelodij
 Schalt ôës dieng jewelve jee echoo tseruk.

Zoeë sjtêët de abdi da tse troere,
 Wie ins Davieds-sjtad troèret op Sions berje;
 Tservalle en tserbrökkelt hör moere
 Bèherbergt ze deeve, jeziendel en sjerje.
 Mar Roda, vertswiefele móts doe nit,
 Vuur diech kómme jants zeker werm Taborsjtónde
 En dienne Ailbertoes verlieët diech nit,
 Och wens dôê meens, dat alle hofnóng jesjwónde.

Rolduc viert zie Auferstehungsfest
 En al zieng fainde zind in et jrâáf jezónke.
 Los schalle die 'Consummatum est',
 Rolduc, doe has dienne laidenskelch jedrónke.
 Tswoar kans dôê der sjwatse dieamant
 Nit mieë wie vuurhin ôës der èadboam hèåve,
 Evvel, dats doe 'm et ieësjte has jekant,
 Dat preediekaat zal vuur ieëwieg an diech klèåve.

Ambroosiaaniesjer loobjezank
 Schalt durch Rolduc's ieërwuurdieje tempelhalle.
 In der herlieche romaaniesje jank
 Huur iech hõndërde mõtëre sjtimme sjalle.
 Aa alle brõnne der wiessensjaf
 Kómme ze hij hõnne wiessensdõëësj sjtille
 En hoale ziech de nuuëdieje kraf
 Vuur der kamf mit et lèave tse bejinne.

Zoeë is Rolduc werm hõnderd joar
 Der brõnne va krislieche koeltoer en moraal
 En besõngesj a kirch en altoar
 Sjink et ing sjatlieche en wuurdieje priestertsaal.
 Fürste en lenker van kirch en va land,
 Hant in der sjatte va Rolduc hõnne wëagwiezer vóngë
 En zoeëjaar der busjef van ós Limburjer Land
 Hat hij vol dank zie 'Adieu Rolduc' jezóngë.

Wuuër iech inne kuunstler wie Raffaël,
 Oo Rolduc, wie herliech zouw iech diech moale
 En inne krants va ebte, zilverhel,
 Mûûët ôës de wólke die bild umsjtroale.
 In de mitse van dëa ebtekrants
 Ailbertoes sjtung wie hëa zie Rolduc zëant.
 An ziang vus doa knijt vol wónnejlans
 Kruyder, der letste kanunnik, wie hëa vuur Rolduc bèant.
 In ziang heng hëa ee sjpróchband heul,
 Woarop sjtung mit julde lettëre jesjrève:
 'Sjafft weiter ihr Männer voll Opfermut,
 Auf diesem Hause Gottes Segen ruht!'

De Jónkzellesjtuur (November 1931)

Der Lambèat kunt in inne jrol
 Bij zienne vrunk, der Doeres Knol:
 'Et is doch wirklicch vuur tse lââche,
 Wat ze huu-tse-daag nit alles mââche;

Bij dat alles is ezoëë duur
 Kriet me ooch nog jónkjeszellesjtuur.
 Huu drieënt ziech de jantse welt
 Bloeës um der erme man zie jeld.’

‘Böak nit ezoëë, jekke tsakker,
 Doe mâas miech et kink nog wakker;
 De bóvvink is at sjui en dol,
 Entwidder bis de jek of vol.
 Vuur 't trouwe bis de nit tse vinge,
 Waal bis de ummer aan et zinge:
 Ein rheinisches Mädchen beim rheinischen Wein,
 Das muss ja der Himmel auf Erden sein!’

‘Jaa Doeres, dat is noe flauwe kul,
 De Duutsje zóngje vrui-jeer vul:
 Männer wollt in Einigkeit
 Stets zu Wilhelm halten!
 Deutsche Männer seid bereit,
 Seine Ehr' zu jeder Zeit
 Treulich zu verwalten!
 Doabij zitst der Wilhelm i Doorn huu
 En mâacht vunkelhôôts vuur errem luu’.

‘Nee Bèates, is ooch alles duur,
 Betsââl doe dieng jónkjeszellesjtuur,
 En los diech roane, bedink et waal,
 Huu is ing vrauw ee kapietaal.
 Wen iech bedink, wat et miengt versjliêst
 En ooch ôês dómheet dôks tserriêst
 Alling a hoaze vuur i-jeen hôês,
 Da valle miech de zökke ôês.

Der boebiekop, vuur jet tse neume,
 Doe kants et diech jaar nit dreume,
 Wat dea in éé joar miech koste jêêt,
 Nog mieë wie et fiengste klêêd.
 Jaa Bèates, zóng boebiekop-friesoer
 Kost vul mieë wie ing nui mantoer.
 Doabij nog Nivea-krêem en lippesjtif,
 Et is vuur tse basjte van de jif!’

Dat zîeën iech, Doeres, an ós Bil;
 Jidder mond der loemeleman
 Op ee paar of zes ziech vräue kan.
 Mar, wie et ins sjprooch van ing nui frisoer,
 Doe vloog vadder i poosietoer:
 ‘Kom miech nit wie zónne hottentot,
 De knòke sjloan iech diech kapot!’

‘De vrouwluu zind rammenasse-jek,
 Wèa hat vuur dòn da nog respek?
 Wievul kónne huu nog sjtrikke,
 Zòkke sjtòppe, nieëne, flikke?
 En went er huu tswai tsezâame sjtunt,
 Woa ze dan uvver an et moelle zunt,
 Dat is theejaater, kienoo, klíjer
 En mieëtstens uvver hönne vrijer.

Iech zaan diech, Lambèat, los ze lôôfe,
 Jank aa jêê die hats verkôôfe.
 ‘Vor getan und nach bedacht,
 Hat manchen in gross' Leid gebracht’.
 Went tse diech sjmaichele, op hönne âât,
 Da bedink, wat iech diech ha jezâât.
 Jleuf jee Fieng en ooch jee Trieng of Nel
 Betsââl dieng sjtuur en blief jónkjezel’.

Der Bèates hauw ziech a-jen hats jelâât,
 Wat der Doeres 'm hauw jezâât.
 Vuur ‘Ein rheinisches Mädchen, bei rheinischem Wein,
 Das muss ja der Himmel auf Erden sein!’
 Woar der Bèates nit mieë tse vinge.
 Va noenaa hôêët me hóm mar zinge:
 ‘Ich bleibe ledig auf der schönen Welt,
 Dann hab' ich keinen Aerger und spare auch mein Geld.’

De Piêf (3 Desember 1931)

Der betste vrunk op Joddes èad,
Dèa ós mansluu is jejèave
En dèa ós niemoals óntrui wèad -
Of kót of lank vuur lèave
Of jónk vuur zind of òd en sjtîêf -
Dat is en bieft jëwis de piêf.

Is me des mörjens ópjesjtange
En hat me der Herjod da jedankt,
Dat Hèa die nâât ós bij-jesjtange,
Da wèad, dat is joa albekankt -
Went me der kaffieë hat i-je liêf -
Jants zeker ziech jesjtópt de piêf.

Is ze versjtópt en trukt ze nit mieë -
Das kommt in der feinsten Familie vor -
Jing 'Urbanus-Pielle' en jinne tieë,
Ooch nûûs van der pater Molitor;
Ing hóndervèar sjtikt me ze durch je-liêf
En drektëmang, da sjwaamt de piêf.

De piêf, die kint jinne óngersjêêd,
Of errem of riech, of jónk of òd.
Wèa hör der kop vol toeëbak dêêd,
Is hör ejaal en lieët hör kòd.
Num diech ee vuurbild, aitel wîêf,
An der dieëmód van der man zieng piêf.

Doe zuuffer va beer en brandewîên,
Hauw moas bij alkeholjënós;
Der kop vol toeëbak, jròf of fiên,
Is dèa versjwaamt, de piêf mâacht sjloes.
Wen dôê da vol lies i-jen zîêf,
De sjââm diech vuur dieng êêje piêf.

En kunt ins knîês tusje vrau en man,
 Wil hêa jet èadsj sjië kunt noa hêem,
 Woa hêa ziech da op vräue kan,
 Dat is besjtimt jinne auwe lêem.
 Mar hêa hilt de moel en dinkt: 'jek wîêf,
 Roas doe mar, iech fleep ing piêf.'

En went de vrau jêêt ikeuf mââche
 En dan inne hëve dââg blijft ôês,
 Da mós der man et kink bewââche. -
 Mar hêa mââcht ziech nit vul drôês -
 Da kriet hêa ziech, vuur tsietverdrîêf
 Van der naal de hôflang piêf.

Mar wat vuur ing piêf is wal de betste,
 Ing va meersjôêm, hôôts of posjêlai?
 Iech ving de èade piêf et betste.
 Ze kost et winneste en doabij,
 Vilt ze diech ôêssen moel mit klââfe,
 Doe broes ze jaar nit op tse rââfe.

Jlukzieëlieg Nui-joar (1 Jannewaar 1932)

'Jlukzieëlieg Nui-joar!', zoeë huuët me et sjalle
 In alle hôêzer, durch dörp en sjtad
 En mennieje lieët der revolver knalle,
 Dat hêêsjt, went hêa patroeëne hat.
 En hónderde wunsje wèade jezâât
 Bij beer en wîên of auwe kloare
 En hat der alkehol i sjtiemmóng da brâât,
 Tsoem sjloes da hant ze ziech mit de hoare.

De kinger, die róffe: 'Jlukzieëlieg nui-joar!'
 Vol vräud hön eldëre entjêaje
 Of lèaze der nui-joasjbrif dûútliech en kloar,
 Voller wunsche va jluk en va zèaje.

En is et krismes-jesjink jót ôêsjevalle,
 Da blieft ooch de maad nit tsëruk.
 Ze zèat: ‘Madam, iech wil nit vul kalle,
 Mar iech wunsch uuch va hatse jeluk’.

En dan der leeve, truie tsiedónksman,
 Ooch dèa wèad huu nit verjèsse:
 Ing tsjiejaar, die der hèar nit mieë pîefe kan,
 Umdat 't deklad is tserrèsse.
 ‘Danke hèar,’ zèat hèa, ‘dat is ing sjun’,
 Mar wat hèa doabij jêêt dinke,
 Went dat melèave i ervullóng jung,
 Da vung et vliddieg aan et sjinke.

Halt! doa kunt nog inne erme auwe man,
 Jebukt ónger der lâås va zieng joare.
 Ooch hèa sjud zie hats ôês, zoeë jót hea 't kan,
 En wilt ziech 'ne aalmós da vroage.
 ‘Teër mót verbij joa’, sjalt 't antwoat 'm tèaje.
 Der man, dèa jêêt...., zie hats wèad sjwoar.
 Jietsieghêêt bringt niemoals zèaje
 En Joddes woat blieft ieëwieg woar.

‘Moel nit zoeë vul,’ zal menniejinne dinke,
 ‘Ink en papier zint èatsj jeduldieg,
 Zâag ós livver, wie dieng wunsje klinke,
 Of bliefts dôê ós doa óp et antwoad sjuldieg?’
 ‘Nee vrunk, Jod-bewââr, ooch iech wil ze zâage,
 Dat is mieng hilliegste flich en sjóld,
 Mar umdat ziech jinne hat tse beklâage,
 Sjinkt miech da noe ee amelank jedóld.

Tse-ieësj wunsj iech Joddes zèaje en jnaad
 Uvver kirch en vólk, uvver troeën en sjtaat;
 Dat Hèa ós sjutst vuur krankhêéd, krig of hóngersnoeéd,
 Vuur ónjelukker of 'ne ónverzieë doeéd;
 Dat Hèa zèant de vruuëte i wij en i veld,
 Der vrid sjinkt an de jantse welt;
 Dat Zienne hillieje naam wèad jeieërd
 En a alle vólker wèad jeliëerd.

Iech wunsj jidder wirkman óp zienne auwe dáâg,
 Dat hêa sjtandesmieëssieg ka lêave;
 Iech wêês joa jants jót, dat iech hij reur an ing zââg.
 Die al menniejinne inne knak hat jejeave;
 Den et is nûûs erjêr vuur 'ne ieêrlieje man,
 Dea ummer zieng flich hat jedoa
 En va auwerdóm nit mieë wirke kan,
 Um da ainfach beadêle tse joa.

Iech wunsj ooch der nui-je jemeenderoad
 Va hatse vul jeluk en èatsj jouwe mód.
 En wêad der inne of angêre ins koad,
 Noe-ja, wat zouw dat, hêa meent et joa jót.
 En zouw der ordnoengshammer durch tsouw vul sjloa
 Huu of mörje ins sjtukker joa,
 Hant vuur de ambachsjoëël in 't Kloeësterveld,
 Da krieje vuur 'ne nui-je ver zier winnieg jêld.

Iech wunsj da nog, dat ôês de Kirchröatsjer èad
 (Of besser jezâât, ôês 't Rolducer land)
 Nog hōnderde joare jevōédert wêad
 Dêa weltberuumte sjwatse diejamant.
 Den wat me huuët zââge, went dat is woar,
 (En dêa 't miech zâât, dat woar jinne jek)
 Hingt jants besjtint noa ing jouw tswantsieg joar
 Os leef jemeende da op-pên hek.

Iech wunsj jidder jóng módder ee hòfdoetsend kinger
 Mit beksjêre zoeë roeëd wie ing môêr
 En ooch jidder boer sjun kui en sjun ringer.
 Aan de Heutser kirch inne prachvolle toer.
 Jants Haander wunsj iech jlukzieëlieg nui-joar!
 Der rectêr, loeës wie 'ne miniester,
 Dem wunsj iech dêa sjunne kóffêre altoar;
 Blerhij ing órjel mit vóftsieg rejiester.

Iech wunsj jidder mèadsje inne krisliche man,
 Dêa hōm trui blieft en ooch ekstemeert,
 Dat et sjpaarzaam ing hôêshallek veure kan;
 Angesj is het en der man mar lakeert.

Jidder jóng ee braaf mèadsje, doa hat-te jet drâa
 En is et nit braaf, da lieët-te hõm lôðfe.
 Da sjaft-te ziech besser inne polietsijhõnk ââ,
 Dem kan hêa nog ummer verkôðfe.

Zoeë losse vuur da 't nui joar i-joa
 Vol hofnoeng en vol Jodvertrouwe
 En zouw ós da al ins jet tējaesjloa,
 Mit vrisje mód werm wieërbouwe.
 Zoeëlang vuur behauwe ee ring jewisse,
 Zoeëlang vilt ós ooch nie jet sjwoar
 En i dea jêês wil iech noe sjlisse,
 Alle Kirchröatsjer: 'jlukzieëliech nui-joar!'

Os Auw Sjutserij óp Tsint Sebastianoesdââg (19 Jannewaar 1932)

Flêûteklank en trómmesjlââg
 Durch der kauwe winktermörje dringt.
 Et is Tsint Sebastianoesdââg,
 Dêa vuur de sjutse inne fesdââg bringt.
 Langer wie drijhónged joar
 Oerauw sjtadoette hõn huu wêêze,
 Ziech tse sjaare vuur der altoar
 Um Jod tse danke en tse prêêze.

Drijhónged joar, - wat ing tsiet!
 Wievul is zait dem verjange;
 Wievul, wat huu i truummer liet,
 Wat ins i jlants en prach jesjtange.
 Hersjer, die de welt betswónge,
 Mít miensjeblood hõnne roem vermieërt,
 Dõn me hymne hat jezónge
 En als Jõtter hat jeieërt.

Mar, wat hat diech, Auw Sjutserij,
 Durch die joarhónderde hinjeveurd?
 Wèa sjtóng i sjtorm en drang, diech bij,
 Dat diech dat alles nit bereurd?
 Op krisliech fónndament jebouwd,
 Als eksjtêê echte katolliesje jloof,
 Tsint Sebastianoes ââvertrouwd,
 Dat woar, wat diech kraf en ôêsdoer joof.

Mar ummer bleefs dôê nit jesjpaard,
 Ooch dôê kins daag va lêêd en noeêd,
 Went krig mit ieêlend ziech jepaard
 Os lendsje hauwe hêêmjezôêêt
 Da tseejets dôê die sjutsehats,
 Wie dieng jesjiechte et ós vertselde,
 Mââchets va dienne zilversjats
 Mennieje wêatvol plâât tsouw jeld.

Langer wie drijhónged joar
 (En dat is de sjónste kroeeën)
 Has dôê, went et brónkdââg woar,
 Bejlaid ós sjun protsessieoeën.
 Drum ier sjutse, bedinkt et waal,
 Wat uung vuurjenger hant jedoa,
 Bevolgt hön herliech iedeeaal
 En niemoals zalt ier óngerjoa.

Tswoar is vuur uuch in letster tsiet
 Mennieje sjunne jebroech verbij;
 Der sjutsebroch, dem zit ier kwiet
 En wat erjër, ooch pólver, buks en blij.
 Waal is noe winniejer jevoar
 Bij 't sjisse mit boag en píêl,
 Vuural wie et dôks vrui-er woar,
 Der lêûf vol pólver en 'ne kóffere kíêl.

Mar, sjpas mós zîêê, huu vuural,
 Op Tsint Sebastianoes nââmensdââg
 Drum sjloes mit alle ernste kal,
 Bij uuch hersjt huu vräud en ring vermââch,

A keezer en kunnik nog ing bit,
 Die iech an hön richt als auwe vrunk:
 Zörgt, dat went ier aan-et tseche zit,
 Nûûs aan die tswai auw joebielaare kunt.

Et allersjunste van der dââg,
 Dat is jewis et sjutse-esse.
 Went ieër vol vräud en vol vermââch
 An de kunnikstoafel zit jezesse,
 Da wunsj iech uuch bij sjpies en drank
 (Iech wêês joa nit, wat ieër tse móffele kriet)
 Mar iech zaan et nog ins vrij en vrunk:
 Inne basjtieje jouwe appetiet!

Tsint Sebastianoesdââg (20 Jannewaar 1933)

*Mit dem Pfeil, dem Bogen
 Durch Gebirg und Tal
 Kommt der Schütz gezogen,
 Früh am Morgenstraal.*

't Is ing auw bekankde meloodij,
 Als sjoeëljóng al jezóngge,
 Went vier zoeë mónter wie ing bij
 Durch veld en busj jesjpróngge
 En ós jing zörg of onjemââch
 De jóngensvräud kónt sjtuuëre,
 Op Tsint Sebastianoesdââg
 Kan me ze döks nog huuëre.

Zoeë trukt mit tróm en flêûtesjpel
 Os sjutserij dan vrug erôês.
 Al snijjt en vruust et nog zoeë hel,
 Zoeëdat jêê miensj kunt ôês-jen-hôês,
 Al is de sjtroas wie potloeëdsbrui,
 Ze hauwe ziech op hön sjtuk
 En bliêve hön sjtadoette trui,
 Wie vuur joarhóngëde tseruk.

Als ââvank van hore nââmensdââg
 Wêad noa-jen kirch jejange;
 Ieësj der Herjod en dan 't vermââch,
 Wie et ummer hat besjtange.
 Vuur drijhónged en zessing joar,
 Doe wôêët ze al jeboare
 En hat wat doe hör hillieg woar,
 Bis huu nog nit verloare.

En jêët me de jesjichte noa
 Van ós oerauw sjutserij,
 Wie sjtêët me dan verwóngerd doa,
 Wiewul die dôks jelije,
 Vuural went krig en hóngesjnoeëd
 Et lendsje hauw uvvervalle:
 Me hôêët jing sjutsemelódij,
 Nog winniejer bukse knalle.

Mar de hoopzââg van der jantste dââg,
 (Die hauw iech bauw verjêsse
 Et sjlêët miech zelve in der lââch)
 Dat is.... et sjutse-esse.
 Da wêad jemóffeld, nit tse knap;
 Bij ee jlêas-je wîên en ing tsiejaar
 Wêad ziech nog jet vertseeld
 Bis dat de oer hore klokkesjlââg
 't Noa-hêêm-joa hat jemeld.
 Et is noen sjloes mit der sjunne dââg,
 Vuur êê joar werrem verbij.
 En der flêûter sjpilt bij trommesjlââg
 Os de bekankde melodij.

Os Kirchröatsjer Plat (In der Mèats 1932)

Et jêët doch nûûs in de jantste welt
 Uvver hêêmet-diealekt.
 't Hat ós jekost jinne fennik jeld
 En doch sjprêêcht me 't perfekt.

Ooch hant v'r jing sjoeël doavuur bezôêët,
 Nog winniejer ing H.B.S.;
 Op môdder-sjoeës hant vuur 't jehôêët,
 Va hör de ieësjte les.

Zie broechet jêê bóch en ooch jing lai,
 Jinne blijsjtif, ink of vèar;
 Zie brâât ós dat e-zoeë langzaam bij
 Ooch oane dieksionèar.
 Huu ee wöatsje en mörje ee woat,
 Zoeë jóng dat dââg op dââg;
 Op ins doe jóng et in akoad,
 't Woar wirklicch êê vermâäch.

Wie doe de sjoeëltsiet koam erââ,
 Doe jóng dat nit e-zoeë jót.
 Ich dink doa nog mit sjrekke drââ,
 Da verloor me dôks der mód.
 Ieësj woare v'r an 't kratse
 Mit der jriffel óp de lai
 Kui en pèad en hóng en katse
 En dôks der mêêster ooch derbij.

Dat dôêret evvel mar ing kótte tsiet,
 Doe koam inne angère sjport:
 Der mêêster sjrêêf ós doe mit kniet
 De lettere op et bord.
 Mit de i hauw iech der mieëtste las,
 Wil iech ummer der pónk verjoos;
 Drum ooch iech in de nemliche klas
 Drij vol joare zitse bloof.

Op de i tse zitse drij vol joar'.
 Ja, wéa dat kan erjrunde,
 Dèa versjêët dan ooch wie sjwoar
 Os Hollèdsje letterkunde.
 Alaaf dan doe Kirchröatsjer Plat
 Mit dieng wōat vol melodie!
 Past mar ins óp, da huuët ieër dat
 En ieër wóngert uuch wie nog nie!

Vuur zessieg joar drouw tusje Maas en Rîên
 Jidder vrauw inne krenneliën;
 Och drooge ze doe inne jak mit kremp,
 Der man inne kôëtsj mit ing lèare flemp;
 En jidder vrauw hauw vrui-ger sjpas
 An ing jroeësse, sjun kalbas
 En woa bezóngesj hön hats dra hóng,
 Dat woar an ee paar brenelle sjóng.

Wèa wêést wat is ee kammezoal
 En vuur de pîef sjwam, sjtêê en sjoal?
 Sjpinklit broechet in kirch der kuster,
 Inne zieëlewermmer drouw zie zuster.
 Wèa hat jekankt inne mespële-sjtek?
 En wie sjmââchet inne kesselwek?
 Wist ieër ooch wat is tsiejet
 En ing pluummemutsj vuur i-je bed?

Jidder kink hauw jèar inne kallemol;
 De vrauwluu in-ne zómmer 'ne parasol;
 Der boer dèa broechet inne brijtjenskuul
 En ing verkensbloas vuur toeëbaksbuul.
 I-jen sjauw hóng der moer an der hieël,
 In de aarieët sjtóngge kuuve en platieël;
 In de kasserol wôëëd drin jebroane
 En wat - dat mót ieër zelve roane.

De köchin broechet besjoateblóm;
 An der oavet woar ing tróm.
 Aa kop- en hòsdoch zâât me plak
 En aan der kalender almenak.
 Ing sjwijerdoater nómpt me sjnoar,
 De krukkeblom sjtêêt in et koar.
 Nun mââch iech sjloes en hauw der mónk,
 Wil altsevuul is ónjezónk.

Ieër vrung van ós herliech diealekt,
 Hauwt hoeëch uur iedeeaal;
 En is 't ooch nit modern belekt,
 Dat is ós jantsejaal.
 An uuch moderne, zââge vuur dat:
 Vuur danke Jod, dat Hèa ós joof
 Oësser ózze katholisje jloof
 Os oeròd Kirchröatsjer Plat.

Et Mariabild bij de Kloeësterpoats (In der Mai 1932)

Went endliech jesjmóltse îês en sijnij,
 Jebròche Nord- en Ostwinkmach,
 Went de winkterhersjaf is verbij,
 Da kunt der Mai vol blui en prach.
 Wie jreunt en bluit noen busj en veld,
 Wie herliech zingt de nââtejaal.
 Et is, els wuuër de jantse welt
 'Ne sjun jesjmuukte festdââgszaal.

En uvver die jantse sjöpfóngsmach
 Wurpt de zón inne sjtroalekrants,
 En doa uvver sjtêêt vol himmelsprach
 Maria in Höre käusjhaitsjlants:
 Zie is joa de Maienkunnikin,
 Hör is der sjunne mond jewijd
 Va jidder, dem zieng zieël nog ring
 En nit durch laster is entwijd.

In zieng hut tseert noen der ermste man
 - En sjtèèt ze nog zoeë weltverloare -
 Maria's bild, zoeë jót hèa kan,
 Mit et sjunste wat der Mai jeboare.
 En durch kapelle en kirchehalle
 Bij mechtiech, broezender órjelklang
 Huuët me hónderde sjtimme sjalle.
 ....Et is Maria's loobjezang.

Och vier wille huu bezukke
 Ee herliech Módderjoadesbild,
 Aan der aanmót ós entsuukke
 Va Hör, die zoeëvul lêêd jesjtild;
 Ee bild, va dôêzende jekankt,
 Die noen in alle welt versjpríjd
 En mennieje, dea Hör verdankt,
 Dat hêa ziech Jod en Kirch jewíjd.

Maria Onbevlekt Empfange
 Bij Rolducs injang ópjesjteld
 En die noen hij al hat jesjtange,
 Wie jesjiejchliech wêad jemeld,
 Vunfenziventsieg vol joar
 Als sjoets en sjirm van Roda's hôês
 En ummer ee sjun vuurbild woar
 Vuur die hij jónge in en ôês.

Hónderde zind hij injejange
 En hant hön jluk vónge.
 Hön hat Maria bij-jesjtange
 Bis ze 'Adieu Rolduc' jezónge.
 En ummer went der Maimond kunt
 Klinkt et langs dâäch en toer:
 - Went Rolduc's sjtoedente vuur Hör sjunt -
 'Donne, donne nous un beau jour!'

Wievul zind in al die joare
 Lang al in et jrâáf jezónke,
 Die ins Maria's kinger woare
 En Hör hats en zieël jesjónke?
 Hön ónsjöld kónte zîê bewaare,
 Wil ze ziech Maria jants jewíjd
 En als loeën ins hôêete zââge:
 'Gij zijt priester, in eeuwigheid'.

Betrieëns doe Roda's hilligdóm
 Mit zienne Marieënsjats,
 Wie bis de van verwóngeróng sjtóm,
 Wie jôêbelt dan die hats.

Vuur Maria Onbevlekt Empfange
 Hant dôêzende hij hön knij jebeugt
 En hij hat ins de wig jesjtange
 Van Hör Lieblingskink 'Voor Eer en Deugd'.

Maria Onbevlekt Empfange,
 Dôê has noen achtjoarhónderd lang
 Ailbertoes erfdeel bij-jesjtange
 In jevoar en ang, in sjtorm en drang.
 En zoeëlang nog Hör bild hij sjtêêt,
 Broegs doe, Roda, nit tse bange,
 Wil diech besjutst vuur noeëd en lêêd
 Maria, Onbevlekt Empfange.

Bij der Absjied van Pastoeër Gerards (6 Aujoes 1932)

Noen hat dan bauw de letste sjtónnd jesjlâage,
 Dats dôê nog Kirchröatsjer burjer bis;
 Die sjtónnd woats dôê adieë móts zâage,
 Wat diech an-et hats jewâasse is.

Kirchroa, woats dôê mieë els tswantsieg joar
 Jewiessenhaft ervult dieng prîêsterflichte;
 Nit alling in kirch en an altoar,
 Uvveral, woats dôê mar jóts kóns sjtichte.

Kirchroa, woats doe dieng prîêsterjôêgend
 Jlukliech en tsevríje has verlèafd;
 Woa Kirch, reliejoeën, moraal en tôêgend
 Als iedeeaal vuur dienne jêês jesjwèafd.

Kirchroa wilt tsóm absjied diech nog ins danke
 Vuur alles wats dôê vuur ós has jedoa.
 De jôêgend, de erme en de kranke,
 Hön hats vol lêêd, zind zîê diech van ós joa.

Heugem, wie jèar zouw iech et diech zââge,
 Wie hêa jeacht, jeleefd bij erm en riech;
 Evvel, wil hêa dat nit kan verdrââge,
 Drum is et ooch besser dat iech sjwieg.

Heugem, iech zaan 't diech sjtil in jidder oer
 'Doe kries 'ne prechtieje nui-je pastoeër!'

Wilkómjros

*An ózze nui-je busjef Z.H. Excell. Mgr. Dr. G. Lemmens bij jelèajenhêed
 van de inwijjing van de nut Tsint Antonioeskirch ó-pen Blieërhij. (3
 September 1932)*

Jôêbel hersjt in et Rooderland,
 Ernst en vrom de miensje sjtunt.
 Klokke baiëre, moeziek sjallt,
 Wil der nui-je busjef kunt.
 Dêa, dem v'r huu junt entjêaje,
 Bringt noch kroeën, noch sjlachsjuwêard mit;
 Angesj nûûs els Zienne zêaje
 En der jrós: 'Mit uuch der vrid'.

'Monseigneur, va hatse wilkóm!'
 Sjalt et vräudieg Diech entjêaje.
 Op de jrenze van Dîê bisdóm
 Brings doe Dienne busjefszêaje.
 Monseigneur, va hatse wilkóm
 In et hiestooriesj Roderland!
 Monseigneur, va hatse wilkóm,
 Wil Dôê bis va Jod jezand!

Bij der oer-auwe bergmanssjtam,
 Monseigneur, va hatse wilkom,
 Dêa vuur zie jeloof en 't kristendóm
 Heidhaf jêêt durch vuur en vlam.

En is ooch rouw en derb zieng sjaal
 Wie der vels, dèa hèa durchbrêecht,
 Doch is et jloof zîê iedeeaal,
 Dat al als kink in 't blót hòm sjtêêgt,

Nit óp onbekankde beadem
 Zetst Dôê hij Dienne busjefstââf;
 Doa, woa hillieje Joddesoadem
 Ummer umsjwêaft 't Ailbertoes jrââf,
 Doa verbrââts ooch Dôê Dieng jôêgend
 - Op Roda's jreun bekrenste matte -
 In reenhêêd, Joddesvórch en tôêgend,
 In Rolduc's tabernaakelsjatte.

Hij, woa niemoals in zal dringe
 Bolsjewiek of 'Dageraad',
 Mar ós óp zieng plaatsj zal vinge,
 Als echte mannen van de daad,
 Sjteeds sjtunt vuur tsóm kampf jerêêd
 Vuur ós jloof en reliejoeên:
 Ooch Blierhij sjtêêt, i vräud en lêêd
 Trui um Dienne busjefstroeên.

Liederblómmekrants

*op et jrââf van ózze vrunk Frans Scheren bij jelèajenhêêd van zienne
 nââmensdââg.*

(3 Desember 1932)

Mit et hats vol lêêd wille vuur ós sjritte lenke
 Noa der joddesakker, sjaurieg, ernst en sjtil;
 Doch jing vertswieflóng darf in ós zieël verzenke,
 Wil 't jloof ós zèat: 't wear Joddes hil-je wil.
 'Ne krants wille vuur óp díê jrââf diech lèage,
 Als vrundes-jaab, huu óp dienne nââmensdââg;
 Ne krants va blómme, die zelve dôê doogs flèage
 En als erfdêêl aan dieng zenger has vermââcht.

In Hailandsblót jedrenkt en sjtroalend wie nog nie
 Sjtêêt in dèa blómmekrants ing roeës tse prange:
 Dieng 'Missa in honorem St. Lamberti',
 Die dôê jesjaffe en woa-raa dieng zieël jehange.
 Dan volgt, umraamt mit 'ne ónverwelk'bre miertekrants,
 De blóm der ónsjöld, zoeë reen, zoeë käusj en net:
 Et is de lielieje in høre ónsjöldsjlants,
 Dîê 'Ave Maria', der ingels-jrós va Nazareth.

Ooch mit dieng lieblingsblóm, et doeftende reseda,
 Hant vuur dienne blómmekrants jesjmuukt
 Als ziembool van dîê 'Jesu dulcis Memoria',
 Woamit doe ins dieng zenger has bejlukt.
 Da bringe, mai-jlöksjere, die ver in der krants jebóрге
 - En die dórve vuur doch zeker nit verjêsse -
 Dîê 'Marien-Wiegenlied' wats dôê zoeë jèar jezóngе,
 Went in echte vrundsjaф vuur bijêêjzêsse.

En der flieder, dèa in lauwer Maienloeft,
 Went alle blómme des Sjöpfers looblied zinge,
 Himmelwerts sjikt zienne herlieche blómmedoeft,
 Dèa wilt diech dîê 'Sanctus Benedictus' bringe.
 En toelpe, in de wóndervolste kluure,
 Wille ooch nog sjmuukke dienne blómmekrants.
 Ze losse diech dîê 'Jubilate Deo' huure
 In betsauberende melodieënjlants.

'Domine salvam fac Reginam nostram'
 Rôêsje eefäuranke ós dan entjèage
 En vroage Jod vuur ózze Oranjesjtam
 Zienne bijsjtank en Zienne Joddeszèage.
 Da is nog in ózze blómmekrants tse vinge
 De aster, als zinnebild der verjenklichhêêd.
 Die wilt diech dienne 'Dag des Toorns' zinge
 En ós erinnere aan de ieëwighêêd.

'Ruh' in Frieden' woar de letste liederjaab,
 Die dôê dieng zenger has jejèave;
 Evvel die zengerhats hat ziech nit mieë draa jelaaft,
 Wil 't deekresjendoo koam va dîê verdeensliech lêave....

Doabij hauts dôê diech zeker nit jezâât:
 'Iech wil uuch mieng letste mol-akkorde bringe,
 Ee jrââflidsje han iech miech zelve hij jemâacht
 En nit lang.... da kónt ieër et aa mie jrââf ooch zinge.

Et Bergputs-je (10 April 1933)

Lebendieg bejrââve, deep in de èad,
 Bis dôê, Bergputs-je, jeleeft en bekankt;
 En kóm dat va diech nog jespròche wèad,
 Vul winniejer, dat inne diech ins bedankt.
 Wie dôks doogs dôê der dôêësj miech lèsje,
 Wen als kink iech werm jelôôfe woar;
 Ooch dôks jenóg miech 't jezich jewèsje,
 Mar alling, went de baan kloar woar.

Dôê has ós joare en joare lank
 Die ervrisjend wasser jejàave.
 Huu, wie dôê voet bis, zaag iech diech dank,
 Ooch vuur hön, die allang nit mieë lèave.
 Iech zîêën huu nog va-jen Ing al die luu
 Mít têûte, emmere en mit et vâas,
 Jraat els wuuër et ieësj jistère of huu,
 Ziech bij diech hoale, dat herliech nâas.

Dôê has ós niemoals sjtriet of ruuze brâât,
 Dôê joofs aa jidder, wat hèa wól han.
 Ooch nie aa wasserlaitoengskwcstie jedâât,
 Wóls jinne angermans êêjedóm han.
 Et sjpróng jêê reur, et druppet jinne kraan,
 Zómmer of winkter, 't woar jants ejaal,
 Op-êêmoal doe sjprooch me van de nui baan,
 Doe wôêëd et vuur et puts-je fataal.

Dôe wôêeds noen, jenaaw wie der sjutsebróch,
 Lebendieg bejrâave ónger sjrot en èad.
 En noen sjtót uur allebijts i sjtaatsjeróch;
 Iech meen, dat wuuër ooch al jet wèad.
 Went zoeëlang, wie et Bergputs-je jelôôfe hat,
 Die millieonebaan ins hat marsjeert
 En Kirchroa is wôêede ing jroeëse sjtad,
 Of et kapietaal ziech dan hat rendeert?

Zoeë is mennieje hiestoriesje zââch
 Vuur Kirchroa verloare jejange.
 En iech wêês, dat iech hij nit aa reure mââch,
 Wil me doch verkieërd wûûët versjtange,
 Doch et intsieje wat me verlange kûûët,
 Wie ins'ne auwe Kirchröatsjer miech zâât
 En doabij hôêët iech 'ne deepe zûûët -
 Dat is: van die zââchens ing antsiechkâât.

Bergputs-je, iech kóm nog ins bij diech tseruk
 En wunsj diech 'ne rui-ieje auwe dââg.
 Iech dank diech va hatse en wunsj diech jeluk
 En erinner diech nog jauw an ing zââch:
 Vroag de jemeende vuur pentsioeën.
 Went tse et nit dêêd - dat wuuër jemeen -
 Da wends doe diech in den Haag an de kroeën.
 Nótst dat nûûs... dan an der Vorst van Geleen.

M. Hax

Eê klaaglid

van et òd Transformaatorhuus-je óppen Blerhij.

(30 November 1926)

Joarelank han trui jedeend
 Iech de jantse Blie.
 Han doch sjtrôôm en lit uuch brâât!
 En wat dunt ze huu? -

Joarelank en dââg en nâât
 Han verzörgd iech uuch;
 Han doch sjtrôôm en lit uuch brâât!
 Zaat, wat is jesjuuch?

Alles wat iech kêêt en dôê
 Han iech doch jedoa.
 Dóng et doch e-zoeë hatsensvroeë!
 Dóng iech uuch jet tsenoa?

Tse òd wuuër iech en ooch versjlèsse
 En iech wuuër tse kleng- -
 Kûût der jantse sjtrôôm nit vrèsse- -
 Mie hats, et wuuër tse eng -!

Dát, dat woare doch uung wöat,
 Uur Hèare van Jeming!
 En - - uur klauwet miech de dröad,
 Woadurch mie lèave jing....

En, wat óndank! nèaver miech
 Zats me jónger blót,
 Va tswaidoezend jölle, ziech!
 Dóe, doe woar et jót!

Noe sjton iech verlosse doa
 En mie hats is lèag....
 Erg miech noe mer sjótselsbloa,
 Bin mer in der wèag....
 Lot miech, Hèare van der Road,
 Lat doch jants miech sjterve!
 't Broech ziech jenne - wèat nit koad! -
 Da mieë aa miech tse erj're.

Rîest miech neer! Brècht miech doch aaf!
 Ziet, da wuuër iech vroeë,
 Dat miê sjterve nog, alaaf,
 Uuch jet jóts kuuët dôëë....!

Blerhijdsjer Potpoerrie **(Op allerhand melodieje)**

(Und wir sitzen ja so fröhlich....)

En ver zitse ja zoe jèar,
 Och zoe jèar in der pratsj!?
 En went et rèant, och jummiech nêê,
 Da zitse ver jants in der kladderadatsj!
 Ach, went et ummer, ja ummer
 Zoeë bleuf mit dèa pratsj,
 Zeus tsëlets der jantse Road
 In der pratsj mit zienge kwatsj!

(Alle man van Neerlands stam)

Alle luu van jantse Blie
 Veule ziech zoe deep jetróffe,
 Dat me ee bis-je is ôês-jesjlofffe!
 Op eenieje sjtroasse hat me huu
 Ing jantse kaar vol krai-je jesjód!
 Woar dat nit jód?
 (Marieche noe lââch diech k.p.t).

(Wienerlied)

Was kan Schönres noch sein
 Wie die sjprietse van drek,
 Die des oavends die jantse
 Montuurche bevekt?!
 Has tsem ónjluk dôê dan
 Enne auto bejieënd,
 Da biste inins
 Vuur ëng wèch mitjezèand....
 Jet fainders, jet sjunders
 Zalste nurjens mieë zie,
 Zoe jezèand mit dat tsäuch
 Wie ós Blie!

**Der auwe Reejelateur
(22 Jan. 1927)**

I jroeësvadders tsimmer sjtêêt at joarelank,
 Zoe jants verjèsse-sjtil, nèaver de bank,
 De auw en wiet-tiektakkende oer,
 Die aa kinger en kingskinger oane rouw
 Hön vervloage tsiet jezâât jenuw
 En die huu nog sjlêêt.
 Eng eentsieje âas mer
 Woarum jister en huu ziech drieënt
 Van huu óp mörje....

Doch - wie iech wêês - ens kunt der dâag
 Aan dem iech nit darf denke...
 Die sjtônd, zoe bang, die ââjesjlieche kunt
 En de oer da hingert in der sjlâag...
 Ne letste tsiddrieg - dreuve klank
 Verklint - nit sjui, nit hell -
 En de ieëwieg-auwe oer,
 Ze sjtêët ver ummer sjtil....

Et Kruuts en angesj nuuks! (24 Febroeaar 1927)

Oppen Blie sjtêët, vas umrankt
 Va êê jietter, beum en mai
 Et Kruuts
 Doa midde óp der plai.
 Die plaatsj hauw et at joare-lank,
 Os Kruuts,
 Vuur ziech alleng; en Joddeshank
 Zoog zoeë uvver de jantse Blie.
 Et Kruuts, alleng en kloar:
 Op der ieësjte blik kôêët me doe zîê
 Der Hèar der Hèare Hersjer woar.

Mer hinger Herjotsruk - ocherm,
 Wie koam me dróp? -
 Hat me zoe êê modern,
 Erbermliech îêzerwerk¹⁾ jesjtóp,
 Dat alle harmonie verfluurt
 En de sjtille, hillieje andach sjtuurt
 Van et Kruuts.
 Os Kruuts, dat went et mûûët,
 Va jenne ziech verdrenge lieët!

Went me ôês die hats et kruuts en jloof wilt drenge;
 Moderne weltejêês de uvverhank da bij diech kriet;
 Wen aldaagszörg en dûûvelskroam dieng zieël bëenge:
 Denk dan aan 't Kruuts, dat de moderne tsiet

Verdrenge wil van ózze plai:
 En dôê blies mêêster uvver diech,
 Jraad wie ós Kruuts doch mêêster blijft
 Uvver de jantse Blie!

Eindnoten:

- 1) Een ijzeren urinoir.

Oês de 25 Joar De Kookesnôôs¹⁾ (12 Sept. 1931)

In ós klas
 Hoeëg langs de moer óp
 Sjtóng eng kas
 - Ze sjtêêt ooch noe nog doa -
 Vol alderhank sjun zââche
 Van 'overzeesche landen':
 Mit pötsjere en flesj-jere,
 Mit Java-rîês en tsoeker-rit,
 Mit bucher, jroeës en kleng.
 Ing zamloeng kólónieaal pródoekte,
 Woabij - die loog ós óp der maag -
 Eng richtiech volsjtendieje kookesnôôs,
 Zoeë van der sjtam jevalle! Hah!
 En noa die kas
 Jónge alleméments verlange-blikke....!
 En i jedanke woare ver
 Der zaf mit kookesnôôs anet sjlikke....

Op enne jouwe nommedââg
 Zunt ver doe.... i-jebròche
 En hant mit hoochjenoes
 De kookesnôôs va bôêsse ens beròche.
 Doe woar et verbij:

Ze môêët dra jlêuve!
 Ee bijêle bij der hank,
 Mer: et tsäuch woar sjterk
 En et kosset ós jet sjwêês
 Ieër sjteel en sjtats woar voet.
 Enne letste ferme sjlâag....
 ....Och wat enne tèajesjlâag!
 En wat ing zoeër jezichter!
 Druug - wie eng druug tsetroeën:
 De nôôs woar.... rôt en vôi! -

't Abeetslòch woar hör jrâaf....

Eindnoten:

- 1) Oês de vlèajeljoare bij jelèajenhêed van et 25-jöarieg besjtoa van de 'St. Jozefsschool' óppen Blicèrhij.

M. Hermans

De Mòdder (Jolie 1927)

Wèa hat mit ee jót en vrundliech jemuut
 Van der ieësjte hauch va die lèave aan
 Diech sjoets jetseegt, uvveral behuut,
 Wie de woars ee kink of jroeës wie'ne man?
 Het woar de Mòdder, die diech nieëks Jod,
 Van alle miensje nog ummer 't lifste hod.

Wèa lieëret diech vauwe vuur 't jebed de heng?
 Wèa sjting diech bij in alles mit road?
 Wèa woar bezörgd vuur diech, oane eng,
 En diech tse helpe in alles mit doad?
 De Mòdder, die de kinger ummer sjtêêt tser zie
 Vuur hön tse helpe; da verzèat ze nie.

Wèa pàasset diech óp, wents de loogs doaniëer
 En diech hofnóng joof en nit lees vertsaâge;
 Wèa verdeediegt de kinger ummer wieër
 Wen angëre hön kómme aan jeklâage?
 De Mòdder, die in alle besjwieërde
 Hön hulpt, zoeë lang esse lèaft óp èade.

Doarum sjets ze hoeëg, die Mòdder leef,
 Mit 't betste wat is óp de èade-rungde.
 En wuuër 't, datste ins höts jêê verbleef
 De Mòdder neum diech óp tse jidder stónde,
 Wail i jidder zâach sjtêêt ze paraat
 En um diech tse helpe, ze niemoals waat.

Nit jroeës, doch al loeës (Sept. 1927)

Tswai kinger, 's ovvends, die jinge
In Kirch doeëze kèâtse lèaje.
Hinger 'n kunt ee klingt jespringe:
'Waat! iech duch ooch ing jèave'.

Ze waade op 'm mit ée plezieër
Dat woar noa zienne zin.
En ze jinge tsezaame doe wieër
Onger 'n drije non Kirch erin.

't Woar 'n van hêêm ôês jezâât:
'De kèâtse lèaje bij St. Joeëzef'.
Doa hant ze ooch ing doeës jelâât,
Ing anger bij de Módder-Joades.

Doe hot dat klingt nog de ziang;
't Zèat drum an de ang're:
'Wem zól iech noe jèave de mieng?'
En ze bejónne dermit tse wang'le.

Bis ze koame bij St. Antonioes
Doa winkt ing vrauw 'n tsouw:
'Let ze mer doa en jut erôês'
En ze kreeg 'n al mit der mouw.

Doabij hieëft ze dat klingt jet óp.
'Nee! Antonioes kriet ze nit',
Zèat dat kink hel-ë-weg dróp,
'Dèa hat joa nog kèatse-lit!'

Doaróp loos de vrauw 'm mer joa.
Doe noa der hl. Sebastianoes
Bij dem blêêve ze alle drei sjtoa.
'Dèa hat jing', zèat 't, zoeë loeës.

Dem wôêete dan de kèâtse jerikt
Van dat mèadsje, nog zoeë kling.
Et et wórp doe noam 'ne blik
Offe ooch danke winke ding.

Errin jevalle

Ing famielieë van hij erum, der man en de vrouw, zoosse óp 'ne sjunne zómmernommedieg in et läubje van hönne nette en jroeësse jaad, dem der man zelver piekfain in oade hool en zieng vrouw ummer zón vräud draa hot, went de blómme drin zoeë sjun an 't blui-je woare.

De vrouw heel hön hòfjöarieg kink opëne sjoeës; dem dóng die jouw lóf bôesse jót, wat et dan ooch tseeje wól durch mit heng en bing tse sjpattele. Ooch de eldëre zelfs kôêët dat hòf sjtundsje rès nit sjaade; der dââg durch hauwe ze 't dôks druk in hön kling kooloonieaalwaare-je-sjefje, dat tsemlicch flot jing.

Noen bedeenet in hön plaatsj 't Clara, de maad, de kónde die um die tsiet jet hoale koame.

Op êêmoal bringt de maad 'ne brif en zèat derbij: 'Hij is êê tellejram'. 'Went dat mer nuuks van de tant Fiena is', zèat dróp de vrouw an der man en wie hèa àâ tse lèaze vingt zèate: 'Joa, dat is at ezoeë, doa sjtêët et: 'Kóm um zes oer mit der tsóch; lot inne waan non baan kómme; kan nit jót tse vós jòà. Tant Fiena'.

'Oa juddet!', zèat de vrouw, 'kunt die at wieër! Went ze hij is, dan meent ze alles tse kunne dôêë, wie ze et wul en jidderinne mûûët ziech noa hör fuuje'.

'Joa!', vilt de maad 'r dri, 'en wie nuisjierieg is ze nit! De letste kieër, wie ze hij woar, hat ze miech boave in mieng kis alles noa jesjnuffeld en durchêê jewórpe; en kunt ze nôê at wieër?'

'Jaa, da's woar', zèat der man. 'Wen die hij in hôês is, zouw me bouw ezoeë leef die tsiet an der Nordpool zitse. Iech mint al dat ze, wie ze 't letste moal hij woar, nit erg tsevrije sjêên tse zîêë. Iech dâât drum, ze wuuër nit kómme. Witste evvel wat ver dunt, vrouw? Ver vââre mit der nieëkste tsóch bis Ramung noa mie broor, dem iech zoeë lang nit jeziêë han. De tant zal nuuks koats derva dínke, went ze ós nit hêêm ââtruft en ver broeche derbij zoeë lang niet voet tse bliêve. 't Clara zèat 'r ainfach, dat ver at êê paar daag verreest zind en nit wus, wan ver tse-

ruk kûûeme. Iech wed, dat ze dan der angre dââg at wieër aaf reest.’

‘Dat jêêt’, mint de maad doaróp, wie de vrouw ziech nog druvver an 't bedinke woar. ‘Iech zal alles wal jót bezörje, went 'r voet zid’.

Ing hòf sjtónnd dernoa woare die tswai reezevèadiëg en de vrouw woar nog drââ, de maad mer alles jót aant hats tse lèaje en zèat nog: ‘Went de tant dan wurrem voet is, mós de ós dat trek tellejraafeere; hij has de 't adres; 'ne waan broechs de ónnit non baan tse besjtelle; doe zèas ainfach doe kunts nuuks lèaze, da kan ze 't diech nit lang uubel nèame’.

Doamit trókke die drij ze ââ - 't kink noome ze ooch mit - oane dra tse dinke, of ze zelve zoeë ónââjemeld in Ramung wilkóm wuuëre.

Onjevêar um vunf oer kòchet 't Clara 'ne ekstra jouwe kaffieë, sjnêêt sjink tserèat, ding bruuëtsjere paraat mââche, noem zoejaar 'ng pottelieje wîên van de aarieët aaf, die 't ooch at paraat doa sjtellet. Went de tant dan koam, broechet ze nit mieë lang alles noa êê tse kroame, bis hem óp êêmoal in vool, dat 't vuurwende munt, van jaar nuuks lèaze tse konne.... ‘Och’, dâât 't doe, ‘iech zaan livver ver hant jêê tellejram krèje, dat huurt ziech nit zoe dóm ââ’.

't Woar tjèan hòver zivve, doe wêêt plötsliech heftieg op de sjel jeduit; 't kliengelet els went koajóngé 't dunge. De maad lêûft kieke en joa, doa sjting ze, de tant Fieng. ing erje dicke, uvvermieëssieg sjwoar madam, mit roeë, dikke bakke en fónkele koa ôôge.

‘Jódden dââg, madam’, häuchelet de maad, ‘Kómt Uur ós flits bezukke?’

‘Dat zals de doch wal wisse’, kèaket de tant Fieng de maad ââ, wie ze in et hôs erinner koam. ‘En woavuur woar jinne waan an der baanhof, wie iech 't doch in et tellejram bestelt hauw’

‘Ee tellejram? Mieng leef tant, hat Uur des êê jesjikt?’

‘Dat 'r doa nuuks va sjiengt tse wisse’, zèat de tant, ‘is miech doch erg ópvallend; doa zal iech miech evvel 'ns

noa erkóndiege, wie dat is. Mer woa zind êêjentliech de Hersjafte?’

‘Me! Uur treft 't huu evvel èatsj sjlèat’, bejón benoa sjtroddelend de maad, die bang woar, dat ze ziech vermoellet, ‘t dêêt hön lêêd.... 't zal hön lêêd dôêê’, verbesseret ze ziech jauw, ‘went ze vernèame, dat Uur hij jewèa zid. Alle tswai zind noa Ramung op bezuk jejange; 't kink hant ze ôôch mit’.

‘Ezoeë!’ zèat doaróp de tant jants lies, ‘dat is evvel zóngerliech ópvallend, wail ze doch angesj jaar nit reezeloestig zind. En wannieë kómme ze dan tseruk?’

‘Ja! Dat wêês iech ónnit, doa hant ze miech nuuks van jezâât; flits in tswai wèche’.

‘Nodda!’ zèat die doe dróp, woabij ze der manktel en der hód aflâât en noa 't wôêentsimmer introan. Ze zats ziech an der dusj en lees ziech van de maad alles óptofele, wat 'r jót sjmââchet; dikke tante hant jeweunliech ooch jouwe honger, bezóngesj went ze urje óp bezuk junt.

Wie ze jet um jang draa woar, vraagt ze óp êêmoal de maad: ‘Klara, kants de inne 'ns dervuur sjikke, vuur tse huure, woa 't tellejram va miech bliêêve is?’

Doe versjrekt ziech de maad, wail 't dan joa erôês koam, dat waal êê kómme woar, bis ze plötsliech op 'ne jedanke koam en zâât, dat ze dizze middieg zónne âât brif hôt krèje, evvel ze kank dat nit zoe jenuw. Wen dat 't da flits is, dan jung ze 't ins krieje’.

Mer wie ze 't de tant kiekke loos, doe wôêêt die evvel koad. ‘Doe dóm sjoaf, datste bis’, kèaket ze hem ââ, ‘dat is doch et tellejram, woa dri sjtêêt, dat 'r miech 'ne waan noasjikke zult en wents dôê dan zoe sjlèat leaze kants, wietste zèas, warum - dat zââg miech doch 'ns - has dôê duppe 't dan óp jedoa?’

De erm maad wôêêt ónger dat bekîêve, jants roeët wie 'ne sjrôêthaan en sjtammelet jet van ôês nuisjerieghêêt 't jedoa tse han, woanoa ze zoe jauw wie meujeliech noa de kuche erinner vèajet, um aan et kuche-jereppels hör erjer ôês tse losse; en tselets sjtoeësset ze nog ing flesj wiên óp de trîêêt um, woadurch van dat sjerwer-jekliengels de tant jants nerveus non kuche erin kunt en ooch doavuur nog aan

tse sjoebbe ving, wail - wie jezâât - ze mint uvveral 't woat tse môsse dôêë.

Ooch sjienget ze jet tse aane, went ze 't ooch nog nit bejrêêf, wie de zââch mit 't tellejram êêjentlich tsezââme hóng. Evvel ze lees et ziech nit merke en kummeret ziech winniëg drum, dat ze de jezelsjaf van hör verwante misse mónt en vuur aaf tse reeze de nieëkste daag, dat voor 'r allens jaar nit in; en dat hauw de maad doch zoeë jehoft!

Vunnef daag jinge verbij; de tant woar wie in êêje hôês, kommandeeret de maad in alles wat ze wól, lees ziech jót bedeene van er, in êê woat, jinne hauw jet mieë tse zââge wie zîê, doarum wôêët ze de maad mit der dââg lestiejer, bis óp der mörje van der zesde dââg 't Klara vlêêsj woar hoale en der brifdrèajer inne an de maad adresseerde brif brâât: 'Noe kiek doch 'ns hij; de maad kan bauw nuuks lèaze, wie ze zèat en die tswai sjikke noe dör zónne lange brif. Doahinger sjtikt jèt, dat hauw iech miech wal trek jedâât en zoe sjiengt 't dan ooch tse zîêë'. En ze noom ziech der bril en lèazet, wat in der brif sjtóng:

'Klara, ver hant jidder dââg jemeent, êê sjrîêve van diech tse krieje, of de tant Fieng nog doa is. Ver kunne nit langer mieë hij blîêve; mie broor is va jister ââ óp rees en uvvermörje vieërt de vrauw ooch voet; et bliëft ós drum nuuks angesj uvver, els mer noahêëm tse kómme. Tellejraafeer zoofort, wie et is, evvel verberg dizze brif jót; went de tant em zeug, ding ze dervuur ôês de hôêt vaare; dat kants de diech joa ooch wal dinke'.

Wie de tant Fieng dat jelèaze hauw, sjpróng ze jants jrelliech druvver óp; ze zâât jêê woat, noom vèar en ink, zats ziech tse sjrîêve en wie ze vèadieg, jauw allebij de brivve in êê anger koevèrt jedoa, dat ze jót tsouw klèavet en wie de maad koam, dör nog jezâât, mit de sjtreg wiezóng, dizze brif nit óp tse dôêë, ennem höre deenshèar tse uvverjèave, went ze ôês Ramung tseruk kuuëme; doe ding ze zich ââ en.... voet woar ze.

'De!', zèat de maad derno, 'noen zind ver ze da endliech kwiet; noe zind die vroeë, dat ze tseruk kunne kómme. Iech wil 't hön mer jauw joa melde'.

Nog derzelbe oavend koame die wieër en 't Klara be-

jón alles tse vertselte, bezóngesj dat de tant et mer nit drôês hai krège, dat zie vuur hör woare voet jejange en.... zèat et tselets: 'De tant hat uuch zoejaar nog 'n brif hij jelósse; iech zal em ins jauw krieje joa, dan kant uur em ins lèaze'.

Mer doe woar et an hön, ziech druvver tse erjere, wie ze die tswai brivve ôês et koevert noome, der hönne en dem, dèa de tant jesjrieëve hauwr, woarin sjting, dat tse 't nit kunt bejrîêfe, wie ze ziech ââjestelt hant, zoeë zelfs, dat ze vuur 'r wuuëre lôôfe jejange. Ze wuuër kómme, hön mit tse deele, dat ze alle obst, wie bieëre en eppel, ôês hör jroeësse sjun obstwijje hön ónentjeltliech sjinke wool, vuur 't in hön jesjefje tse verkôôfe en worâa ze dan jewis êê sjun heufje jeld aan verdeenete; ze broechete mer tse kómme en et aaf tse dôêë. Evvel noa wat noe vuurjevälle wuuër, zouwe ze mer sjtil doa blîëve....

De lang jezichter, die ze noa dat lèaze alle drij - de maad mit derbij - mââchete, kan me ziech lîêët vuursjtelle.

Went St. Nikloas kunt

Tsinter Kloas, jóthillieje Man.
Dug dieng betste bókse aan;
Jef allemoal de kling kinger jet
En hòt de jroeësse vuur der jek.

Zoe zónge vier ooch vuur joare,
Wie vuur ónnog kling woare;
En nog wal in Kirchröatsjer Plat,
Went me jèar jet hai jehat.
(fragment)

Krissemis 1931

Vuur nuuntsinghónget eenendrissieg joare
Wól inne Reumer-kaizer ins huure,
Wie vul luu in zîê riech jeboare,
Die hem óngerdéaniesj wuuëre.

Jidder mont ziech âa losse sjrêve,
 Mit wievul ze woare hêem in hôês,
 Jinne, dea kôêët, dorf voet 'n bliêve,
 Wail dat wiezet ziech sjpieëder ôês.

En zoe koame ze da erâa mit hôôfe
 Tse vós of jevaare mit inne wâage;
 De mieëtste koame tse vós jelôôfe;
 Allenâu môêete; 't hólp 'n jêê klâage.

Zoe trók ôês Nazareth de hilje Maria
 Mit St. Joeëzef no hön melde-sjtel,
 Dea ee êazelsje an de lieng trók vuuraa,
 Eave jeduldieg; 't woar Joddes wil!

Doarin erjêave jinge zie hönne wêg
 Mit hön êazelsje, sjrit vuur sjrit;
 En jing der wêg berjóp of sjrêag
 Het triepelet ummer mónter mit.

Bis dat ze aan et tsîel âa koame,
 Dat woar i Bethlehem, in de sjtad.
 Doe dinge ze uvveral erum ins vroage:
 Ee nâatsverblîef haie ze jêar jehad.

Doch wól jinne drop âat 'n jêave;
 Woa ze nog êê óngerkömmme wesse
 Uvveral wôêete ze aaf jewêaze,
 Dat jing woeënóng lêag mie wuuër.

Trotsdeem dingen dat nit verdrisse.
 Ze jinge hin in 't Bethlehemsdal,
 Woa ze nog ee óngerkömmme wesse
 In inne auwe en vervallene sjtal.

Doarin wôêët et Jezoekink jeboare.
 Maria lâat Het in ing krip, óp sjtruuë.
 Der Hailand, dea reddet die verloare,
 Loog doa in ing deerekrip! Wie ruuë!

En doe knijete Maria en Joeëzef
 Die wesse, dat 't woar Jot der Hêar,
 Aa jidder zie van de krip tser-helf;
 Der èazel loog bij 'ne oks mui neer.

Doróp vlôôge ôês der Himmel bij hierte
 Inne jantse jroeësse engele-trop;
 Die wôêete derdurch wie verwierte,
 Wie zie zôôge die engele, kop-aa-kop.

En wie inne engel an de hierte zâât:
 'Noen zid vuur ós mar jaar nit bang,
 Der Hailand is jeboare dis nâât!'
 Doe bedââte die hierte ziech nit lang.

Dierek en vroeë ze allemoal jinge,
 Ze leefte der hin, zieër wie der wink.
 Bij der sjtal hôêete ze de engele zinge
 Ezoe fain en sjun, bij 't Jezoekink.

Ze zóngte: 'Ieëre zai Jot en vriede
 Aan alle miensje, die óp de èade
 Van noen ââ ziech richte noa Jots liebe
 En noa Zienne Wil op èade lèave.'

Allang is dèa èngels-jezank verklónge
 Bij de ieësjte kribbe Jot tser ieër.
 Jiddes joar wèate óp nuits jezóngte
 Tsóm dank vuur reddóng en die lieër.

Ee ónjeluk ónger ing bruk (Mèats 1932)

Der Pitter jing óp zichere dââg
 Ins sjpatseere mit zieng vrouw,
 Die e da lôêter i-jen-erm 'n hauw,
 Va Kirchroa, de Wîênjrâât aaf.

En ieër ze woare in der Bril,
 Koame diech doa autoos jevaare
 Jroeësse en klinge va zón kaare
 En ummer zieër, jinne 'ns sjtil.

Der Pitter doog ummer umkieke;
 Allemóments koame nui-je
 Entwidder eraaf of eróp jedui-je.
 Drum mint zieng vrouw, 't Mieke:

‘De fuurer hant d'r kop nit kloar,
 Went ze zoe erââ kómme jejáâge;
 Dunt ze nit 't lèave dróp wââge,
 Zoeë langs-êê tse renne op e hoar!’

En of ze d'rmit vaare kót of wiet,
 't Tuute wèade ze jaar nit mui;
 Mitónger meent me, 't wuuëre kui;
 En allemoal hant ze jing tsiet.

Woa autoos lôôfe, doa is jevoar!
 Da hêësjt 't mar ópjepââst;
 Hinger ós kunt wier inne jeraast!
 Went 't trotwaar 'ns nit woar!’

‘Witste, zâât hêa, wie d'r tsóch,
 Miech ins jants uvver-vaare hat;
 En doch woar 'ch d'rvan nit plat,
 En dêa vieërt wal flótter noch!’

‘Da hauts de el doe êê jeluk!
 Leeve man, woa woar dat dan?’
 Doróp zèat der Pitter: ‘In de Ham!
 Wie 'ch 'ns doa-jing durch de bruk!’

De vrouw ving druvver aan et lââche
 En joof 'm 'ne sjtoeës i-jen ruk;
 ‘Jóng’, zèat ze, ‘wat bis doe e sjtuk,
 Tsje sjpasse mit ónjeluk-zââche’.

Van ing vrui-jere kirmets

Vuur joare, doarum at jet jeliye,
 Jenauw wêês iech noe jraad nit èave,
 Woar in Kirchroa op Mâat en wijje
 Ee rêat lusteliech kirmetslêave.

De sjokkêle en de sjisboed
 En doabij ooch de karrêsel,
 Die órjêlête hön lid i-jen lôêët,
 Dat diech sjpróng et oeërêvel.

Da karrêsel wôêët doe jedrieënd
 Doe-tser-tsiet nog mit de vôiês,
 Wail wie huu mit 'ne masjieng,
 Doavuur woare de luu nog nit loeës.

Doe koam der tswaide dââg, 's Mondes -
 Et woar jraad an der Rónge Pool -
 Miech evvel erââ der Nandes,
 Dèa ziech an alles vas wal hool.

Va hem wós me nit, wat 't duuët,
 Wail e drónk nie 'ns uvver de moas;
 Doarum wôêête dan ooch jenuuët:
 Woarum e dan ezoeë wakkele doog.

E zèat: 'Dat wil iech uuch zââge',
 En e zats ziech op de róng moer,
 'Woarum miech de bêê nit mie drââge;
 Ze zunt miech nit tse sjwoar'.

Hèa häuj et nit van et drinke;
 Dat könt men em noe wal jleuve,
 Hèa heul nit va brandewîên-pinke,
 At lang, dat e jêê druupje ding preuve.

‘Ziet ins dèa miensj doa drieëne,
 Bij dèa dikke karrëselleman.
 Wie e ziech sjint mit heng en tsieëne,
 Bis dat e bouw nit voet mieë kan’.

‘Hèa hõt 't vurrieg joar die pèadsmuuële
 Ooch jeduit bij dèa karreselle-Frents
 Vuur êê traktement va veer jòale,
 Woavan e hai krèje nog jinne tsents’.

‘Dit joar bin iech nog 'ns bij em kómme;
 Evvel dèa lieët nit mit ziech kalle.
 Doe bin iech óp de karsel jeklómme,
 Bis dat iech jants dol dervan jevalle’.

‘Wie vul moal tse pèad iech rónk jevaare,
 Doava wêês iech noe jaar jêê sjpiet.
 Zitse bin iech blève, oane tse betsaåle
 Bis datte miech die sjôôd woar kwiet.’

St. Joeëzef

Wille de luu in alles rèat versjtoa
 En ooch waal zelfs rèat dôêë,
 Dan mósse ze noa St. Joeëzef joa;
 Dèa doog zie jants lèave ezoeë.

Dat woar der betste hillieje Man,
 Dèa jeemaals óp èad jelèaft.
 Nurjens me inne zoeë vinge kan,
 En els wie et besser jinne jieëft.

Drum hauw em der Herjot besjtimt
 In Palestina, in et Hillieg Land,
 Tse zörje vuur et Jezoeskink,
 Mit de Módderjoades hank in hank.

En wieë in Bethlehem in d'r nâat
 Van inne engel kreeg besjêêd:
 Datte ziech mâache zal paraat,
 Wail 't Jezoekinke dräuët ee lêêd,

Dierek mit Maria jerêêd e sjting
 Vuur tse rette der Jezoesknaab,
 Dèa doe nog woar jants e-zoe kling
 En Herodes 'm al tse duuêde dâat.

En ôês St. Joeëzefs vromme ôoge
 Lûûëtet nog zónne mille sjîen,
 Wie ze ziech doe voet 'n jôôve
 Mit 't Kinke, zoe tsaart en fîen.

Doarop reezete ze doe noa Ejjiepte;
 Dat trok waal at wiet zich hin.
 Mer 't jing in jeduldieje sjiltle
 Wail ze zôoge, 't woar Joddes wil.

En wie ze i Nazareth koame tsruk,
 Doe wirkete doa els handwerksman.
 En Jezoes, at sjroeësser, hólp 'm dôk,
 Zoevul wie ee kink al helpe kan.

Zoeë læavete mit wirke en i jebed
 Mit Maria en Jezoes menniech joar,
 In der sjunste hûûsliche vrid,
 Bis zienne læavenslôôf um woar.

In Himmel sjtêête aa Jódde troeën
 Noen in bezónger jroeësse mach.
 Van de Kirch isse der sjoetspatroeën,
 Woaruvver e jidder tsiet hilt de wach.

En wie St. Joeëzef óp d'èad zelf ding,
 Lieëte ooch jinne angre vertsaâge.
 Alle die 'm vroage, jroeës of kling,
 Hulpte ooch alles jeduldieg drââge.

Doarum, wèa hat ing bid tse zende
Aan Jezoes, ózze leeve Hèar,
Kan ziech derbij à St. Joeëzef wende;
In hön lèave hólpe ze ziech zoe jèar.

Dan zal Jezoes, ooch noen zörje,
Wèa St. Joeëzef ee anlieje bringt,
Dat dèa jewis wal huu of mörje
Ooch bij Hem dan erhuuróng vingt.

Fr. Ploum

Fronleihnams-brónk (5 Joenie 1926)

Jiddes hôês en jiddes huus-je
Kriet mit de brónk 't nuuëdiech sjtrichs-je.
't Wèat jewiest, 't wèat jesjwetst,
Dat alles blinkt en alles blitst.

Van de zulderduur bis keldertrap
Is alles blietse blank;
Der dulper wèat, wie me dat hat,
Besjträut mit wiesse zank.

Alles krâacht va proprietiet,
't Is brónk en kirmens bouw.
Went 't wèar 't noen mar tsouw liet,
Da kunt de brónk wal jauw.

't Wèar is jót, de zón sjiengt werm;
Onger 't loeë van de klokke
Kunt inne jroeësse sjwerm
De kirch erôês jetrókke.

Der wèg is jants vol jreunts jesjträut,
Mit mennieg blat en blumsje.
En ummer hoeëjer klumt va vräut
't Zónnig zómmer-zunsje.

Pöal mit vèantsjer langs de sjtroasse,
Bilde vuur de brónk sjpaleer;
Trieómbböag, denntsjer, ieëre-poatse,
't Is ing pracht en praal en tseer.

Kristalle jlâazer - bônkte vâazer -
 Jlinstere an jetseerde vinstere
 Vuur fiejoere - hillieje bilder,
 Nèaver jôðde sjpruch op sjilder.

Tusje al die praal en prónk
 Trukt langsaam faierliech de brónk;
 Vuuróp der tsijës; sjrêag langs ziech aaf
 Hilt hêa als fuurer zienne sjtâáf.

Trek doahinger: de sjoeëlkinger;
 A jidder zie ing inkel rij,
 Ze bèane roeëzekrents of zinge
 Ing of anger lietanij.

Doanoa in prótsessiejoeën -
 Broedersjafte - sjutserij -
 Ieërewach - konratsieoeën -
 Alles hinger hun vaan, i rij.

Dan volgt mennieg ingels-tröpsje,
 Krents-jer óp hun kinger-köpsje,
 Drâåge vâane, lielië, palme,
 En op sjilder sjpruch ôës psalme.

Opins wêat alles sjtíl en plechtiëg,
 Jidderinne knijt andechtiëg;
 Denn der harmenie-marsj teunt:
 'Sieh' da kommt Er preisgekrönt!'

Ing wieëroochswólk sjtiëgt brêëd in lôêët,
 Umsjwêaft de hillieje Mónstrants,
 Woa-in jedrâåge 't Himmelsbroeët,
 Umringt durch sjtroalekrants.

Zoeë trukt al-joarsj ós sjunste brónk,
 Durch Kirchroats sjtroasse rónk.
 En alles vräut ziech - wirklicch woar!
 Der sjunste dáåg van 't jantse joar.

Kirchröatsjer Plat (19 Aujoes 1926)

Jemintliech sjlof iech wie inne bôôm
En sijnórk en zèag da kreftieg;
Mer dizzer daag hauw ich inne drôôm,
Dèa woar miech doch jet mechtieg.

Zoeë mechtieg, dat zelèave nit
Iech dem jee zal verjèsse;
Denn kloar en dûûtlichech wie ee lit
Is dèa miech bij-jeblève.

Iech dreumet da va Kirchroa,
Vuur dôêzend joar jelije:
Ee dörp, dat aavóng tse besjtoa,
Ziech langsaam ôês jóng brije.

Iech zoog 't wèade jroeës, modern;
Ing sjtad wôêët et benoa.
Mer doabij zoog ich óch, och-erm,
Vul sjuns verloare joa.

Wat vrui-er woar nog busj of bent -
Vol jreunts, nog ring natoer -
Of wij of hij, of koarevelt,
Dat wôêët ós langsaam zoeër.

De kêêle mit hun sjoaresjting,
Die trókke vul vrèam wólk.
De lôêët, die vrui-er kloar en ring
Wôêët jauw ing sjwatse wólk.

Bezóngesj in de letzte tsiet
Koam hij van alles nui.
Et doabij wôêête vier vul kwiet,
Wat vrui-er woar i blui.

Vul sjun en auw jebrauch
 Almèliech koame aaf.
 Jet nui-je kroam en tsuug
 Doavuur koam in de plaatsj.

Mer ooch ós Plat, ós móddersjproach
 Durch al dèa vrèame kal
 Koam langsam, langsam i jevoar,
 Benoa bauw i verval.

Doe wôêët ziech evvel halt jezâât;
 Dat dórf doch nit jesjije,
 't Wôêët doe inne verain jemâât,
 Dèa 't Plat werm zouw dón blui-je.

Verain 'Kirchröatsjer Plat Alaaf'
 Dóng Kirchroa erg vul lieëre.
 En auw jebrauch, die woare aaf,
 Brâât dèa verain i ieëre.

Noe vroag ich hij jants ónsjeneert:
 Zouw dizze drôôm, hij fantazeert,
 Nit wirklicch kónne wèade?

Rèane **(11 Sept. 1926)**

'Iech jleuf, Angenies, 't kunt werm jei;
 't Wèat zoeë sjwats doa ónge'.
 'Da has-te rèat', zâât drop 't Zet,
 Wie ze i-jen duur ins sjtóngé.

't Hauw lang el óch nit mieë jerent,
 Zoeë sjuulsje kûûët nit sjaade.
 Ver zunt jêê rèane mieë jewent;
 't Wuuër zier jót vuur de jââde'.

‘Dat is wal woar, mer vuur de blêech
 Kûûët 't nog ee bis-je doere;
 Zons wêat de wêsj ós werm wêêch
 En kanne ver op druuje loere’.

‘Jleuf mer, dat jieët ing duchtieje sjoel,
 't Druupt al in de zîêfe’.
 ‘Noe sjwiech mer jauw, hòd sjtil de moel,
 't Vingt al aa tse zîêfe’.

‘Me tsakkerloot, noe zuuch ins ââ,
 Dat prêûtsjt, dat kladderadaatsjt.
 't Hilt ziech zoeë ameng jet drââ;
 Huur, wie der kandel klaatsjt.’

‘'t Joesjt joa wie inne wólkebróch;
 't Vilt mit emmëre drôês.
 Hilt dat ziech zoeë nog jet tse tsóg,
 Da lêûft 't ós i-jen hôês’.

‘Oà! 't lieët al noa of winnestens
 't Tsauwelt, tsiemelt hij en doa;
 't Sjmîést nog mer en - kiek opins!
 Zieg Zet, noe is 't pamp jedoa’.

‘Zââg Angenies, bij zoeë ee wêar,
 Witste óch wat ze da i Kólle dónt?’
 ‘Ja Zet, dat wêês der Leeve Hêar,
 Doa han iech nie jewónt.’

‘Da loester jauw en huur ins hij:
 I Kólle dunt ze jraat wie hij
 En losse 'n et mar rèane!’

Hôespoets (12 April 1927)

Wat ee wusje, wat ee weule,
 Wat ee sjprinkele, wat ee sjpeule.
 Wat ee sjroebbe, wat ee sjrabbe,
 Wat ee druuje, wat ee dabbe!
 Nuuks sjtêêt mieë in hôês noa-êê,
 Alles likt wie wild durch-êê:
 Der hôespoets wèat jehauwe.

Der bessem, sjruubber, ópnèamsdóch,
 Die zind der jantse dáâg tse-tsóg.
 Me kèart en vèagt, me vringt en vrieft,
 Me sjuumt en luuëtert dat et zîêft;
 Mit sjwam en lèar, mit zank en zêêf
 Kunt alles drâa, 't jròf of wêêch:
 Der hôespoets wèat jehauwe!

Jêê mêûbelsjtuk sjtêêt mieë aa plaatsj.
 Och jummiëg, haste da de kraatsj
 Tse vroage, woa is dit of dat,
 Da krieste 't ieësj ins orrentliech zat.
 Noe sjoebt óch nog dat vrouwluu-pak
 En dräut diech mit der sjóttelsplak:
 Der hôespoets wèat jehauwe!

't Betste watste zón daag dêês:
 Zörg datste nit in der hinger sjtêês.
 Dink, dat 't óch werm uvver jêêt,
 Dat hôespoetsfieëber, die sjroebkrankhêêt;
 Derno is alles jrunkliech ring:
 Hiep - hiep-hoeraa! Da róf en zing:
 Der hôespoets IS jehauwe!

Kirchroa! **(16 Joenie 1927)**

In sjoel vóng iech de sjunste sjtônd
De âadrijkskundeklas;
Der jantse weltbol jóng 't rónk
Op landkâat en atlas.

Ver mââchete mit vinger of sjtek
Dök internatsionaal reeze.
Dat jóng diech da in inne trek
Va Kirchroa noa de Sjieneeze.

Jing berg, noch zieë, noch ootseeaan
Koam ós da in der wèag:
Langs London, New-York noa Milaan
't Jóng kruutz en kwèr en sjrèag.

Ver wósse Roeëme en Berlîên
Sjiena en Amerika;
Ver kanke Kölle an der Rîên,
De Zuiderzee en Afrika.

Ver kanke el - en dat woar erg -
Nít vul va hij kót bij.
Wèa wós van ós der Litteberg,
De Lôêët en Sjifferhij?

Wèa kank 't Jretsje, wèa de Jrâât,
Wèa wós Nêhof en Nââsel?
Wèa hôêët va Sjlâagboom bij der Mâât,
Va Bril, Ehresjting, Boerââsel?

Wèa woar 't dèa der Vauputz kank,
Wèa Moskauw, Mets en Klink?
Wèa wós de Klif, de Hoef, Boajank,
Wèa Kaffeberg en Vink?

Wèa kank ziech óppene Kricheleberg
 I Sjiefferbusj, op Dentemiech?
 I Sjutsebent en Sjutseberg
 In Ham en anne Wîêbiech?

Wèa lieëret ós woa Nommer-Zwai
 En Frauweziêf wal loog?
 Wèa neumet ós de Blie mit Plai,
 Brukmulle en Têûtelebróch?

Wèa kank de Hótskoel en 't Jezenk,
 't Drij-kanker kruuts, woa sjtêêt 't?
 Wèa wós de dr ij versjiedene kenk,
 De Lúckerhij - Sjevêêmet?

De jroeësse jehuchte neum iech nit,
 Zons wûûët de les tse lank;
 Iech jleuf óch wal, dat uur die wit,
 Ze zint jenóg bekank.

Waal neum iech nog der Rónge-pool,
 Al isse noe jedempt.
 't Bergputs-je, woa me zoeë va hool,
 Och dat is voetjeklent.

Hij neumet iech i inne oam
 Jet Kirchröatsjer nââme;
 Wèa sjpas draa hat, dèa jêêt ze noa,
 Mit intsele of tsezââme.

Wèa dat zal dôêë, iech jleuf et vas,
 Dat dèa Kirchroa zal lieëre.
 Vuur dem is Kirchroa dan ing sjpas,
 Hilt hoeëg 't en in ieëre.

Brónk-altoar (9 Joenie 1928)

Tswai lingeboom flankeere
't Kapelsje in et velt.
Hön jroeësse kroeëne tseere
Dat Módder-Joades-tselt.

De wèag der vuur ziech sjnieë,
Ee riechtiëg kruuts ze sjlunt,
Ee kruutz durch koar en klieë,
De veltwèag, die ver junt.

't Waat dizze Zóndiegmörieje,
Dèa 't alle joarsj bezukt.
Doarum is 't mit zörieje
Zoeë faierliech jesjmukt.

Mit jreunts, mit sjwung en vââne,
Mit blui en bónkte blómme.
Dat alles al-tse-zââme
Betsêêchent ee 'wilkómme!'

Doa kunt ze ââ - protsessieoeën -
Al bëanends durch-e velt.
't Kapelsje bilt ing sjtatsieoeën
Vuur Hem, der Hèar der Welt.

De brónk sjtêêt sjtil, andechtiëg
Sjtêêt alles in de rij.
Dann, jants deep en plechtiëg
Beugt alles óppen knij.

Kloar kliengelt da 't sjelsje;
Der Zêâje sjtreumt vol-ôês
Va Dem, Dèa 't velt-kapelsje
Vuur èave noom als hôês.

Ee Bildsje (15 Deetsemer 1928)

Vrui-jer, bij jót of sjlèat wèar wôêët zónger pardôên tse vós mit de kinger noa 'n dôôf jejange. Allewiel is dat jants angesj. Der ieësjte 'sjrit', dèa mit 'n bôêse de duur wèat jejange is per sjtaatswaan of ottoomoobiel. Jêê wónger, dat huutsedaag jinne mieë tse vós ka joa; 't wèat ós al vrug jeliëert. Wie jezâât, noa 'n dôôf wèat jevââre en tusje al die jevère va huu mós me al jót kieke vuur an 't wies sjtriksje an de sjmik van der koetsjer tze merrêke, dat 't ing kinksdôôf jilt. An inne auto is 't jaar nit tse zîêê.

Vrui-jer woar dat el jet angesj. Da sjtóng in dörp alles in duur of hinger de jardieng en wôêët ôês pâât en joan ópjemâât, va wem dat dèa nui-je burjer woar, Zoeë erinner iech miech ôês mieng jóng joare ins inne jank mit zoeë sjtumpsje, noa 'n dôôf, dem iech uuch ins i raim wil sjildere:

Links sjtatst sjtôôts der pââte-nónk
- Faierliech, wie óppen brónk -
In zieng sjwatse brôêtsmontoer;
Tseliender óp 't linker oer,
Mansjette hòverwèags de heng:
Zieg! Dat is der pâât nónk Sjeng.

Nónk Sjeng is jroeës, joa tsemlicch lank;
Hat doabij inne aadieje jank:
Jrait sjtabiel veer vós, ach tsol,
Sjtoekt als wuuër-e ieëwieg vol;
Sjlêët en sjlóddert mit de erm.
Mennieje kruppel dinkt 'och-erm!'

't Vreksje eemoal sjtöag en sjtaats,
Noen el ooch óp mennieje plaatsj
Jreun en vââl; en óngenââ
Tseegt inne sjlip tswai vunfjer ââ.
En bókse-pêêfe, 't is oeniekoom,
Kwetsje wie-e pandoonioem.

A'n rëater zie jêêt in de rij
 Sjtôôts en vroeë de joan, tant Fij.
 In hör aller-poasje-betste
 Is ze wirrekeliëch de netste;
 Waal jet kling en ónjewent,
 Pôêtes-dik, ronk, korpelent.

Tant Fij i sjeviot bloa sjaket,
 Mit 'n rok roeëd-violet,
 Sjóng mit absets sjêêf en sjèal
 Woare îêeder nit zoe jèal;
 In hör hoaze tswai jrôf sjtup
 En ing sjplisnoad hoeëg in ruk.

't Hudsje mit ing liela vèar
 Sjokkelt hin en sjokkelt hèar;
 Oês der wild jedrieënde koef
 Sjtiept ziech mennieje sjpitse sjtroef.
 't Liela, bloa, roeëd, violet
 Mâât hör angesj sjun en net.

Links nónk Sjeng en rëats tant Fij;
 En tse-midsële in de rij
 Drèat vuurzichtieg de vrauw Lôôf
 't Nui kinke noa j'n dôôf;
 Dinkt a drinkjelt, wat ze mâât,
 Van 't kink en van der pâât.

Zieg dat bidsje hij besjrève
 Is miech ummer bij nog blëve;
 Den dat sjtumpsje doe jedêûft
 Ummer nog erum hij lêûft.
 Nè *dôê* nit en och nit *het*
 Woars 't klingste in 't kwartet

Oês de sjmoekeltsiet

De sjmoekelstiet jedinkt ós nog allemoal zieër jót. Mennieg amerölsje hat ziech doe aafjesjilt, wat 't vertselte wèat is. Me zèat zójaar, dat ee bóch wuuër tse drukke va allenäu die anekdötsjer, die doe zint vuurkómme.

Ver wisse, dat alles wat me ziech mar dinke kan en wat mer jet jemist kôêët wèade, uvver de jrents wôêët jettransporteert. Och noe joatserwelt alles en nog jet, ôêsjenoame tsijelsjting en jlui îêzer.

't Mîêëts jangbaar artikkel woar óp ing jewisse tsiet vlêësj: sjinke, sjelââsj, sjpek, lóng, læaver, preskop, pôêtes, vet, hui-jerkieës, hemcher, hòve kop, kótlett, broatwôêësj, poeëte en oere, tse vul vuur óp tse neume.

Jemeklicher wuuër 't natuurliech jewèa verrêke mit liêf en zieël, mit hôêt en hoar eruvver tse bringe. Dat woar el tse jevierliech, den zón bieëste kanne sjrekliche klamau en behai mââche, bezóngesj went ze jelijd wèade en 't sjteks-je als roeder deent, böake ze jeweunliech hulp en moad. 't Zou zich joa zei ver an de kómieze zîêë uvverliêëveve, die besjtimt óp zoeë jekèaks zouwe zîêë ââkóme. Wól inne doarum zoeë sjtuk vieë mit jouwe verdeens dón disserteere, da woar 't mer 't vernunftiegste vuur 'm va tse vuure zónger vul sjendaal kòt tse mââche.

Ozze noaber, der Kütte Helmus, hauw da och ins ee paar vââzal verksjer jejoole; woavan êê ziech mer nit wól sjikke. 't Vroos nit orrentliech durch en bloof bedäutent tjèan zîê kameraat tseruk. Dat jevool ózze Helmus nit en hèa uvverlâât den ooch ins mit zieng vrouw, wat tse dôêë.

‘Zoeë erm wîêët langer voore is voetjwórpe jelt; dat wèat doch nûûs. Iech houw 'm óp inne jouwe oavend vuur jenne kop en bring 'm uvver de pöal’ woar der sjloes van der uvverlèag.

‘Nem diech innâât, Helmus! Went ze dich ins sjnappete!’

‘....Dan hant ze miech mit der sjlaviët, mer auwat, wat angere floept, mós miech ooch jelukke en wen iech 'm jót eruvver krien, hant ver der sjaa doebbel in’, mêênet ózze noaber, ‘en da, vrouw, iech zal wal jót ôês 'n ôôge kie-

ke of besser nog, iech zien ins mit ee paar poste tse kalle, flits lieët zich jet mit dön mâache en jieëft dat nuuks, da jleuf mar dat ze 't sjlauw mósse ââlegge vuur der Helmus tse trappeere. Kal mer mit jinne druvver en hot 't mar vuur diech, den 't is jauw jet durch mis-junstieje luu verroane en ââjedrâage en da hêesjt 't zich drijoebbel inâât nèame.'

Op inne jouwe oavend, 't rêanet dat 't joesjet en 't woar zoeë dûûster, dats-te jing hank vuur de ôôge kôêëts zîêë, der Helmus vóng doe, dat 't noen wal de jelèajenhêët woar vuur 't kuutsje noa jinzie tse bringe. De baan zouw noen wal kloar zîêë, den de kómieze en tsoldaate zouwe noen wal urjens sjtoa tse sjoelle.

'Vrauw', zâât der Helmus, 'jef miech inne jroeësse uvvertsóg, iech houw 't krank oas vuur der kop en bring 'm doa in eruvver'

In der sjtikke däuster jóng e noane sjtal i en ee orrentliech sjlèags-je mit der vòës-hammer dóng 't deer noa de anger welt reeze. Der Helmus woar zoeë ópjereegt, dat-e nog nit eens kêêk offe wal 't richtieje hauw jehouwe, duijet 't ziech mer jauw in zienne provesooriesje zak, wórp ziech dem óppen sjouwere en jóng op wèag.

Ongerwiel bèanet zich zieng vrauw der roeëzkrants tser ieëre van der Hillieje Rochoes, dat 't mit et verrêke mer jót zouw joa. Koalieg woar ze an 't tswaide jezets, wie sjtil op de rôête wôêët jetiept en 'los miech jauw, jauw rin' wôêët jefluustert. 'Ze kank trek de sjtim van höre Helmus en êê-tswai-drij hauw ze de sjauw van de duur en der Helmus mit zîê pak óp der poekkel erin jellosse. Der erme kèal woar jants ôêsser oam, sjwêêset wie inne dáâs, ráâzëlet i alle jlidder; zieng jantse kraatsj va ieëder woar flêûte.

'Ze zint hinger miech' woar alles wat e eròës kôêët bringe en wórp 't pak óp der kannepieë. Zieng vrauw, die ummer èave jemuutlich en rui-ieg bloof, kroog noen inne jouwe ival en zâât an der Helmus: 'Blief dôê mar hij; iech lek jauw de kalbas mit 't verksje in êên kingerbetsjtetsje; went ze hôëssukkoeng kómme dôêë, zâage ver, dat 't kink doa sjloffet.

Zoeë wôêët jedoa. Kóm woar der uvvertsóg ónger de dekkens of wôêët hel óp de duur jeboemst.

‘Doa zint ze!’

De vrouw van der Helmus jóng ópmâache en vroaget an de tswai kómieze die höre man hinger de vèare woare, wat de hèare jewelles wuuër.

‘Geen praatjes! Hij is hier binnen; we zoeken 't heele huis door; we moeten hem hebben!’

‘Wem?, wat? leef hèare.....?’

‘Hier is iemand binnen gelaten met 'n pak op de schouders!’

‘Auwat, iech bin doch mar alling met der man en 't kink, wat sjlieëft’

‘Ha, dan zal je man 't wel geweest zijn’ en doomit jónge de kómieze noa 'n hôês in, woa der Helmus, dèa ziech ee bisje herkrèje hauw in hemsmouwe in inne auwe missieoenskalender zoos tse blaare.

‘Waar is 't pak, dat je mee hebt binnengebracht?’ vroagete de kèals.

‘Wat vuur êê pak? Iech bin nit bôêse de duur jewèa’, woar der Helmus zîê antwoat.

‘Je schoenen lijken er anders wel op, vriendje!’

Der Helmus woar trek sjlââgvèadieg en zâât: ‘Dat is va wie iech dizze nommedieg plantse ha ôês-jesjtââpelt; doa woar 't huu jraat jót wèar vuur’

De kómieze lôôze ziech evvel nûûs wies mâache en joove ziech uvveral an 't zukke. Der Helmus môêët der kèatselûûeter drâage en lûûete. Oppêne zulder wôêët ââjevange en ze zouwe 't jantse hôês jruntliech revedeere.

Wat de vrouw van der Helmus ziech óngertsiet in kuche zoos tse bèane, wêês iech nit, mer zeker is, dat 't nit tser ieëre van der Hillieje Antonioes woar.

Wie de kómieze an 't tsimmer koame woa 't verksje i bet loog wól der Helmus doa langs, mer de kómieze verlangete doa óch tse kónne kieke.

‘Doa is doch nûûs, hèare; uur zouwt miech alling 't kink wakker mâache en da han iech en de vrouw werm der leeve las vuur 'm i sjlof tze krieje’

‘Openen!’ zââte de kómieze barsj; zón finte kanke ze. Der Helmus bloof nuuks angesj dróp vuur óch wer mit 'n

noa dat tsimmer óp tse joa. Hèa woar sjtîêf va ang; der floepet sjloog 'm of ze ooch i-je bet zouwe kieke.

En jowaal, de lóf verroanet 't. Zónger pardôên noome ze 't verksje i besjlâag en der Helmus kroog ee protekol. Der erme dijus woar ram van de zökke en hèa woar jants ôês 't huus-je wie de kómieze óngerêê va drij mont hinger de wasserlenie kallete.

Va ôês-jesjtange sjrek en ang; dónge der Helmus en ziang vrouw de jantse nâat jêê oog opêê. 't Lêêd wôêët nog jroeësser wie ze 't anger mörjens merket, dat der Helmus 't jezónk kuusj-je hauw wille sjmoekkele en ze mit der sjrauwel inne sjtal woare blîêve zitse.

Mit êê 'e ónjeluk kunt nie alling' môêête ze ziech jeejenzaitieg mer jet truuëste.

Kirchroa (31 Deetsemer 1928)

Noe rîêët diech rêât en mit ós zing:
Woa sjoaresjting en berg va sjting
Ziech sjpitze hoeëg noa 'n lôêët erin,
Dat is ing sjtad noa ózze zin.

Bezieg diech ins die sjtaitse hōaf;
Noe sjtank ins sjtil - ins effe löaf -
Wat prach va lenk, wat wije-wâas,
Wat sjunste busj, wat jelpsj jrâas!

Mit 't fiengste van de welt verwent,
Den zieg dat veld, jebusj en bent!
Bewónger ins die brón en kwel
A jidder berg, i jidder del!

Hoeëg boaver alles sjpitst de kroeën
In 't woape ózze sjtad-patroeën.
Lambèatoes bij ós hoeëg in ieër,
Veur Kirchroa ummer zeker wieër!

Alaaf die plaatsj, dat Kirchroa!
 Alla mit kraatsj en los nit noa!
 Crescat, floreat, Kirchroa vivat!

Der Drekberg (19 Jannewaar 1929)

Iech zaan diech dat jedinkste:
 Went vuur zón hoeëg daag
 Wie Poasje, Brónk en Pinkste,
 Doe mit ing sjurgskaar
 Der sjoent môêëts voet jon voare,
 Da woarste tse beklâage.

Jaases-kinger-joa! Wie jèar dat iech in mieng jóng joare hauw, went 't Zóndieg wôêët: der hals sjtóng miech evvel bis uvver de oeëre vol, wen iech 's Samstes ôês 'n sjoëël hêëm koam en zoog, dat werm kluutedrek noa der Kirchröatsjer berg woar i tse sjurge.

Dat woar dan nit alling vuur dat sjoebkèarche va ós alling, né ooch der sjoent va mîê jroeësmódder, va dör hör sijnöar en ieëme en van ee paar noaber luu woar vuur mieng rechnoeng.

Iech dubbet miech dan wal al ins inne niekel of ing merk, ooch al ins winniejer of jaar nûûs, jeenachdeem went ze jraat nuuks klings hauwe. Went ze miech allenäu ee krentsje haie jejèave: iech hai dróp vertsiecht; mer 'höhere jewalt': klatsj um j'n oeëre, vieze of kónkele va mie vadder tswónge miech, wen iech nit jewólt hai.

Mîê vadder wól noe êêmoal jót fies mit zieng famielieë en noabere zîêe en tswaitens wól héa tseege, dat iech als zienne sjtamhalter - iech bin der äudste hêëm en noa miech zint nuung mèadsjer - 't spits kroog vuur inne toer of zes mit kluutedrek noa der berg i tse mââche.

Iech zaan diech, dat jedinkste ewel!

No-ja, 't woar leeve mós en iech hauw miech dri tse sjikke.

Van ee òt zeelsje mââchet iech miech ing help, ooch klauwet iech miech doavuur al ins de jââde-koat en iech joof miech op wèg.

't Jóng jót bis in de Wienjrâat, mer da vóng el och de ieëndelend ââ; den der berg woar doe jeplavid mit sjting, nit wie kingerkôpsjer, mer wie bullesse en wasserköp! Jêê wónger dat mieng auw sjoebkaar doa de sjunste vlög mââchet en sjprung dóng wie ee jónk vulle.

Iech kroog dan ooch de nuuëdieje sjtuuk en huuts in heng en de help roetsjet miech allemoments noa 'n ruk i of vrêvet miech sjnauwe in nak wie ing brivvebus. 't Rad in de kaar, dat zoeë wie zoeë al nit jants rónk woar en ooch al tsemlic in de ââs woar ôêsjelôêfe dóng de rammel- en roebbelij nog vererjere.

't Intzieje jluk woar, dat 't berjaaf jóng, wat el ooch êê onjluk kôêët jèave, wentste jet sjoes dri hauwts en da môêëts neerzetse. Da kôêët 't diech passeere, dat de kaar nog jet durch roetsjet en de sjtumpele ópins wie jebròche poeëte van êê jesjlacht verreke drónger hónge.

Zoeëjet kôêët diech uvverkómme. Doabij koam dat de kaar ooch nog al ins jet veel hauw en dat diech inne dil vrekket of der bank van 't rad jóng. Zónne tôêër woar vuur miech ing richtieje drekkieje hiemelsvaart. Mer allo, 'alles meinem und so weiter!' Iech j leuf nit tse uvverdrêve, wen iech zag, dat mieng sjurgskaar nit zoeëvul liejet va vóftsieg tsienge poef óp der Noeëtsjtèar tse hoale - en dat is wiet! - es wie inne roetsj van de Baneer bis langs 't Doeëdejès-je.

Jotsejedank bin iech el ummer mit lîêf en zieël tsezâame in der drekberg kómme en alle ôêsjesjtange jrel en crjer woar iech verjèsse, wen iech miech dèa 'bunterdurcheinander' doa ins kôêët besjnautse. Va alles en nog jet wôêët doa bijjenêê brâat. Dôê sjlêês de heng inêê, wen ich dat ins opneum:

Eê leffelebret, êê sjtuk òt îêzer,
 Hekkedör, voel èatseriezer,
 Beròsde kessele zónger boam,
 Allerhant jebludsjde kroam.

Jebasjte tasse zónger oeër,
 Ing aafjedrââge koelmontoer,
 'ne Umsjlââg van êê bilderbóch,
 'ne Aafjedankde ópnêamsdóch.

Platjetroane tsinke emmer,
 Wikke ôês 'n lampebrenner,
 'ne Boam ôês ing auw hierinkstón,
 Vèare va jeploade hón.

Ing oavendspîêf mit elleboag,
 Wiksdoeëze en ing loemëlewoag,
 Aafjevalle lingeblaar,
 Ing umjesjtoeësse kappesbaar,
 Tserbróche teldere, pót en jlâås,
 Rêêfe van êê rêanvâås.

Alderdüker vaal auw kloemele,
 Knòke, veller, hóddele, loemele,
 'ne Kandel en êê sjtuk tapieët,
 Versjette-sjtíl, ing valsje vlîêët.

Ing pan, ing aafjewinkde lai,
 Duppens, jruulle, posjelai,
 'n Zók, 'ne hösjs, 'ne wölle sjtoech,
 'ne Hòs van ing Sjedammer-kroeg.

Ing sjartel mit tswai linkse sjóng,
 Koeëlsjtórkele, mósjele en kartóng.
 En ing massa anger zââche.
 Mer ver wille sjloes dra mââche,
 Angesj wûûët me sjtâapeljek
 Van dea kroam en kluutedrek.

Mer iech zaan diech, dat jedinkste
 Went ste vuur zón hoeëg daag
 Wie Poasje, Brónk of Pinkste
 Der drekberg i môêëts sjurje:
 Nog livver los diech wurje.

I-kwarteeróng (26 Jannewaar 1929)

't Woar ing ôesnaam went inne verlèaje woar vuur i-kwarteeróng, mer woar me êemoal âajewèze en kroog me inne jesjikt, dan wôêët ziech doa ainfach bij neerjelâât en de jónge hauwe ziech nit tse beklage.

Den woa i jants Holland wôêëte de tsoldaate je-extemeert wie hij-erum? Ejaal va wat ver kluur en woa vandan ze woare, ze wôêëte ââ 'jemeneert' en hauwen 't jót. Den wie mennieg inne, dèa doe als mielietèar hij noa Kirchroa koam vuur de jrents tse bewâache, is sjpieëder hij blève. Waal êê bewiês, dat 't in 't 'donkere Zuiden', woa ze ieësj mit zoeëvul angs en sjoedder hin jónge, nog wal zoeë sjlèat nit woar.

De mîêëtste luu dâate ziech hij zoeë: went ós êêje jónge urjens angesj kûême en doa wûêëte i-kwarteert, da haie vier óch jèar, dat ze êê orrentliech bet en ing jouw kòs kreuje. Doarum behandelte ze hön zoeë es wie ze zelver óch jèar behandelt wuuëre; al broechet me jraat nit verlèaje drum tse zîêë, den mit de paar tsens verjuutoeng van de rejieróng koam jinne doa; me lêët ummer jet sjaa.

Mer ziech ââsjtelle en alles dróp zetse vuur der langs tse kómme, wie dat der Klómpe Lenaat ding, neu, dat woar ooch jing handelwies.

Der Lenaat hauw êê poetieksje, boeret en handelet jet derbij en sjtóng bekankt vuur inne knauzieje miensj, dèa óp inne jrosje ôês woar, wie inne däuvel óp ing zieël. Klââge en kuumme woar bij 'm troef en doabij koam, dat-e be-kankt sjtóng vuur inne, dèa ze hauw; inne sjtille knuuver! Jêê wónger dan ooch dat-e mit sjrek en angs drââ dâât, dat hèa ooch wal ieësjdaags an de rij woar vuur i-kwarteeróng.

'Wat jieëft dat Trieng?' hauwe wal hónget moal an zieng vrouw jeklaagt, 'zieg ins ââ, dat wurpt nog nit e zoeëvul ôês, dat me druug broeët vuur zónne tsolmaat kriet. Iech joan ins noa 't sjoeëlhôês en leg dòn ins ôês dat ver nit alling jing plaatsj haie, mer ooch jing tsiet vuur ooch nog inne mielietèar óp tse waade. 't Is nuuks besser, es went

me ziech in e-zoe-jet vuur ziet, flits krient ver da jinne jesjikt, den dink ins ââ, wat dat inne ambrââs in hôês jeuf.’

‘Joa, Lenaat, jank en kal ins’. En der Lenaat trók óp inne jouwe mörje noan burjemêsterij vuur tse zââge, dat ze 'm zouwe versjuuëne va i-kwarteeróng. Ee paar sjlèate tsiejaare, die ë ziech in tèsj hauw jesjtòche, dáât-e, zouwe ziech wal ins kónne loeëne.

Hèa meldet ziech an êê sjalter, vóng ââ mit ë paar van die billieje sjtink-sjtengele tse presenteere zoeëdat der beamte dáât, hèa wuuër jet jóngs kómme ââjèave: ‘Da kan me uuch joa zeker jrateleere! Inne jóng of êê mèadsje?’

‘Uur verjèst uuch, hèar; iech kóm vuur jants jet angesj. Iech hôët, dat bij ós in sjtroas och tsoldate wèade i-kwarteert. Mer noe wól iech uuch kómme zââge, vuur uuch ónnuuëdieg sjriefwerk en zoeë tse sjpaare, dat bij miech jaarôês jing plaatsj is. Wie jèar dat ver ós inne kreuje, mer mit der bedste wil, 't jêët nit. Ieësjtens, wie iech zaan, jing plaatsj en dan ooch mieng vrouw hat de heng vol mit 't hôêshauwe en 't jesjef en va kòche kunt noen al de hòf tsiet nûûs.’

D'r Lenaat vertsellet evvel nuuks va sjaa, dem e zouw han en ooch nit. dat 't 'm nit ââ-sjtóng inne tsoldaat-kómmies in hôês tse han als jesjefsman in dèa tsiet!

Op 't jemeendehôês hauwe ze ózze Lenaat el durch. Ze pitsjete ziech óngerêê êê eugs-je en vrîêvete ins mit inne vinger langs der doem, ‘t Is jót zaat!’ en doomit kôêët d'r Lenaat aafhouwe.

Jing tswai daag sjpieëder kroog-e al êê sjrîêvens, dat óp dèa en dèa daatum tswai man bij 'm môêëte wèade i-kwarteert. Dat woar jemeen: ieësj sjtèche ze ziech de tsiejaare van inne in tèsj en dan behandle ze inne ooch nog zoeë. Nè, dat woar ónversjèamt, hiemelsjraient en jot-wêês nit wat nog mieë, en nog wal tswai tsjejeliecher tsiet!

‘Ze verrommeneere ós, vrouw; doa mósse ver ós zîêê langs tse fôêtele’. ‘Mer wie?’ 't Trieng boechsjtabeeret ooch ins óp der tseddel en zoog, wat der Lenaat nog jaar nit jemerkt hauw, dat 't niet van burjemêsterij, mer van der sjef van de kómmieze koam. ‘Wuuërs-te ooch trek noa dem jejange, dat hai flits jehólpe.’

‘Wits-te wat Trieng, iech joan noa 'm en da zag iech dat 't niet jung en zeker noen nit. V'r haie jraat jet klings krèje en doe leugs nog doa. Iech wed, dat ze 't da i-trekke.’

‘Mienne leeve Lenaat, biste jants! 't Pietsje, ózze jungste, is al bauw drij joar en meenste, dat ze diech dat jlêuve? En went ze ins kuuëme kiekke!’

‘Dôê has jet lêêd. Op 't kantoeër kinne ze ós nit; en went ze kómme, da wikkele ver ainfach 't Pietsje, dunt 'm êê mutsj-je urn en lèaje 'm in inne auwe kinkskörf. Dôê lèas diech i bet en wat wils-te nog vuur êê besser bewîês?’

Of 't Trieng al doa tjèan sjputteret, dat hólp nuuks; der Lenaat hooi vós bij sjtuk. En wat hêa êêmoal in zienne kop hauw, hauw-e nog lang nurjens angesj. Hêa jóng noa 't tsolamt, vroaget der sjef tse sjprêche en vertsellet dem, dat 't mit die i-kwarteeróng zieër ónjelèaje koam, bezóngesj nôê mit dat nui kinke.

‘Waar woon je?’ vroaget der sjef. Der Lenaat joof ziang adres óp en der sjef zâât, dat-e noa de middieg ins zouw kómme kiekke. Went 't nit jóng, zouw hêa wal maasreejele nèame, dat de i-kwarteeróng wôêët i-jetrokke. ‘'t Is jót hêar; adieë hêar’, en der Lenaat wie inne pîel ôês inne boag noa hêem.

‘Trieng! 't Pietsje vieësje en dan noa bet i; der sjef kunt dizze middag ââ.’ 't Woar doe angesj nûûs dróp es wie 't êêmoal bejónne sjpelsje mer durch tse mankeere.

's Nommedaags koam der sjef 't hêês ins kiekke. Woa ë zelve hêêsvadder woar, wól-e tsjejeliecher tsiet ooch ins jèar 't kinke zîêê. Hêa mêênet der Lenaat zoojaar inne jevalle tse dôêë, mit ziech vuur zîê nui kinke tse interesseere.

Hêa jrateleeret 't Trieng en vóng 't inne ôêsnaamswies sjtaatse en duchtieje jóng.

‘En hoe heet 't manneke?’

‘Ich hêêsj Pietsje’, klónk 't doe kloar en dûûtliech....

Dat der Lenaat i-kwarteeróng kroog, lieët ziech dinke!

Noa Wûûesjele (31 Mai 1930)

Der ieësjte Zóndieg in der Mai
I aller-herjots-vrui
Trukt sjtil en zónger vul behai
Durch bende vol va blui
't Trobbe-wies óp Wûûesjele ââ,
Salmoeënoes tse verieere.

Zoeë jóng dan ooch joar in joar ôês
Nónk Frents mit ós doa-hin.
'n Oeër of veer môêët me al drôês,
Vuur mar óp tsiet tse zin.
Denn went 't hòver vunf sjloog
Wôêët ónbedingt jejange.

Der trefpónk woar der rónge pool
Ofwaal a herjots-ruk;
En ooch al ins jraat, wie dat vool,
Noa 'n Hôôts eróp êê sjtuk.
Dat loog alling mer a nónk Frens,
Dèa hauw tse benedaie.

Nónk Frents woar joare, joare lank
Broormeester óp de brónk.
Ooch woar-e um en tum bekank
En alles kank der nonk.
Hèa woar dan ooch der richtieje man
Vuur bidwèag mit tse mââche.

Went ózze trob in bende koam
En langs de Worm óp jóng,
Da woar tant Jrit al ôêsser oam,
Os Fieng hauw pieng an sjóng
Me doa-ââ wóêët ziech nit jesjtuurt:
Nonk Frents hooi ziech an 't bèane.

Hèa bèanet ieësj drij roeëzekrents
 En dan ing lietani;,
 En doanoa werm drij roeëzekrents,
 Dan werm ing lietani;.
 Dat doeret zoeë bis Bââdeberg;
 Doa kôêete vier jet rëste.

Tant Jrit, die astma evvel hauw,
 Zats ziech jet langs der wëg.
 Der pap va miech kroog ziech da jauw
 Eë sjluuks-je ôës der blëch:
 Hèa woar mit hóste ââ-jemâât;
 Zoeë sjneps-je kôêët kóreere.

Dèa toapet van ee Fieng van ós
 Hauw inne sjóng in heng:
 ‘Ha bloare an der linke vós,
 Of meent uur wal a-meng,
 Dat iech vuur jós en jekkerij
 Al lôêter hai jehumpelt?’

Os Juupje hauw noch rââs noch rouw:
 Ing hek mit tsoekerblaar,
 Die hauw-e ummer in 't ouw,
 Me wôêët 't trek jewaar;
 Denn jroeëser sjpas vuur hem nit woar
 Es mai-kèaver tse zukke.

Opins hjêësj 't: ‘Ver junt wer wieër!’
 't Bèane vint werm ââ:
 ‘Salmanus zu Dir kommen wir....’
 Doa ruft jants hingenââ
 Os Juupje: ‘Nónk ins nit zoeë zieër!
 Dat bèan iech miech nit mieë.
 Der kèâl kûûët och ing kieër
 Nit mieë i Wûûësjele zîêê!’

J. Reinard

Noen vlijt mieng leefste vûêjfel, ôês jouw en sjlèate tsiet,
Uur vlijt mit êêje vèare, al kómt uur ooch nit wiet.

Mulleknèatslidsje

Drieën, drieën mullerad,
Drieën, drieën - broes!
Et Mèadsje woa iech a vrije wil,
Dat likt miech ummer in der zin
En jêêt miech jaar nit drôês.

Drieën, drieën mullerad,
Drieën, drieën - zieër!
Van alle mèadsjere ummetum
Is jêê van al zoe' sjun,
Besjtêêt ooch jaar jêê mieë.

Drieën, drieën mullerad,
Drieën, drieën - tsauw!
Et hat ing sjtim wie ing nâatejaal,
Et is miech alles jants ejaal!
Och, wuuër et al mieng vrouw!

Ing Krisbômbesjeeróng óp de Holletsje Koel in de 80er joare (1932)

Wat woar dat vruier in de auw tsiet e vrâuje óp et Krisfes. En da bezóngesj van die jroeesse sjtröp, die nog tse jónk woare vuur tse wirke, evvel vuur alles im sjtand woare, wat va Jot woar verboane.

Krisbeum, die kank me doe bauw nit i Kirchroa; waal bauw jidder hôês zîê krip je en hij en doa woare ooch liebhaber, die mââchete ing krip, wie et hòf tsimmer.

Der Esser óp der Mâât, dèa mââcheter al va vunf jrosje en sjöafjere mit wol óp. Bij der Alberts kôêët me al papiere ha va inne jrosje, die mónt me zelver ôês-sjnieë en innêê plekke.

Wèa doa nit a kónt kómme, dèa sjnieët ziech ôês inne kalender ing Jeboert Kristie, plekket ze óp inne kartóng en koam óp de aarieët tse sjtoa, in de middele jet kling hillieje en posjelaie ingelsjere der bij jezats.

Wèa jing kêâtselûêtere hauw, die passend woare, mââcheter ziech va lêem. Ing krip oane kêâtse, dat woar jing krip.

Vier mónte ooch mar zîêê, wie vier drââ koame en zörjete al um Allerhillieje dervuur, dat hêêsjt: van de jrââver jemopst; die wuuëre joa doch voet kómme. Et woar 'lendliech', zietliech.

Et Kirchröatsjer krislidsje: 'Hailiechste Nacht', dat wôêët ziech al ummer in vuurôês jellieërt, bezóngesj van die jónge, woa der vadder van óp de hollentsje koel wirreket wail dat aan der krisbôôm jezónge mónt wèade en wèa et et helste böake kónt, krêêg jet ekstraats.

Aan de holletsje koel zâât me ooch ins de 'tsentsekoel', aan der 'Prick' der 'kruummel'.

Urn krissemes dôêret de jónge de vesper ummer vul tselang, wail jidderinne jèar et icësje wol zîêe aan de poats, vuur ziech ing jouw plaatsj kónne tse zukke aan der krisbôôm.

Die besjeeróng woar mar jet vuur 'jehatsde'. Jouw klijer en ing kap kónt me nit broeche. Den de klijer mónte bauw va îêzer zîêê en de kap wuuër me kwiet wöêêde in die rultserij.

Aan de poats, woa de vaarsjtoeëf loog, wôêêt zich verzammelt. Wêa vuur et ieësjte mit jóng - noa der krisbôôm - koam ooch, vuur et ieësjte moal, als sjwatse kôalder noa hêêm.

De hêare koame inne noa der angere óp de vaarsjtoeëf ââ en went ziech al mar inne blikke lós, wôêêt et krislidje ââjesjtimt: 'Hailiechste Nacht! Hailiechste-ee Nacht!' Wie dôks dat dat ââjesjtimt wôêêt, wêês ózze herrejot; et woar aan et letste noch mar e brulle en böake van de kauw. Et zoog ziech ôês alsof de hêare extra sjpas hauwe, wail ze al ins bies aan de poats koame en ze doch nit ópdinge. Endliech wen ze ópjóng, sjtuurmet alles mit 'hoerââ' in inne knäuel noa de vaarsjtoeëf i.

De hêare en de vräule Van der Els, die in de vaarsjtoeëf woare, lââchete dat ze ziech sjódde, wie de band pèasjents en dui-jets de duur eri koam, en ziech aan der krisbôôm sjtellet, dèa in inne hoek óp inne dusj sjtóng.

Dèa bôôm wôêêt bewóngert mit òfe mónk. Wêa et ieësjte moal mit koam en nog jinne krisbôôm jezin hauw, wós nit watte zoog: die vul kèâtse, dat jôôd en zilver, eppel en nêûs drââ en dan die wekkemander zoeë jroeës! De ôôje lûûetete va vräud. In ing andach vauwete ziech de heng en in ing anger sjtiemmóng klónk et:

'Hailiechste Nacht! Hailiechste Nacht!'

Zoeë vertsòt miech inne nónk zienne ieësjte mitjank noa der krisbôôm.

Iech wôêêt van mieng tswai auwer breur mitjenoame en woar al vuurhin insjtroewet wêêêde, wie iech miech mónt verhouwe vawèage et aafnèame en sjnappe.

Noa et lidje, hool inne hêar mit inne julde bril ing ââsjsproach: Watte zâât, dat versjtóng iech nit; iech zoog nêûs angesj wie der krisbôôm en de wekkemander mit hön èade pîêfe in der kop. Opins vlooge nêûs inne ek - alles drop ââ en druvver; doe vloogen er inne angere ek - iech kroog ing haffel óp der kop en jing intsieje in heng. Tsentse

kliengelete óppen èad. Et woar inne ónger en uvverêê, e jesprings en jevals, dôks tsing óp inne knäuel.

Iech zôêët ooch mit noa nêûs en tsentse en kónt jing vinge, wail de vaarsjtoeëf mit tsij-jelsjting woar belâât en injesjmêêrt, zoeëdat alles in de ritse vool. Mit tswai vingere mónt me ze zîêë erôês tse krieje en went dan inne erôês sjpróng, sjnappete angere dernoa. Zoeë hauw iech er dan mit alle muite e paar krêje en wól ze tselle, doe sjloog inne angere jóng miech ónger de hank - voet woare ze werm. Iech krêêsje - angere krêêsje al lang; iech wós nit woavuur, mar noen wós iech et.

Inne van de hère koam bij miech en zâât: ‘De mentje, hasteter jet. Dóch ze jauw in de bóksetèsj, da kan ze diech jinne aafnèame; dóch mit wie de angere en sjpring’.

Iech los miech dat jing tswaimoal zââje. Mar kóm woare ze in tèsj, sjpróng iech ooch: evvel nit vra vräud - die woare jlui-je hêês!

Iech sjnappet mit wat iech krieje kónt, mar noen loeëzer: alles jóng trek noan bóksetèsj i. Opins vloog inne wekkeman jraat vuur miech. Inne sjnap hauw iech em mit de biend; iech dui-jet em jauw weer miech ââ. Mie broor zâât: ‘Bring em aan duur, noa der Joeëhan!’ Dat woar ózze äutste. ‘Dèa verwaart alles’. Ieër iech aan duur woar, woar iech der wekkeman hòf kwiet; ónge en oave hauwe de jóngem der kop en de bêê aafjèresse.

Wie iech wirrem eri koam, vloog jraat net ing jroeësse print weer miech ââ; die hauw iech jants jehauwe.

In de vaarsjtoeëf woar aan et letste inne mul, dat me der krisbôôm bouw nit mieë zoog. Et tsentse sjnappe jóng nit mieë zoeë flot; et wêëteter ópjerââft, maar die vlooje ooch wirrem en zoog me de jóngem óp de vingere bloaze; - de tsentse woare zoeë jlui, wie de sjutsesjief van de sjutse des kirmetsmondes, went ze van de sjtang aaf vool.

Jidderinne woar zoeë sjwats wie inne koelkôalder en die jekrèsje hauwe, zoog me inne bril van drek in et jezich. Mennieje bókseboam hóng mar a inne knôôf; zelfs de vaan hóng hij en doa erôês. De hère lâächete, dat ze ziech sjódde.

Wie de tuummelij noen lang jenóg jedoert, hôêët et

tsentse werpe óp en wôêët alles rui-iejer. Et doeret ing tsiet bis ziech der sjtup vertrókke en der auwe hêar jèt berui-iejóng in de band kreeg.

Alles dui-jet mar óp der krisbôôm en de mangele mit de wekkemander ââ. Ieër inne inne wekkeman krêêg, mont nog ins et ieësjte et krislidje ââjesjtimt wèade, evvel kreftieg; doe brooch et los: ‘Hailiechstee Nacht! Hailiechstee-ee Nacht!’....

Doanoa wôêête de wekkemander en printe ôês jedeeld; alles drenget ziech wie de jóng verreke aan der tròg. Eê paarmoal bouw bij de vutsjte vuurââ, rêêse de jroeësse löbbeze miech wirrem tseruk; et nótzet nûûs, al houwet iech ooch al urn miech erum, iech wôêët der hingesjte.

Der Sôêre (dat woar et oalimentsje, dèa sjót de köaldere de lamp vol oalieg, ieër ze aafvoore) knieppet miech e ouw en zâât miech sjtil aan e oeër: ‘Waat mar jungsje, ziech mar rui-ieg et zind er jenóg doa; de letste krient de jruuëtste, doa han iech vuur jezörgd’.

Sjliesliech woar iech dan als der letste drââ. ‘Niets meer daar’, zâât der hêar dèa ze hauw ôês-jedeeld. Wie et miech doe wôêët, wós iech nit; iech wól nit krîêsje; evvel de troane lôôfete inne noe de bakke aaf. De anger jónge lââchete miech ôês en wêêze mit inne vinger langs de naas: ‘kiesj! langs de naas! bêû....’

Wie iech bouw bis âân duur jetsoekkelts woar, noom der Sôêre miech mit inne mouw en zâât al lââchents: ‘Hèa had nog jet vónge, jank urn jóng’. Inne noe drieënet iech miech urn en der auwe hêar winket al jrieëmelets, iech zouw bij hóm kómme.

Hèa ding miech ing sjplingter nui kap um en ing jroeësse roeë jesjtrikde sjal in der hós, rikket miech inne wekkeman bouw zoeë jroeës wie iech zellever woar. ‘De laatste, de beste’, lââchet der hêar en joof miech ooch nog êê willempsje in vòês.’

Iech wós nit, wie et miech woar; dat woar tse vul. De troane lôôfete wirrem de bakke aaf; et woareter waal angere wie vuurhin.

Et flietset miech durch der kop: ‘Dem krieste doch jeklaut van de anger jónge’ en knêûfet der wekkeman

ónger der rok. Alles lââchet - der wekkeman hóng bauw óppen èad en doch dui-jete miech ónger de kin, zoeëdat iech der kop in der nak mónt lèaje. Aan duur woar alles sjpraachloos en pââsete miech óp; mieng breur mââchete êê sjpaleer en deelete puuf en sjtuuës ôês, wèa miech tsenoa wol kómme.

Dat woar vuur de lang nâaze, die ze miech jemâât hauwe. Al zâate ze ooch de ieësjte tsiet aa miech: 'de sjallekap'.

Iech hauw de kap nog dôks aaf jedoa vuur de koelhèare en huuj dink iech nog mit vräud aan die krissemes tseruk.

Der ieësjte werme wingterdââg (1933)

Werme, zónnieje wingterdââg,
Mââs 't vrui-joar jaarôês nit;
Bis mar ne sjtille dreume-lââch,
Blómme bringste nog jing mit.

Bis der ieësjte vräudesjtroal
Sjtil dêêd sjmiltse sjnij en fêš
Wie der ringste ingele oam,
Werms al óp, wat kòt en sjtîêf.

Ier vrui-joarskinger, sjloft nog sjtil!
Sjloft! Ung tsiet is lang nit doa.
Uur wult wal jèar aant blui-je zin.
Waat! - De räuj, ze kuuëm uuch noa.

O zónnesjtroal in wingterdââg,
Dôê mââs en brings nui-je mód;
Bis hofnónkslit i dûûster nâât:
Langzaam jêêt et vrui-joar óp.

O miensjehats! - ziech dôê ooch sjtil -
Ziech rui-ieg - hoffè is nit doeëd.
Alles jêêt noa Jot zienne wil:
Vrui-joar bluit - noa wingternoeëd.

De erm wirkwitvrau

Iech ploag miech jèar
 Der jantse dââg;
 Et vilt wal sjwoar -
 Kin jinne lâäch.

Doch kóm iech hêem
 En ving diech dan:
 Der himmel iech
 Op èad hij kan.

Intsieje vräud,
 Miê kink, dôê bis,
 Tseer in et jrââf
 Diê vadder is.

In 't ouw van diech,
 Zoeë ingels-sjun,
 Zin iech dan wirm
 Et bild van höm.

Dôê lâächs miech ââ
 Op mienne sjoeës
 En wenste ins
 Sjpieëder bis jroeës,

Verlos dôê miech
 Dan doch mar nit;
 Dat breug mie hatz -
 Kóm, sjlof in vrid.

Der Zelfsmöader

‘Inne zelfsmöader! Inne zelfsmöader! Jónge, kómt ins kieke! Doa lik-te in de sjuurkaar. Ze junt em noa et doeëde-huus-je bringe en em dan - went et jerich is drââ jewèa - in der ónjewijde jrónk sjtèche óp der kirkhof!’

‘Wèa is dat’ ‘Wèa hauw-em vónge?’ ‘Isse al doeët?’

Nui-sjierieg verdróng ziech alles, jroeës en kling, um de sjtuurkaar erum mit vroage en jáâpe, óngerwiel ziech de mansluu, die de sjtuurkaar der Kirchröatsjerberg ópduijete, in Wîênjrâât der sjwêës aafwoosje en ziech jet rëstete.

‘Hauwe ziech ópjehange? Zaat man, hónge aan inne bôôm?’ vroaget inne kôêtjóng. Inne angere; ‘Hauwe ziech verzòfe in de mulle-bââch?’

‘Da munte doch nââs zîêë’, zâât ing auw vrouw, ‘De kaar is nog druug. Lot ins kieke, wèa et is, Heimes?’ Vrecheweg wól de vrouw de zek óphèave.

‘Voet doa! Dat is nûûs vuur uuch. Et is tse sjreklicch’, zâât der Helmes en dekket de liech nog besser tsouw.

‘Woa hat uur em vónge? Zouw et ooch inne zelfs-möader ziêë?’

Der Helmes trok aan sjouwer. ‘Iech wêës et nit. Dat mós et jerich mar ôësmââche. Went dem der dûûvel nit de zieël ôës jeresse hat, da wêës iech et nit! Aan de erk in et dennebusj-je hant vier em vónge. Der kop hòf aaf. De brós jants ópjeresse. De rëate hank voet. Die vónge vier in de sjtruuch. Dat woar inne ââblik! Kingerdeejes sjtank ós bij. Wat doa jesjid wêës Jot!’

De sjendarme winkete. En langzaam jing de sjtuurkaar wieër óppen dörp ââ, der berg óp.

Kingerkómmel joeën.

Sjunste dáâg van et jónk lèave!

Eê vräuje en verlange!

Vuur vul elders zörg en kwoal. Bezóngesj woa et sjieksaal ónbarmhertsieg is neerkómme.

Et helste hauw et doch der Driekesoeë mitjelósse. Zieng vrouw zes mond krank jehad en vuur kóts jesjórve. Alles jesjpââsj drââ-jejange. - Jêê jeld - nûûs mieë. Noe hoetzte mit zieng auw laam módder en zienne jóng, dèa mit kómmeletseere jóng, bij-jenêë.

Vuur drij wèche jirig-en ooch noch et verke kapot; dat woar zieng hofnóng jewèa vuur ââ jeld tse kómme, vuur der jóng tse klije. Dèa troeës ooch nog verloare.

Wie zouwe drâa kómme?

Jing sjóng - jing kap - jinne sjwatse antsóch - jing pluum! Zieng hoare rîêetete ziech in de huuëgde, wente drâa dâat.

De koalhak vool em ôêsen heng in koel. Jing kraf hauwe mieë vuur tse wirke. Wente ooch al mit der betste wil wól wirke, hêa kónt nit mieë; aan et letste hónge hóm de erm aan et lîêf wie dór tek.

De medietsien van der dokter hólp em ooch nûûs. Dâag en nâat hauwe jing rouw mieë. En dan - wie raar bezoog hóm dôks zie módder, wente zoeë sjtil doa zoos, da lôôfete hör de troane aaf en sjod mit der kop.

‘Dat kunt verkieërt ôês. Herjot, help ós doch! Wat zal dat nog jèave!’

Da pakket hêa ziech óp en jing noan koel. Mar doa looze ze hóm nit invaare, wail-e doch nit wirreke kónt. Troane hauwe jing.

Et mörjens woare bij der dokter jewèa. Hêa vroaget dem, wat hóm da fêalet, wail em de medietsien nit hólp. - Dêa bezoog em lang en mint aan et letste: ‘De doeë trekke diech noa et jrâaf i. Et betste wuuër, wentste ins jet voet kuuëms in ing ansjtalt; zoeë kan et nit wieër joa.’

Der sjwêês broog em ôês aan alle jlidderen. In ing ansjtalt - de doeë trókke hóm noan èad in....!?

Der dokter loos hóm inne kónjak drinke en zâat: ‘Iech zal road sjaffe en dón wat et betste vuur diech is.’

Der Driekesoë jóng noa hêêm, mar wie-e hêêm koam, brooche tsezâame en krêêsj Jotserbermliech.

De módder wóllem truuëste. ‘Jóng wat is et? Kanste diech da nit drin sjikke? Et is Joadswil! Iech mis et Lisa joa ooch - ziech rui-ieg, truuës diech’ - en hör troane voole op zienne sjoeës.

‘Ja, Joadswil - Joadswil - Iech mós noa ing ansjtalt, zâat der dokter - Iech kan uit wirreke - iech bin nit krank - Der jóng mós kómmeletseere joa en hat jing klijer, nûûs - nûûs - jêê jeld - I De doeë trekke miech noa et jrâaf in. O vrouw - o Lisa - wuuësj doe doch wirrem bij ós - of iech bij diech!’

‘Huuër óp jóng, dôê briks mîê hats - Iech kan nit voet

- Jank óp ziê jrââf, krîêsj doa en ziech ofs dôê jet bèane kants. Ozze Herjot zal barmhertsieg zîêê. Dat lêêd is tse jroeës’.

Zîê trók hõm weer ziech ââ, mar hêa woar wie inne lebendige doeë. Op ins rîêêtet hêa ziech óp en jóng erôês.

‘Jank noa jenne kirkhof, da wèat et diech besser.’

‘Joa módder, iech joa - óp der kirkhof is et besser - doa is rouw.’

‘Woarum jêês dôê da noa oave de trap óp?’

‘Ziech sjtil módder - iech mós nog jet han - da jon iech noa der kirkhof.’ Op der zulder zôêête jet ónger de panne en sjtooch et ziech in tèsj.

Jants verwilberd en bloeëskops woare et letste jezîêê wóêêde aan der hijberg. - Alles jing hõm ôês der wèag. Hêa bleef al ins sjtoa en kêêk um ziech erum, als wente jet zukket. Da lââchete wirrem.

‘Ja, dat woar der wèg noan mulle. Wat woar et sjun wie vier vrijete - Doa aan dat bergsj-je hant vier jezèsse. Iech zien diech zitse - waat, iech kóm bij diech - Wie? woa biste? - Kóm bij miech - iech bin bang! - Doe winks miech ummer - en da biste voet - iech zien et, dôê bis doeëd! - Waat jet - iech kóm ooch - De doeë trekke miech noa et jrââf in - iech kóm’....

In Ham en in mulle hauw me ne helle sjöös jehôêêt, dat de vinstere rammelete.

Et nommedaags vónge koelkõalder ôêsen Ham der Driekesoë in zîê blót kót aan de erk likke.

Et jerich vóng, datte ziech mit ing dienamietpatroeën doeëd jesjösse hauw.

Et is lang jeliye, dat dit jesjid; mar dat bild van die sjtuurkaar en die jesjichte, wail ze woar is, is nit tse verjèsse.

Zóndesmörje aan et Bergputs-je

Wie jing iech zoeë jèar noa et bergputs-je hin,
Went in ieësjte blui der hulleterbôôm sjting.

Da zats iech miech doa; - zoeë jants welt-verloare
Klónk ôês et kloeëster bejîene-zang boave.

Doa tusje broezet de faarkirchs órjel in;
En bèane hôêët me aandechtig jroeës en kling.

De vüüejel allemoal, zelf ooch de nâatejaal
Uvveral zónge: 'Bèan ooch - alleloeja.'

De aldaase zörg, wat woar die doa wiet;
Julde zónnejants verhelderet der kiek.

Ing vreche dââgvink, die sjierpet miech tsouw:
'Zieste die jrââver? Doa - die - hant hun rouw!

Die zôose ins hij in de zón, jraad wie dôê,
Die hant ooch jebèant en jezónge wie nôê.

Zooge ooch jrââver van die, die ins woare;
De allerieësjte ooch hij-jerhin koame'.

Der bergputs is voet, et is wie ing zââg.
Jine vôiëjel mieë zingt, jants kââl is de plaatsj.

De nâatejaal troert, kan nit bouwe zîê nès -
Ving zelve jing blui - bergputs - nie nit verjès.

Oês de Helmeshöal*

Went e eng kunt âân et lèave,
 Jêêt tse eng der letste dââg:
 Dan huurt óp krieje en jèave,
 Sjlêêt et hats der letste sjlââg.

E düüster kunt, ummer sjlimmer,
 Went de zón ins óngerjêêt;
 Jroezieje nâât - jinne sjiemmer
 Va hulp, die dan bij ensjtêêt.

Jants alling, alling ant sjwèave,
 Verloare jants - i angs en noeëd;
 Jinne dèa da mieë ka jèave
 Truuéstóng in der iezeje doeëd.

Dôe alling mar has et besjtimt,
 Wat die brèche oog dan ziet,
 Went nui-je mörjets-sjieëm bejint
 En et zienne richter ziet.

E Iediel aan de wèsjtsieng (1933)

'Tsch zaan diech, dôê dêês de vinster tsouw'.

In de auw tsiet, hauw me ooch wingtere jraad wie huu tse daag. Eê joar woar brakkeliëg en et angert vroom et weer dat et îês krââchet en 't brommemai-jet, dat de sjwoar tek van de boom veele - bezóngesj van de wieje.

Inne brakkeliëjetieje wingter wirkt dan ooch sjterk op de miensje in. De wingterkrankhêete vóng me ónger

* De 'Helmeshöal' is een tooneelstuk van J. Reinard, dat herhaaldelijk opgevoerd werd.

inne hót en hêesjete: 'Influenza' of óp jót plat 'de vrauwlentse.' Der duutsje kastedokter neumet ze 'Faulenza'. Wem de vrauwlentse jepakt hauw, mónt tieë drinke, van alles mui-jelieë tsezâame jebruid, bis datte sjwêêset, wie e mullepèad.

Ier de vrauwlentse ôesbrooch, hóng der himmel vol ónheel - knîês, tsenkerij en sjtuchelij, bezóngesj ónger de vrauwluu - en sjuuret der vrid, wie inne blitssjlâag aan der kloare himmel.

En allier der wèsjdâag, dat woar der dâag, woa op de króddele et jätuste basjete. Et broechet mar e bis-je ââsjtoeës en 't vuur woar in daag. Wat ziech dan zoeë sjtil eweg in oere jefluustert wôêët, kónt me jemekkeliech huur e va êê jehuch bis óp et angert.

Dat doeret dan bies der ieësje luuëter óp de blêêch koam - da woar bedinktsiet - en ónger et bóngs jóng me wirrem mit vrisje mót, jiftieje blik en doebbelsjpitze tsóng ziech âân de montoer, dat jing ing ziech zelve weerkank.

Went de vrauw va óngenee en die va oave op derzelvde dâag wèsjete, da sjpón et ier de wèsj in de tsieng koam. Et rëanvâas van de vrauw va óngenee tseeget al jauw der boam en zîê woar nog lang nit vèadieg mit wèsje. Zîê kreeg ziech sjtil e emmerche rëanwasser ôes et vâas van de vrauw va oavenop en mint in ziech, wail die es nit vul broechet, ze hai ooch nit doa óp jezîêê.

Mar jaa, - die sjting mit hör tsieng aan de vinster en loeret wie inne toeruul durch de jardienge, noa alles wat óp et höfje jesjooch.

En ópins sjtoetsset ze - wie ze de vrauw van ónge aan hör rëanvâas zoog sjuppe. Der luuëter van erm aafsjrê^ufe - de vinster oprîêse en eraaf róffe woar et werk van 'ne noe.

'O! noen wêês iech ooch, woavan et kunt, dat mie vâas immer zoeë jauw lèag is!'

De vrauw aan et vâas woar jants verantreert en va sjrek vloog er der emmer bauw ôes en heng.

'Dôê kants diech wal dik dôêë uvver dieng sjun wèsj - dat jleuf iech - mit anger luuts rëanwasser, dat jêët jemekliech'.

‘Iech han miech mar êê kling emmerche krin, dîe vâas is doch nog böadevol’, zâât de vrouw va ónge.

‘Jaa vol, iech zin et, loezetieje floes!’ Ze sjtemmet de erm in zieje en jrîêlââchet tjéan de anger vrouw; doomit woar der krig ââjezâât. ‘Ongersjtank nog ins drââ tse joa, dan erlèafs dôê jet!’

‘Iech han al vul erlèaft mit diech - sjwatse prie - hòt diech aan et wèsje - der luuëter wèat diech kòt - drekoas!’

‘Wat drekoas! sjpitsboof, woatste bis. Ummer klautste miech et rèanwasser’; hör ôôje bejónne al tse vunkele.’

‘Dôê broechs et joa doch nit! - Mit tswai emmerchere dêêste de wèsj va drij wèche! - ónjewèsje jemus - vies knoeësel.’

‘Wat dôê drekemmer, brèchmiddel - sjroebloemmel - dat kùmmert diech doch nit - sjpitsboof! - blief va mîê rèanwasser.’ En zîê klatsjet bij jidder woat in heng.

‘Jank! - knîêskalender - sjandaal nog jet mieë, vuur zoeë e druupje rèanwasser’.

‘Wen iech diech nit trapeeret, mââchetste miech et vâas druug, dôê vlòskop!’

‘Jek liepsj-je! - klââfe meun!’

‘Jank dôê kloëëstermîet; werrem em diech jet óp’.

‘Et kan diech ooch ins sjlèat joa - dôê has nog nit aldaag oavend.’

‘Hè! dat zoos, wa! duppe-lekker’.

‘Iech lôôf evvel nog nit mit aafzets-jere - dôê wits joa - woavan!’

‘Vlitsjet! kôêëssterèsser, zag dat nog ins!’

‘Ieraafsjnîejer!’

‘Behaitsmutsj - krauwpantsj!’

De wöat vlooje wie póvaisjting va oave noa ónge en wôêête weerjekaatsjt mit weewöat die nit zind tse besjriêve....

De auw módder van de vrouw van ónge, koam jraat tsóm ââjank et jengs-je eróp; ze hôêët ziech dat sjoebbe jet ââ en sjòd mit der kop. ‘Wat is lòs, mèadje?’, zâât ze opins.

‘Doa is die ziech aan et uvverbrèche en ant óprîese vuur e emmerche rëanwasser - hör vâas is nog vol.’

‘Dat móts dôê ooch nit dôêê’, zâât de módder.

‘Wat! e emmerche! - ummertsouw likste a mîê vâas tse lepsje’, hool die va oave ziech aan et sjantai-je.

‘Dôê zëas wats te wilts, verloaje sjèalzes,’ broezet die va ónge eróp.

‘Sjwieg noen’, berui-jet de módder hör doater, verdraat uuch. Hör wasser mótste ooch nit broeche. Jidder et zienge, da kriet der dûvel nûs; - dôê wits doch, wat dat vur ing is’, zâât ze sjtil.

Mar die va oave hauw de oere jesjpitst.

‘Wat vuur ing is? wat vuur ing? - auwe rââftsank; doch jet jants angesj wie dieng tsoat; - fouw! zouw bèadelspak!’ Ze sjtieppet tjëan denne va ónge nog bij et in heng klatsje de tsóng erôês.

Dat hauw de auw vrouw nit verwaat.

‘Zoeë is dat nit jemint - et is noen jenog jewèa; zit sjtil en dut de vinster tsouw’, mint ze jótmuuëdieg.

Inplaatsj va zónnesjîên joof et rëan en hââjelsjlââg.

‘Dón de vinster nit tsouw - auw heks - dat kunt miech nog passe - iech vroag nit noa uuch allebij!’ Erôêsforderend sjtemmet ze de erm in hör zieje.

‘Och! dóch noen de vinster tsouw en kèak nit ezoeë’.

‘Ze kunt nit tsouw; alle luu mósse huure, wat vuur sjpitsboove en sjelme uur zid.’

Onheemliech bejónne de ôôje van de módder tse vónkele, mar zâât nûs - hör lippe bewèajete ziech, doch der mónk blêêf sjtóm. Ze kêêk ins um ziech erum, da noan lôêët, wie inne profieët en bejón tse jrieëmele en winket joa mit der kop.’

‘Kiek mar in lôêët auw tsang.’

‘Los diech jónk hange, da wèasj te nit òt! = dóch de vinster tsouw.’

‘Ze kunt nit tsouw!’

‘Dôê dêês ze tsouw, ier 10 mienuute um zind.’

‘Dat wil iech zin - ze kunt nit tsouw.’

‘Ze kunt tsouw!’ - doomit jing de módder noan hôês in en vroajet aan der äutste jóng van hör doater: ‘Hindrich,

der oavent doa - die sjtoeëf in de ââterkâamer, kan die brenne?’

‘Joa jroeësmódder; evvel dèa sjwaamt erg’.

‘Dat is jraat jót, jóng. E fain middel, dat hulpt; deer zalle vier ins jauw zîêê de vinster tsouw mââche.’

‘Betstemóder, dat bringt uur nit vèadieg - die hilt ziech der jantse dâag drâa.’

‘Iech beloaf diech, dat ze jauw tsouw kunt. Jank ins mit ing mangel jauw noan sjtêêkoel en zuk va alles, watste mar vinge kants, dat jót brent en sjwaamt - tsouw diech jet.’

Der jóng nit vôêl; - jauw woare tseruk mit ing mangel vol koeëlsjtórkele, auw sjóng en loemmele.

‘Jong! noen zalle vier sjpas erlèave - dóch jet papier en sjtruuë in der oavent - noen jet sjtêênoalieg dróp en dan ââjestòche en jesjwaamt noa - dûûvel kóm eròês’. Ze jing ins kiekke. Bòêsse woare die tswai ziech nog aan et tellwelle en de hoare aant kème.

‘Biste werm doa, aw vèag?’ wòêëtse va oave ôês de vinster bejrust.

‘Wie, haste de vinster nog nit tsouw?’ Ze sjpingset al ins uvver ing zie noa der sjoaresjtêê, woa der sjwaam mit dikke kwalm eròês koam jetrekke.

‘Vuur diech kunt ze jaaròês nit tsouw - jaaròês nit - dôê has miech doch nûûs tse benedai-je.’

‘Dat nit - Jot bewââr miech - mar, dôê dêês de vinster tsouw - ze kunt tsouw.’

De vrauw va oave wòêët al jet jenaar van der sjwaam, dèa ziech uvver et dââch hin jreun en jèal uvver de panne rollet langs de moer óp en noan vinster indróng. Zo vool al ins in der hòs ónger et sjoebbe. De noabere kêêke ooch al noa der sjoaresjtêê en der sjwaam en minte, dat et brank: ‘Wat is lòs? brent et? brent et?’

‘Nêê! et sjwaamt - en et kunt es nog mieë. Vier zind aan et rêûche - vrèam sjpek, wat vrakketieg is’, róffet de auw módder. De vrauw va oave hool ziech al der sjótsel vuur der mónk; hör ôêje lôôfete.

‘Zoeë wèat iech hij jetempteet; iech bin et lèave nog nit mieë zeker hij, bij dat krauw.’

‘Mèadje! dóch de vinster tsouw, da is et jót.’

‘En ze kunt nit tsouw!’

‘Da sjnoef nog mar ins jót, da bekieësj dôê diech.’

Der sjwaam, kwalm en rêûch van de koeëlsjtórkele wôêët nog ummer dikker en jlêêch ing zónnevinsternis. Mar de vrauw va oave joof et nog nit óp. Ze bejón wirrem tse sjoebbe - de troane lôôfete de bakke aaf - ze vol inne hòs - sjtróddelet jet en proetsjet.

De noabere krieënete va sjpas en róffete: ‘Hoerââ! - hoerââ!’

Noe vol ze bauw um va jif. Ze lâât ziech in vinster vuur denne ooch der dat tse zââje.

‘Hóddele! - hóddele krieëmere!’ Tse vul sijnôôf ze óp. Der sjwaam pakket er, ze verdrieënet de ôôje en klaatsj! - de vinster vloog tsouw.

Jlukzieëlieg Nui-joar

Jlukzieëlieg nui-joar!
Der kop vol hoar,
Der mónk vol tseng,
Et jluk in heng!

Jlukzieëlieg nui-joar!
Der wónsj is doa,
Went jêët et auwt
En et ziech tsauwt.

Jlukzieëlieg nui-joar!
Róffe et noa
Os mit der mónk
Aâ òt en jónk.

Jlukzieëlieg nui-joar!
Wat kunt vilt sjwoar,
Wat um is liêët.
Wèa nit zoeë wîêët.

Jlukzieëlieg nui-joar!
 Kirchröatsjer sjproach:
 Mòdder erve
 Darf nit sjterve!

Wingterkauw

De wingterkauw en wiesse sijnij
 Likt óp hekke, beum en hij.
 Der kauwe wink jèat mit jeroas
 I sjtat en dôrp, i velt en sjtroas.

Der vûêjel zang is noen verklónge;
 Van de kauw zind sjtîef hön tsónge.
 De zón, die wermpit nit, jêêt nit hoeëg;
 Jêê blumche bluit - 't is wingtertroer.

Jedink, och herm, die blómme hant
 Va kauw en îês in vinsterslants -
 Woa brank en fèalt en ooch èsse,
 Dut ze um Joadswil nit verjêsse.

En jèave, mar mit òfe hank;
 De ôôje tsouw - jaarnit vuur dank. -
 Wèa vuur der *Dank alling* mar jieët,
 Hat óp bevroare jrónk jezieënt.

Inne zilverere hoeëchtsietskóch Mit troane, klöp en sjlèag jenóg

Zilverere hoeëchstiet vieret me vrui-ger ooch nit alledaag - waal jót. De auwe vîere:
 ôês dankbaarhêêt, dat ze zoeë lang jelèaft hauwe en ôês vräud en plezeer, dat ze het
 allebij biesheer bij-jenêê ôês-jehauwe hönt, zoeë jót en koa, wie et jong. En der
 ââwââs: jónge en mèadjere woar et mar drum tse dôêê, vul intselaane en fes tse viere
 - me wêês

joa wie et jêêt - um jet aan der hank tse krieje of zienne miensj ins sjtil eri sjmoekkele tse kónne, da woar et fêš jebroche en kónte sjpieëder al ins druvver kalle.

Zoeë woar da ooch ins zilvere hoeëchtsiet bij luu, die et ziech jót laiste kónte; die e paar doatesj hauwe, die ziech kiekke kónte losse. Et jungste, et Lieëntje, dat woar bezóngesj adret, obsjoon de jeweunliche jónge hóm der 'sjtelbók' nómt, wail et de naas jet erg hoeëch in de huuëgde droog.

Inne jónge bekker, dèa de tsoekkerbekkerij woar jange lieëre i Brussel en inne prîes vuur zîê jezellesjtuk jemâat hat, wól óp dat hoeëchtsietsfes ins kiekke losse watte kónt, wail-e mit et Lieëntje jèar êê bis-je besser vrunk wuuër jewèa.

Der 'jrandineur', der jroeësse kóch, lîêeveret hèa enne hauw ziech muite drâa jedoa, alsof et um zîê lèavensjluk jóng. Hèa hauw ziech zelve uvvertróffe, den der kóch woar nog besser jefloopt als wie zîê prîes-sjtuk.

Des mörjens vuur der wiechtieje dââg zâat de madam ân de wirkvrau: 'Jut der kóch mar bij der bekker hoale en zetst em bij uuch jót voet; hij hingerte ós en sjtêêt ós in der wèag; da kónt uur em mörjevrug wal mitbringe.'

De vrauwing jing der kóch hoale en brâat em noa hêêm. Dat woar mar jet vuur sjnuutsetsónge; inne jeróch zoeë fain en zus, wèa zat-en woar, hai doa noch êê sjtuk va jèsse.

Hêêm zoosse um der dusj erum mit inne knäuel broeët hör veer jónge, die ôessen sjoeël woare kómme. Die sjnoevete, wie ze der jeróch jewaar wôêete, dat en der mónk sjtil bleef sjtoa en de broeëtsjrûêemele erôes voole.

De módder brâat der kóch direk noa der zulder óp, lâat de wèsjmangel umjedrieënt dróp en doa óp nog jet auw loemele, doomit dat de jonge em mar nit dierek vónge en jet draa dooche. Zîê wós besjêêd en derbij et woare joa nog mar kinger. Wie ze wirrem ónge koam hool ze de kinger ing kreftieje prèadieg: 'Noe zit braaf. - Piet, dôê móts óppâasse, dat jinne noa oavenóp jêêt; doa han iech jet jezatz; et is nit va ós; mörje mós iech dat noa de hoeëchtsiet bringe. Noe zit sjun braaf, da bring iech uuch ooch êê sjtuk vlammit. Iech mós noen wirrem wirke joa.

Lót alles sjtoa óp zieng plaatsj en dut jêê koats! Dat iech va jinne huur ing klaag!’

Jaa, wat dêêd ing modder nit, went ze witvrau is en veer zón trabante hat jroeës tse bringe. Doch ze woar sjterk en wirreket jèar, went et lèave ooch dôks sjwoar vool, mar ze mónt ziech de noeët van et lîêf hauwe. Noen jing zîê vuur de kinger wirke en sjpieëder, went die ins jroeës woare, wirreket die ooch vuur hör.

De módder woar kóm voet, zoosse die veer sjtröp óp hêesse koale; et brank en bauw in der bókseboam, vuur ins kiekke tse joa, wat dat wal woar, wat ezoeë jót ruuchet en wie mêût dat wal sjmâache! Ze hauwe dèa middâag jing sjoeël; aan duur woar et aan 't rèane. Op der èare woare ze aan et sjtoekke; doch aan de frenkef hauwe ze nit vul zin. Da mar verberje jehelt. De äutste versjtooeche ziech óp der zulder en der jungste mónt ummer tselle. Mar dèa ooch nit vôêl, krôôf ooch ins noa der zulder op, vuur tse zin, wat de módder oavenóp hauw jezatz.

Nêê, dat hauwe ziech nit jedâât, dat ónger die auw klj-jer de umjedrieënde wésjmangel sjtóng en doa ónger - - zoeëjet hauwe nog nit jezîêë. Op ing sjóttel rónk erum mit krippapier sjtóng inne jroeësse wek, dèa mit wiesse tsoekker woar voljesjmieërt en - veer mentjere sjtóng rónk urn der rank, joove ziech ing hank en woare aan et dantse. Oave dróp inne dikke kallemol, woa inne ingel óp sjting mit êê bêê in de huuëde, in ing hank hoole êê krens-je. Wieër woare nog allerhand jekluurde blómme en vertseerónge aan der kóch ââbrâât. Nêê, dat woar evvel sjun. Mit de heng jevauwe en in ing aandach, weltverloare, woare ze dèa kóch aan et bewóngere.

‘Klinge sjpitsboof, wat dêês dôê hij? Bis dôê âân der kóch jewèa? Uûjââ! vier zââje et de mam, waat mar!’ Versjrekt koam der klinge jóng weer bij de zienieje. De drij angere sjtinge hinger hóm en dräujète mit inne vinger. ‘Dôê bis drââ jewèa! dôê bis drââ jewèa.’ Jank eraaf, vier dekken-em wirrem tsouw.’

Hèa woar kóm in de trap, hôêete jet krâache; wieje ins sjtil loeret, zooge, wie die drij aan der kóch woare aan 't

plukke. Al krîesjents jinge de trap aaf. Móffelents koame die angere ooch jet derno.

‘Et is noen sjun wêar, vier junt aan duur; jank nit mieë aan der kóch en blief in hôês,’ Doomit woare die drij ooch al voet, de duur erôês.

Der klinge praktetseeret: ‘Iech bin nit drââ jewèa; iech han em mar bekèke’ en loeret mar noa de trap. Opins wôêët et em tse mechtig. Wieje jinne van de angere mieë hôêët, krôöfe sjtil de trap óp en dâât: ‘went mar jinne kuuëm, da kunste nog ins jót der kóch bezin.’

Oave dinge jauw de klij-jer en de mangel dervan en - wat woar dat? Hèa vrêêf ziech de ooje en kiekket nog ins, mar wól zieng ooje nit jlêûve, watte zoog. Anplai dèa sjunne kóch mit dat jetseesj - woare jants beroofd van de mentjere, der engel voet en hij en doa êê lòch dri jemâât, wie ing môêshöal. Der nakse kallemol loog nog mar oave dróp.

‘Iech zouw et jedoa han en zîê zind mit der engel en de mentjere voet - pêûme zukke. Da krieg iech miech der kallemol, - da han iech ooch jet.’ Mit inne sjwoeps zoos der kallemol ooch al ónger et kammezoal.

Zoeë zieër wie der blits de mangel en de klij-jer dróp en hals uvver kop de trap aaf, doe mar voet óp lêûf noa et jès-je in, inne sjtok eróp vanne hoale bôôm, der kallemol ôês-jeholt; mar dat woar jinne kallemol mieë. Van tusje zîê kammezoal tse zitse woare jants plat jeduit wie inne pannekóch. Dat woar nûûs. Hèa sjmââchet em wie nog nie. De bedste luu zind doch de tsoekkerbekker. En klinger, ummer klinger wôêët der kallemol. Wie-je-nem óp hauw, sjloog em doch et jewisse. Et wôêët em jants sjlèat in der boech. Wat ding der kallemol em lêêd. E sjmââchet waal jót, mar wat êê jeveul in et lîêf dat joof.

Vol jewissenbisse sjtinkete ziech noa hêêm. De trap bezooche jaarôês nit mieë. Va ang en ieëlend voole i sjlof.

Et oovends krôöf de jantse kliek vrug noa et bed in; jinne hauw mieë hónger. De módder dâât: ‘Et zind doch braaf kinger, wie er zelde zind tse vinge.’ Bèant jauw uur nââts-jebed.

Des anger mörjens woare ze wie der blits Zoeë flot

noan sjoeël. De módder ding ziech zóndes ââ vuur dèa dââg op tse waade en tse helpe woa et nuuëdieg wuuër.

Ze jing noa der zulder óp der kóch hoale, mar wie die de mangel aafdooch, zónk ze bauw uvverhòf.

‘Dôê lieber Jot - wat is dat noen - is dat der koch - want hant die mit der kóch ââjevange? Hillieje Módder Joades sjtank miech bij! Is dat mienne loeën vuur mîê sjinne en mîê mui-je! - Dem darf iech doch nit mieë joa bringe - wat ving iech ââ - wat dôêën iech noen? Nêê, wat ee lêêd - bin iech nog nit jesjtroaft jenóg - is dat dèa sjunne kóch!

Neerjesjlâaje, wie inne erme zunder, al krîêsjents jing ze noa de hersjaf; de erm vrouw. Et Lieëntje woar alling nog mar hêêm, de angere woare noa de zilveremès. Dat kêêk óp, wie et de vrouw zoeë bedrufd zoog ââkómme. ‘Wat is uuch vrouw? Wat is uuch jesjid? Uur ziet sjlêat ôês. Kómt, drinkt ing werm tas kaffie, da wèat et uuch besser.’

‘Och vräule! betste vräule!’ Al sjnakkets koam dat eròês en ze kónt nit wieër sjprêche, zoeë woar ze ôês et sjtuk.

‘Zaat et miech mar, wat uuch passeet is; wen iech kan help iech uuch.’ Wie de vrouw dèa mitlie-eje toeën hôêët, kroog ze mót: ‘Och vräule! Der kóch’.

‘Wat is mit der kóch? Dèa is viellaich innêê jejange? nit? Dat lukt als ins jèar huutsedaag.’

‘Nêê! et is draa vrèsse.’

‘Watte?’

‘Joa! Et is drââ jeknaagd en et zind löcher dri. Iech hauw em óp der zulder ónger ing mangel jót versjtêche en nog loemele dróp jelâât. Wie iech em dizze mörje wol krieje, zoeëjet hhat uur tse lèave nog nit jezië....

‘Dat hant zeker de ratte jedoa! Dat zind zouw- -bieëste. Et is joa joamer evvel et is jesjid, noe krîêsjt mar nit mieë; drinkt nog ing tas kaffie, probeert de sjink en lot et uuch sjmâache. Wit uur, iech han sjpas drââ, dat et zoeë kómme is. Kiekt mar nit zoeë bedrufd, et is jót, dat der kóch nit noan hôês eri kunt - dèa jekke knul - dèa injebilde behaitskrieëmer vanne tsoekkerbekker kan iech nit ôês-

sjtoa. Is dèa êê joar ôês Kirchroa jewèa en kan al bauw jêê plat mieë sjprèche. Wit uur wat! Jet der kóch aan de kinger, wat nog jót draa is. Iech zal wal mit de mamma sjprèche, mâât uuch mar jing ónrouw druvver.'

De erm vrouw vool inne sjtêê van et hats en zâât: 'Joa vräule, uur dungt miech ee jroeës plezeer, went uur dat vuur miech dut en vier zalle ós ooch jet vuur uuch bèane, iech en de kinger, dat et uuch nit sjlèat zal joa.'

Wat woar die erm sjwaàd vroeë! Dat woar evvel hulp ôêsen himmel jevalle; dat hauw ze nit verwaat, dat ze ezoeë jót derva koam. Ze noom ziech vas vuur, dat ze hör versjprèche hool. En ooch hör sjtröp, denne zouw ze jet jèave, kluppelle tsoep mit knöa en kaarehelp óp der ruksjtrank en dan óppen knij-je inne roeëzekerants bèane. Die duuvelsbendiejer va jónge, - die sjinöaster -, die sjuutsvinke! Jing minuut jloat ze drââ, dat de ratte dèa kóch zoeë veramoolesteet zouwe han. O wieë, went ze hêem koam! Ze betsââlet ze ôês vuur e hòf joar. Et woar hör tselank ieër ze hêem woar.

Des nommedaas zoosse de jónge aan dusj en woare aan et sjiêële. De sjuutserij aan der kóch - doa dâât jinne mieë ââ, wail ze des mörjets zoeë jót derlangs ziech hauwe jefoesjt.

Doch wie de módder koam - nûs zâât - de duur jót tsouw mââchet en de kaarehelp derhinger ôêskroog, doe wêët et jewisse óp ins lebendieg en vóng ââ tse roemoere. Ze woare sjtîef va floep en aleng. De módder mit de kaarehelp en dèa blik - dat jezich va sjtêê - jlêêch hönne óp et jungste jerich. Der èatsingel Jabriel mit et vlammend sjwèat kónt nit erjer in et paradîês ôês jezin han bij Adam en Eva. Lang tsiet vuur doa uvver tse prakkezeere bloof-en nit.

'Wat had uur mit der kóch ââjevange?'

Jinne ruppet ziech.

'Wat? Alle veer ejaalieg?' Doe koam lèave in de kaarehelp.

'Iech zal uuch!' Doomit klietsj! klaatsj! voole de sjlèag pp hun poekkele. Jinne wêët versjuuënd, van der äutste bies der jungste, jinne koam ónjewèsje derlangs.

Jinne menteneeret ziech - ze wósse besjêéd. Waal sjraijete en huulete ze. Dat kónt allemoal nûûs nótse. Ze vlooge durch de huuk inne noa der angere. Woar ze aa inne mui jedròsje, da wirm inne angere aan de rij en de kaarehelp jing uvver der ruk en bókseboam, ze tróf aa alle ekki en kanke. Dat woar êê jetsuuls en jehuuls noa noeëte, dat huure en zîêë verjóng.

Aan et letste kónt jinne mieë sjrai-je of kèake, alling nog mar wiemmere.

‘Han iech dat aan uuch verdeend, dat uur miech dat áá-dut. - Mót uur miech zoeë blameere - wilt uur uuch dat noch ins óngersjtoa? Ur sjaböaster! Däuvelsköp, iech sjlon uuch nog livver kapot!’

Die kier hauw et jesjwaamd wie nog nie. Al woar jêê blót kómme, doch knoebbele en sjröam jenog, in huulle en fuulle, uvver et jantse liêf.

Wie de módder jants ôêzer oam kómme woar, doe mónt der roeëzkrants nog jebèant wèade óppen knij-je; dat woar ooch nog ing hel nôôs ier die jekrââgt woar.

Kót en jót, dernoam koam der kóch óppen dusj.

Inne bezoog der angere.

Jinne dórf jet zââje, den-e sjmââchet tsezier noa zòts en sjröam.

Dat hauw der kóch ziech nit jedâât - dat-e van denne, die em versjangeleet, aan et letste noch wôêët opjesjnabeleert.

Rector W. Ritten

Der Rónge Pool (1926)

Ejummiech nêê! Doa sjtêêt ins jet
Woa Kirchroa vul óp hool:
Ee bildsje van der auwe Mâât,
Ee portret va der Rónge Pool.

Noen dóg der bril diech va-jen-naas
En zets diech op der sjtool
En loester, - da vertsel iech diech
Jet van der Rónge Pool.

Iech han et hóngetmoal jeziêë
Woa et ieësj der blik óp vool,
Went vrèame koame i-jen dörp:
't Woar óp der Rónge Pool.

Nuisjrierieg kêêke ze uvver de moer,
Mar me zoog, dat et nit jevool:
Ze trókke vies de nâaze op
Vuur der erme Rónge Pool.

Ze dââte zeker, dat me doa
Jôôtvisj-jere i hool,
En zôôje nûûs wie jrenne sjlam
In ózze Rónge Pool.

Onnuëzel luu, uur wóst joa nit
Wat hêa vûûr Kirchroa jool:
Hêa loog ós jónge ââ-jen-hats,
Dêa leeve Rónge Pool.

Noalôôfe helle óp zieng moer,
 Dat woar, wat ós jevool;
 Bóksjpringe uvver die tswai sjting
 Op der hoek van der Rónge Pool.

En went vuur tsâame sjpîêëlete
 Mit frenkef, dop of knool,
 Da woare vuur tse vinge bij
 Et muurche van der Pool.

Allewel is joa der ‘Fussball’ troef
 En jilt ailing de ‘Jool’;
 Vuur lôófete en kaatsjete
 Rónkerum der Rónge Pool.

En wennet ing nâât jevroare hauw,
 Da wôêët probeet of et hool;
 De jlâazere frenkef lokkete ós
 Op 't îês va der Rónge Pool.

En went da inne noen en dan
 Kladderdaatsj! erinner vool,
 De kreeche hêêm sjun aafjedruugt
 Der pratsj van der Rónge Pool.

Allang at is hêa ‘zieëliejer’; -
 Der jemeenderoat bevool,
 Dat hêa adieë mar zââje zouw:
 Doe jóng der Rónge Pool.

Mar, jidderinne dinkt ins jèar
 Aâ jet, wat em jevool;
 Drum kèake, böake, brulle vuur;
 Hoerââ der Rónge Pool.

Tsoem sjloes

nog jet van-alles-ongerêê; ee paar zâache, die nog derbij mósse, wie alles zoeëwiet vèadieg is.

Vuur et tsêêche $\Lambda \Lambda$ op de ââ en angere hauw iech ieësj inne sjtrêp jewèalt; dat woar ainfacher. Dat kôêët evvel nit zoeë jedrukt wêade; óch nit de doanoa jekoaze tsêêchens. Zoeë bin iech sjliesliech óp dit tsêêche kómme. Hij bij mós iech nog bemerke, dat dit tsêêche op alle klinkere ka jezats wêade um der ‘sleepton’ ââ tse jêave, tsoem baispiel: êû in flêûte; kèâl (kerel) nèaver kèal (keel). Döks ziet men et óch óp inne lange klank vuur r; dat han iech jedoa vuur ââ tse jêave, dat da óch êê woat besjêët mit inne kótttere klank (‘valtoon’) vuur de r: môêr (wortel) nèaver moer (muur).

Uvver de êêjenâame nog dit. Went ze in 't Kirchröatsjer plat etzelfde ôês-jesjpròche wêade, wie in et Hollentsj, han iech de sjriefwies nit verändert; angesj waal; zoeë kunt et versjil i ôês-sjproach jót ôês. Alzoo: Maria, mar: Sebastianoes.

Natuurliech blêve lôêter nog dinger uvver, die me versjillend ka dôêê: kiekke nèaver kieke; doeët nèaver doeëd; vräut nèaver vräud. Mar dat is nit sjlim; vuur de ôês-sjproach mâât et nûs. Iech ving et nit nuuëdieg doavuur rêêjele óp tse sjtelle. Döks zal inne 't êê sjrifbild dûûtliecher vuurkómme wie et angert. Doanoa ka me da wèale. Nit mieë rêêjele wie absooluut nuuëdieg is!

Sjliessliech noch inne Kirchröatsjer jrós a jidderinne, dèa ós Plat jèar hat.

JOS. WEIJDEN.

Lîês va Wöat

die flits nit drek dûûtlicch zind, bezóngesj vuur nit-Kirchröatsjer; óch zind er ópjenoame um de sjriefwies ââ tse jèave, bezóngesj um mit angere tse verjelieche, die dôks (benoa) etzelfde sjienge.

m. = mannelijk; vr. = vrouwelijk; o. = onzijdig; enkv. = enkelvoud; mvd. = meervoud; verl. d. = verleden deelwoord; vnowd. = voornaamwoord; zelfstnwd. = zelfstandig-naamwoord; bijvnowd. - bijvoeglijk naamwoord; v. = van.

aadiech - vreemd; merkwaardig
 àâfzets-jere - gedragen (2e handsch) kleeren
 ââjank (tsóm) - in het voorbijgaan
 aanmót - lieflijkheid
 aarieët - eig. aanrecht; buffet; kast
 aas - scheldwoord
 ââs - as
 âât - aard; soort
 âât jèave - acht geven; letten op
 abee m. - w.c.
 absats m. - hak
 adret - bij de hand; aardig; net
 alaaf - lang leve!
 allens - al vast
 allewiel - tegenwoordig
 almèliech - langzamerhand
 ameng - misschien
 angesj - anders
 ansjtalt - inrichting
 antsóch m. - pak
 at - al; reeds

bakke o. - wang
 bauw - bijna
 bèane - bidden
 behai m. - lawaai; opschepperij
 behaitskrieëmer - opschepper
 behuie - behoeden
 bekieësj (du - diech) - (je) bekeert (je)
 benedaie - bevelen; commandeeren
 besjoateblóm - nootmuskaat
 biend: mit de biend han - te pakken hebben
 billiech - goedkoop
 blèch m. - blik; blikken kannetje voor koffie e.d.
 blêêch - bleek; de bleek
 böake - schreeuwen
 boam - bodem
 boesse - boete
 bôesse - buiten

bóks m. - broek
bóksjetèsj vr. - broekzak
bóns (et-) - de bonte wasch
bôôm - boom; mvd. boom en beum
brakketieje wingter - kwakkelwinter
brenelle (bernelle) sjóng - schoenen met zoom van stof (soort zwarte zijde)
brónk vr. - processie
brui vr. - vleeschnat; jus.
bruuëtsje o. - broodje; cadetje; mvd. bruuëtsjere
brijtjenskuul m. - stok, stamper (speciaal om varkensvoer fijn te maken)
bulles m. - dikkop

dââch - dak
dââg - dag; mvd. daag

daad (daat) - daad
 dâât - (hij) dacht
 derb - ruw; hard
 die - die (aanwijzend vnwd.)
 dîê - jouw (bezittelijk vnwd.)
 dil (van de sjoebkaar) m. - zijkanten (van de kruitwagen)
 dingen - deed hen (ding hön)
 doe - toen; jij
 dôê - jij
 doeëd - dood (zelfstnwd.; bijvnwd.)
 doeë (inne) - (een) doode
 dôêë - doen
 dôêësj - dorst
 doeët - doeëd
 dôks - vaak; soms
 dooche - (ze) deden
 dôôf - doopsel
 dop m. - (hak-) tol
 dräue - dreigen
 drekoas - (scheldwoord) vuilpoes
 droad - draad; mvd. dröad
 drouw - droeg
 dui-je - duwen
 dulper m. - drempel
 duppe o. - (aarden) pot (met twee ooren); du bis miech ee duppe! je bent er me eentje!
 duuët (et) - (wat) er aan scheelde

e - een; hij
 èad vr. - aarde; èade aarden
 èadsj (sjpieë) - erg (laat)
 èâre m. - drempel
 èâts - erwt
 èatsj - = èadsj
 èâve - gelijk; vuur èâve numme genoeg nemen met
 ek m. - hoek
 el - = ewel
 els - zooals; als; dan; alsof
 ennem - en hem
 ent - eend
 entjèaje - tegemoet
 entsuukke (ziech) - in verrukking komen
 entwidder - of - of - of
 erk vr. - sluis
 erôësfordernnd - uitdagend
 esse - els ze - als ze
 èsse - eten

evvel - maar; echter; toch

faarkirch - parochiekerk

faierliech - plechtig

fêâlet - scheelde

fiëber o. - koorts

fies - goed bevriend

finte - verzinselen

flemp vr. - klep (aan pet)

flempe - rooken

flits - misschien

flêûte - fluiten; woar flêûte was weg

floep m. - angst

floepe (floeppe) - lukken

floepet - = floep

fôêtele - valsch spelen

frenkef enkv. frankef m. - knikker

hauch m. - ademtocht; tochtje (van lucht)

help vr. - bretels

Hêûtser - van de Holz (plaatsnaam in Kerkrade)

hieël m. - haak (boven in schoorsteen of aan driepoot)

höaf - boeven; enkv. hof

höal vr. - hol

hoas vr. - kous; mvd. hoaze

hóddele vr. - vodden

hôêët (hèa) - (hij) hoorde

hoeëvâât m. - hoogmoed

hôêspoets m. (groot) schoonmaak

hof m. - binnenplaats; hoeve

hòf - half
 hoof (hèa) - (hij) hief (op)
 hool (hèa) - (hij) hield
 höösj m. - handschoen
 hón - kip
 hóndervèar - kippenveer
 hóngëde - honderden
 hóste - hoesten
 hòver (vunf) - half (vijf)
 hulleterboom - vlier
 huu - vandaag
 hûû - halt!
 huuëde (huuëgde) - hoogte
 huuk - hoeken; enkv. hoek
 huuts m. - stoot
 hij-erum - in den omtrek

ieëder - eerder; vroeger
 ieëm - schoonzoon
 i-laane - uitnoodigen
 isse - is hij

jaar (jêê) - heelemaal (geen)
 jââr - gaar
 jaas - gas
 jââs - steeg
 jaat m. - tuin; mvd. jââde
 jardieng vr. - gordijn
 jäutste (et) - (het) vlugste
 jauwieghêêt - snelheid
 jèar - graag
 jèat - waait
 jebèant - gebeden
 jebludsjd - met deuken
 jebroche - gebroken; dôê has diech - je hebt overgegeven
 jee - ooit
 jêê - geen
 jefloept - gelukt
 jehelt - verl. d.v. helle doen; meedoen; spelen
 jekrèsje - gehuild
 jelpsje (jrââs) - malsch (gras)
 jemintliech - gewoonlijk
 jemopst - gegapt
 jenuuët - (uit)genoodigd
 jerent - geregend
 jerikt - (aan)gereikt
 jès-je - verkleinwoord v. jââs

jesjooch - gekeurde
jesjpââsj o. - spaarcenten
jesjuuch - gebeurd
jesjwetst - zwart gemaakt
jesjije - gebeuren
jet - iets; wat
jevöëdert - verl. d.v. vöëdere delven; naar boven brengen
jinzie (noa) - (over) de grens
jietsieghêêt - gierigheid
jloat (ze) - (zij) geloofde
jlui - gloeiend; dôê bis inne jluië je bent 'n komiekeling
joa - ja; gaan
jöale = gulden (jölle)
joan - meter (bij doop)
joesje - stortregenen
jòs - gans; mvd. jös; vuur de jös tevergeefs; voor niets
Jot (Jod) - God
jót - goed
jôôt - goud
jraat (jraad) - juist; graat; graad
jrâât - gracht (Wîênjrâât)
jraie - groote passen nemen
jrel m. - woede; hartstocht
jrelliech - nijdig; boos; hartstochtelijk
jrîêlââche - meesmuilen; spottend lachen
jroeziëje (nâât) - huiveringwekkend; akelig (nacht)
jruul m. - pot; bakje

kaarehelp vr. - kruizeel
kallemol m. (kollemol) - appelbol
kammezoal vr. - vest

kandel m. - dakgoot
 kappes o. - witte kool
 kasserol - keteltje; kastrol
 kastedokter - fondsarts; busdokter
 käusj - kuisch
 kêake - schreeuwen
 kêal vr. - keel
 kêâl - kerel
 kêâre - vegen
 kêâts vr. - kaars
 kêâtselûûeter m. - kandelaar
 kêl - laadstok
 kiesj! - sliep uit!
 klââfe - kletsen
 klââfe meun - kletswijf (scheldwoord)
 kloeëstermiet - etenhaalster in klooster (Rolduc); hier scheldwoord
 kluutedrek m. - vuilnis; afval
 knâuel m. - kluwen; broeët, korst brood
 knîês m. - ruzie; oneenigheid
 kniet m. - krijt
 knoeëzel - (scheldwoord) knoeipot
 knool vr. - tol (met zweep voort te bewegen)
 koa bijvnd. - mvd. v. koat kwaad
 köalder - mijnwerker
 koad - = koat
 koat - kwaad; touw
 kót - kort
 kòt (kòd) - koud
 koar - koren
 koalieg - nauwelijks; bewusteloos
 koeëlsjtórkel m. - koolstronk
 kêêët (hèa) - (hij) kon
 koef m. - haarknot
 koel vr. - mijn; kuil; mvd, kêêle
 koesj - koest
 kêêësj vr. - korst
 koetsj m. - rijtuig
 kêêëtsj m. - pet
 kóm - nauwelijks
 kómmeletseere - communiceeren
 kómmelejoeën - communie
 kónd - klant
 kónkele - afranselen
 kónratsieoeën - congregatie
 kòs vr. - kost
 kouw - koe; mvd. kui
 kraatsj vr. - moed

krauw m. - schurft; rapalje
krauwpantsj - scheldwoord (pens vol schurft)
krêêsj (hèa) = (hij) huilde
krèje - gekregen
krempe - (enkv. kramp m.) - haak om iets te sluiten
krentsje o. - halve Mark
krieje - krijgen
krieëmer - marskramer
krient (ze) - (zij) krijgen
krêêsj - huil (gebiedende wijs)
krin - gekregen; genomen
króddel vr. - pad (dier)
krukkeblom - bolderik
kruummel m. - broodje (op mijn gekregen; groot cadetje; soort kuch)
kuie - kauwen
kuusj m. - varken
kuutsje o. - varkentje
kuuve mvd. v. kuuf - kom; vat
kwèr - dwars
kwetsje - plat drukken persen; kneuzen

lakeert - gelakt; bedrogen
läubje - priëeltje
lèag - leeg
lêaje - leggen
lêâvete - (-zij) leefden
lêâze - lezen
leefe (ze) - (zij) liepen (- lôôfete)
leffelebret o - lepelrek
lepsje - herhaaldelijk, treuzelend (onnoodig) drinken

lieëver m. - leeuwerik
 lies - zacht(jens)
 lîês vr. - lijst
 liet - ligt
 lindre - verzachten
 lit - licht
 löave - ophouden met werken; rusten
 löbbes, lobbjes; vlegel
 loeë (loewe) - luiden
 loeës - verstandig; slim
 lôêët - lucht
 loeët - lood
 loemële m. - vodden
 loemëleman - voddenkoopman
 lôês - luis
 lôêter - altijd
 loezetieje floes - (scheldwoord) slons met luizen
 loog (hèa); (hij) lag
 lôôg (hèa) - (hij) loog
 lûûête - lichten; bijlichten
 luuëter m. - zeepsop
 lûûêter = kèatselûûêter m.
 luuëtert - maakt zeepsop; schuimt

mââkel m. - smet
 maiblómme - bedoeld zijn, zoals uit de eerste alinea blijkt madeliefjes; de oudere Kerkr. Generatie noemt ze 'wij-je-blumchere' ('weidebloempjes')
 mangel m. - gebrek
 mangel vr. - mand
 mantoer vr. - pak
 merk vr. - (geldstuk) 2½. cent, belsje merk 5 centimes
 mespël vr. - wesp
 miensj - mensch; vrijer
 miép-mop m. - vlinder
 mítse vr. - midden
 möader - moordenaar
 moer m. - ketel
 moer vr. - muur
 môêr vr. - wortel
 montoer vr. = mantoer; ziech aan de m. joa elkaar te lijf gaan
 mós m. - dwang; moeten
 muite - moeite
 mul m. - stof

naas - neus
 nââs - nat
 nèâver - naast

nèâverêê - naast elkaar
nieëks - naast; behalve
nieëkste - eerstvolgende; naaste
nie - nooit
niekel m. - geldstuk: 5 Pfennig
noaber = buurman! noaber luu buren
noe m. - oogenblik; nu
nôê - nu
nónk - oom
nui - nieuw
nuits (óp-) - (op) nieuw
nûûs - niets

oalieg m. - olie
oalimentsje - oliemannetje; O.L. Heer-beestje
oam m. - adem
oas - scheldwoord (aas)
òd (òt) - oud
ôêsdoer m. - volharding; uithoudingsvermogen
ónentjeltliech - gratis; kosteloos
óngersjtank (diech) - waag het!
ópnèamsdóch m. - dwijl

pâât - peetoom
pamp - plotseling; direct
pèâd - paard
pèâsje - persen
pêûme zukke - letterlijk droge graszoden zoeken; fig. er van doorgaan
pîêl m. - pijl; mvd. piel

pitsje - êê eugs-je p. een oogje knippen
 pöal - mvd. v. poal paal
 poef m. - fijn kolenstof
 pôêtes m. - bloedworst
 pool m. - poel
 pratsj m. - modder
 prêûtsje - gieten
 prie - (scheldwoord) vlegel
 puuf - mvd. v. poef m. stomp

raaf - raaf
 rââf (óp) - raap (op)
 rââftsank - schraper; gierigaard
 rââzele - sidderen
 Ramung - Roermond
 rammenasse (jek) - stapel gek
 räuj vr. - berouw
 rèa vr. - reden
 rèâd óp - recht op; dôê bis nit rèâd óp; niet goed
 rèane - regenen
 rèanvâas o. - regenton
 rèât - recht; gelijk; juist; goed
 rees - reis
 rêês (hèa) - (hij) trok
 rès vr. - rust
 rîêët diech rèat - ga rechtop staan
 ringer - runderen, enkv. rink
 roasetieg - woedend
 Roeëm - Rome
 roem m. - roem
 rôêm m. - ruimte
 rôêsje - ruischen
 rui-ieg - rustig
 rultserij vr. - stoeipartij
 ruppet - (jinne-ziech) - (niemand) roerde een vin
 ruuë - rauw, ruw
 rui-iej - rustiger

sjaat - jammer
 sjâât m. - schacht
 sjaböaster - (scheldwoord) vlegels; rekels
 sjalter m. - loket; schakelaar
 sjantaie - schandaal maken
 sjaurieg - huiveringwekkend; huiverig
 sjauw vr. - knip (op deur); schoorsteen
 sjelââsj m. - cotelette; ribben
 sjetje - dieven

sjîên m. - mvd. sjieng schijn; biljet
sjikke zenden; ziech sj. gedijen; goed groeien
sjinne (ziech) - zich inspannen; hard werken
sjinôaster mvd. v. sjinoas - (scheldwoord) versterking v. oas
sjisboed vr. - schiettent
sjlaviet mit der - han: te pakken hebben
sjlèat - slecht
sjlunt (ze) - (zij) slaan
sjmîêse - regenen (motregen)
sjmik vr. - zweep
sjnauwe - striemen
sjnieë - snijden
sjnôar mvd. v. sjnoar - schoondochter
sjnuutse - snoepen
sjoaf - schaap
sjöafjere - schaapjes
sjoebbe - schelden
sjoebkaar vr. - kruitwagen
sjoedder m. - huivering
sjoeës m. - schoot
sjoel vr. - regenbui
sjoelle - schuilen
sjoent m. - afval; vuil
sjokkel vr. - schommel
sjôôd - schuld
sjöös vr. - schot
sjóts vr. (sjótsel m.; sjutsel m.) - schort

sjóttelsplak m. - vaatdoek
 sjpaleer: mââchete êê sjpaleer - stel den zich in twee rijen op
 sjpiet - beetje
 sjpingset (ze) - (zij) loerde
 sjpinklit - spint
 sjplis m. - spleet
 sjpriets vr. - spuit
 sjpruch mvd. v. sjpróch m. - spreuk
 sjrauwel - prul
 sjrèag - schuin
 sjroam m. - streep
 sjrôêthaan - kalkoen
 sjrôêtesjtelsje - cachot
 sjróngieje (heng) - (handen) met kloven
 sjrot m. - oud roest
 sjruubber - luiwagen
 sjtadoette - statuten
 sjtatse - deftig lopen
 sjtêênoalieg m. - .petroleum
 sjtek - stok
 sjtelbók - verwaande gek (scheldwoord voor meisje)
 sjtief vr. - stijfjel
 sjtîêf - stijf
 sjtöag - deftig; voornaam (van kleeding)
 sjtoech m. - lange handschoen zonder hand
 sjtoekke - knikkeren (in kuiltje)
 sjtoetse - versteld staan; terugdeinzen
 sjtolle - mijngangen
 sjtôôts - trotsch; stout
 sjtrekke - mijngangen
 sjtroef m. - kuif
 sjtumpel m. - (houten) poot
 sjtup m. - stof
 sjtup mvd. v. sjtóp m. - kurk; gestopte plaats in kous
 sjtuup m. - trui
 sjurje - met de kruitwagen rijden
 sjurge - = sjurje
 sjurgskaar vr. - kruitwagen
 sjuulsje vr. - buitje
 sjwaad vr. - zwaard; erm sjwaad; arme stumperd
 sjwaame - rooken
 sjwam m. - spons; tondel
 sjwoader - zwaarder

 taadel m. - berisping; afkeuring
 tapieët vr. - behang
 têaje - tegen

tellewelle (ziech) - twisten; kibbelen
tèsj vr. - zak
teunt - weerklinkt
têût vr. - kan
toapet - onhandig persoon; botterik; lummel
tôêsje - ruilen
trek - direct
trieët - soort kastje of iets dergelijks waarop men iets uit de hand kan zetten
(verband met treten)
tróm (aan der oavet) - (bak)oven aan de kachel (eig. verlengstuk; soort verwijding
van de pijp)
tröpsje - troepje
truummer - puin
tsaart - teeder
tsäuch - goedje
tsauwe (ziech) - (zich) haasten
tsauwele - regenen (zachtjes)
tseeje - laten zien; toonen
tseere - (ver)sieren
tsëlets - tenslotte
tseliender m. - hoge hoed
tsieën m. - teen
tsiemele - regenen (zachtjes)
tsieng vr. - ton; tobbe
tsinze mvd. - rente
tsóch m. - trein; tocht; optocht
tsóch (tsóg): dat hilt ziech tse tsóg - blijft aan de gang

tsoekerblaar - bladeren van (haag-) beuk
 tswank m. - dwang
 tswek m. - doel
 tsijelsjtêê mvd. tsijelsjting - brik; baksteen
 tsijes - suisse

umsjwèaft - zweeft rondom
 urje, urjens - ergens
 uvvertsóg in. - (kussen-) sloop

vaarsitoeëf - kamer bij lift, waar gebeden werd voor het afdalen in de mijn
vaas vr. - vaas
vââs o. - vat
vèadiëg - klaar
vèaje - hard lopen
vèantsjer - vlaggetjes
 veel: jet veel han - kuren hebben; pretenties hebben
 vels m. - rots; steen
 verlêâje - verlegen
 verloaje sjèalzes - (scheldwoord) schele aartsleugenaar(ster)
 verreke - varken
 vertsââge - moedeloos worden
 vertsiechte óp - afzien van
 vertsôt - vertelde
 verzââge - in gebreke blijven; falen
 verzèat (ze) - van verzââge
 vieg vr. - vijg
 vieësje - (in)bakeren
 vliddieg - leelijk
 vlitsjet - (scheldwoord) straatmeid
 vôêëjelsjtang - vogelstang
 vôêl - lui; rot. (maar; ing voel bieër een rotte peer)
 voes - verschoten
 vôês - vuist
 voet - weg
 voetjeklent - weggevaagd
 vós (mvd. vus) - voet
 vónge - gevonden
 vool (hèa) - (hij) viel
 vrakketieg = ranzig
 vräud (vräut) - vreugde
 vrèam - vreemd
 vroeë - blij
 vûêëjelsje - vogeltje
 vrûêëte - vruchten
 vunkelhôôts - hout om vuur aan te steken

waan m. - rijtuig
wèale - kiezen
wèat - wordt
wèg m. (mvd. *wèag*) - weg
wek m. - wittebrood
wekkeman - pop van wittebroodsdeeg
werm - weer; opnieuw (andere vormen; wirrem, wurrem)
wèsj - wasch
wesse (ze) - (zij) wisten
wieë - toen hij
wieër - verder
wîêët o. - wicht; herbergier
wieje - eigenlijk wilgen; canadeesche populieren
wiimmere - klagen; jammeren; kermen
wiet - ver
wietste - (het) verste; (het) wijdeste
wietste (zèas) - zoals je (zegt)
wiezet zich ôês - bleek het
wiezóng - aanwijzing
wik vr. - pit in petroleumlamp
wiks (wieks) m. - schoensmeer
willempsje o. - kwartje
winneste - minste
winnestens - minstens
woat - woord; mvd. *wöat*
wôêëntsimmer o. = huiskamer
wôêët - werd

zaat - gebiedende wijs: zegt
zâât - (hij) zeide
zaf vr. - sap
zêâje m. - zegen
zeef vr. - zeef
zêêf vr. - zeep
zeelsje o. - (dik) touw
zeem m. - stroop
zie vr. - zijde
zîê - zijn (bezittelijk vnvwd.)
zieë vr. - zee
zieë - zijden
zîêë - zien
zieëlewerner m. - wollen lijfje.
zieëliejer - zaliger
zieër - vlug; snel; zeer
zîêf vr. - goot
zif o. - (kolen)zeef
zîêfe - regenen (hard)
zons (zóns) - anders
zòts - zout
zûûët m. - zucht
zij vr. - zeef
zîj - duif